

Vervolgonderzoek experimenten Participatiewet

Een ontheffing van verplichtingen in de bijstand had tijdens het experiment geen effect op de uitstroom naar werk. Na het experiment nam de uitstroom naar werk soms toe. Meer begeleiding of ruimere bijverdienmogelijkheden verhoogden tijdens het experiment soms de uitstroom naar deeltijdbanen. Na het experiment verdwijnt dit effect. Voor de bijverdiengroep is er na het experiment soms een negatief effect op uitstroom naar voltijdbanen. Er is weinig effect op zelfstandig ondernemerschap.

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft het CPB gevraagd om een vervolganalyse van de experimenten in de bijstand. Centraal staan de effecten op de uitstroom naar betaald werk en zelfstandig ondernemerschap op de langere termijn.

CPB Notitie

Timo Verlaat, Alice Zulkarnain

januari 2022

Lessen na bijstandsexperimenten

Gemeenten hebben experimenten uitgevoerd om te bepalen wat werkt om meer mensen vanuit de bijstand aan het werk te krijgen. Wat hebben we geleerd nu de experimenten zijn afgelopen?

Deelnemers

Deventer

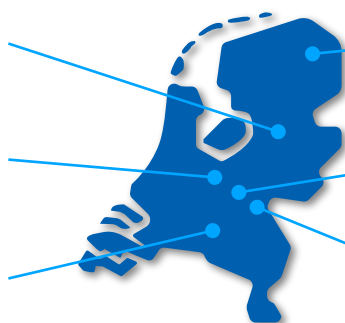
1584 uitgenodigd
364 deelnemers

Utrecht

752 uitgenodigd
710 deelnemers

Tilburg

780 uitgenodigd
780 deelnemers

Groningen

6551 uitgenodigd
890 deelnemers

Wageningen

410 uitgenodigd
410 deelnemers

Nijmegen

366 uitgenodigd
304 deelnemers

Type experimenten + effecten

Ontheffing

Arbeids- en re-integratie-
verplichtingen vervallen

Effect tijdens experiment

Geen. Verschil met
uitgangssituatie
vermoedelijk niet groot

Effect na experiment

Soms positief.
Utrecht: 24% deelnemers
werkt 12 uur per week of meer,
tegen 15% in de controlegroep

Extra begeleiding

Deelnemer krijgt
intensievere begeleiding

Effect tijdens experiment

Soms positief. Utrecht: 20%
deelnemers werkt 12 uur
per week of meer, tegen
12% in de controlegroep

Effect na experiment

Soms positief.
Utrecht: 22% deelnemers
werkt 12 uur per week of meer,
tegen 15% in de controlegroep

Hogere bijverdiensten

Deelnemer mag extra bijverdienen
met behoud van uitkering

Effect tijdens experiment

Soms positief. Utrecht: 19%
deelnemers werkt 12 uur
per week of meer, tegen
12% in de controlegroep

Effect na experiment

Soms negatief.
Wageningen: 12% deelnemers
werkt 27 uur per week of meer,
tegen 21% in de controlegroep

Het meetellen van zelfstandig ondernemerschap levert vergelijkbare resultaten op

Het CPB heeft
in 2019, toen de
experimenten
nog gaande
waren, gekeken
naar [voorlopige
effecten](#)

Belangrijk:
effecten na het
experiment
moeten
voorzichtig
geïnterpreteerd
worden. De
coronapandemie
valt in deze
periode

Richtingen en aanbeveling voor toekomstig onderzoek

Effecten op brede welvaart

Gezondheid

Leidt de gekozen
aanpak tot een betere
fysieke en mentale
gezondheid?

Sociale voorzieningen

Leidt de gekozen
aanpak tot minder
gebruik van andere
sociale voorzieningen?

Schuldenproblematiek

Leidt de gekozen
aanpak tot minder
schulden?

Minder tegelijk

Minder maatregelen
tegelijk maakt dat
effecten preciezer
meetbaar zijn

Samenvatting

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft het Centraal Planbureau (CPB) verzocht een vervolgonderzoek uit te voeren naar de effecten van de experimenten onder de Participatiewet op uitstroom naar werk. In 2020 heeft het CPB op verzoek van SZW de effecten van de bijstandsexperimenten onder de Participatiewet (2017-2019) op de uitstroom naar werk geanalyseerd (De Boer et al., 2020). Destijds waren er data beschikbaar over de periode tot en met september 2019, drie maanden voor het einde van de experimenten. Data over uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap waren er nog niet. Nu deze data wel beschikbaar zijn, en over een langere periode, heeft SZW het CPB verzocht een vervolgonderzoek te doen. Het vervolgonderzoek analyseert zowel de effecten aan het einde van de experimenten, als op verschillende momenten in de periode na beëindiging van de interventies. Uitkomsten in die periode na beëindiging van de interventies moeten echter voorzichtig geïnterpreteerd worden, omdat de coronapandemie, maar ook de terugkeer naar het reguliere beleid de gemeten effecten kunnen hebben beïnvloed.

De experimenten bestonden uit grofweg drie typen interventies in zes gemeenten. De experimenten bestonden uit het verlenen van een ontheffing van de arbeids- en re-integratieverplichtingen in de bijstand, een intensievere begeleiding naar werk of een hogere en langere vrijlating voor bijverdiensten.¹ Sommige gemeenten kozen ervoor om interventies te combineren.

Niet in alle gemeenten zijn de effecten direct te interpreteren als een gevolg van de interventies. In de vorige notitie bleek dat de uitkomsten in Groningen, Nijmegen en Tilburg niet direct te interpreteren zijn als gevolgen van de interventies. Er waren aanwijzingen dat de interventie- en controlegroepen in deze gemeenten minder goed met elkaar te vergelijken zijn, waardoor de effecten niet direct toe te schrijven zijn aan de interventies. De focus ligt in deze vervolganalyse daarom op de uitkomsten in Deventer, Utrecht en Wageningen. De resultaten voor Groningen, Nijmegen en Tilburg bespreken we op hoofdlijnen en zijn beschikbaar in de bijlagen.

In Deventer en Wageningen vinden we in de ontheffingsgroep geen statistisch significante effecten op uitstroom naar betaald werk. In Utrecht laat die groep echter na het einde van het experiment soms wel significante positieve effecten zien. Waar we in de vorige notitie geen statistisch significante effecten van ontheffing vonden, zien we in Utrecht na het einde van de interventie wel statistisch significante positieve effecten op de uitstroom naar werk. In september 2021, 21 maanden na het einde van het experiment, werkt in Utrecht 13% van de ontheffingsgroep meer dan 27 uur per week en 24% meer dan 12 uur per week, ten opzichte van respectievelijk 8% en 15% in de controlegroep. Deze verschillen zijn mogelijk te verklaren doordat deelnemers terugkeren naar het reguliere regime, met arbeids- en re-integratieverplichting. Maar het is ook denkbaar dat de ontheffing een blijvend positief effect heeft gehad op de zelfredzaamheid van deelnemers. In Deventer en Wageningen zijn de effecten ook na het einde van de interventie niet statistisch significant. In de vorige notitie schreven we dat het uitblijven van een resultaat kan komen doordat het verschil tussen een ontheffing en de uitgangssituatie in sommige gemeenten en voor sommige deelnemers vermoedelijk niet groot is. Verder zijn de aantallen deelnemers in Utrecht en Wageningen klein, waardoor (kleine) effecten niet precies gemeten kunnen worden.

¹ In de reguliere situatie mogen bijstandsgerechtigden maximaal 25% van hun inkomsten uit arbeid houden, tot een maximum van circa 200 euro per maand. Deze vrijlating van inkomsten geldt voor maximaal zes maanden. Voor de vrijlatingsinterventie tijdens de experimenten werd deze regeling verruimd.

In Utrecht vinden we soms significante positieve effecten van een intensievere begeleiding op gedeeltelijke of volledige uitstroom; in Deventer en Wageningen zijn de effecten niet statistisch significant. De effecten in Utrecht lijken na het einde van de interventie wel te stagneren. In de vorige notitie vonden we in Utrecht een statistisch significant effect van een intensievere begeleiding op gedeeltelijke of volledige uitstroom naar werk (meer dan 12 uur werk per week). Na afloop van de interventie worden de effecten niet groter en zijn ze soms wel statistisch significant en soms niet. Tegen het einde van de observatieperiode zijn de effecten weer statistisch significant. We zien echter geen persistente ontwikkeling richting significante positieve effecten op volledige uitstroom (meer dan 27 uur werk per week). Mogelijk is deze ontwikkeling gerelateerd aan de beëindiging van de intensievere begeleiding, maar ook de coronapandemie kan hier een rol in hebben gespeeld. Verder is het mogelijk dat er blijvende positieve psychologische effecten van een intensievere begeleiding zijn, die na de lockdowns weer leiden tot een grotere kans op uitstroom. In september 2021, 21 maanden na het einde van het experiment, werkt in Utrecht 22% van de intensiveringsgroep meer dan 12 uur per week, ten opzichte van 15% van de controlegroep. In Deventer en Wageningen zijn de effecten van een intensievere begeleiding tijdens het experiment niet statistisch significant en dit blijft zo in de periode daarna.

In Utrecht zien we tijdens het experiment enkele significante positieve effecten van een hogere vrijlating van bijverdiensten op gedeeltelijke of volledige uitstroom. Na beëindiging van de vrijlating lijken deze te stagneren, terwijl we in Wageningen een statistisch significant negatief effect op volledige uitstroom naar werk vinden. In de vorige notitie vonden we in Utrecht een significant positief effect van een hogere vrijlating van bijverdiensten op gedeeltelijke of volledige uitstroom naar werk. Na het einde van het experiment worden de effecten niet groter en zijn ze meestal niet meer statistisch significant. Een stagnatie of daling van effecten na het einde van de experimenten is te verwachten omdat de deelnemers minder of geen bijverdiensten meer mogen houden. In Wageningen zien we voor volledige uitstroom een neerwaartse trend, waarbij de vrijlatingsgroep statistisch significant achterblijft op de controlegroep. In september 2021, 21 maanden na het einde van het experiment, werkt in Wageningen 21% van de controlegroep meer dan 27 uur per week, ten opzichte van 12% in de vrijlatingsgroep. Het is mogelijk dat deelnemers specifiek naar deeltijdbanen hebben gezocht tijdens het experiment en daardoor minder vaak zijn doorgestroomd naar een voltijdsbaan.

Het meenemen van zelfstandig ondernemerschap in onze analyse leidt niet tot andere conclusies. In enkele gemeenten zien we een enkele keer een statistisch significant effect van de interventies op zelfstandig ondernemerschap in deeltijd of voltijd. Maar als we uitstroom naar betaald werk combineren met zelfstandig ondernemerschap, zijn de uitkomsten vergelijkbaar en komen we niet tot andere conclusies.

De methodologische lessen die in de vorige notitie al waren getrokken blijven belangrijk voor de toekomst: minder verschillende interventies leidt tot meer precisie. Experimenten leveren een belangrijke bijdrage aan *evidence-based* beleid. Om deze reden is de inzet van gemeenten, onderzoekers, ZonMw en het ministerie van SZW bij deze experimenten zeer te waarderen. De resultaten uit het vervolgonderzoek benadrukken echter de eerder getrokken lessen uit de experimenten: in de toekomst kunnen experimenten doeltreffender zijn wanneer het aantal verschillende interventies wordt beperkt. Dit zorgt namelijk voor grotere aantallen deelnemers per groep. Dat maakt het enerzijds mogelijk om (kleinere) effecten met meer precisie te bepalen en verkleint anderzijds de kans op verschillen tussen de controle- en interventiegroepen voor aanvang. Verder is het van belang dat interventies en andere experimentele kenmerken over de gemeenten heen zoveel mogelijk gelijk zijn. Ook dit kan bijdragen aan het nauwkeuriger bepalen van de effecten van de interventies.

1 Inleiding

Gemeenten hebben gedurende twee jaar bijstandsexperimenten mogen doen, om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn de Participatiewet doeltreffender uit te voeren. In 2017 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), op grond van het Tijdelijk besluit experimenten Participatiewet, zes gemeenten aangewezen als experimenteergemeenten: Deventer, Groningen², Nijmegen, Tilburg, Utrecht³ en Wageningen. Het doel van de experimenten was om mogelijkheden te onderzoeken om de Participatiewet op onderdelen doeltreffender uit te voeren. De volgende (combinaties van) interventies zijn onderzocht: een ontheffing van re-integratieverplichtingen, een intensivering van begeleiding, en een vrijlating van bijverdiensten. Deze experimenten zijn in 2019 afgerond. In 2020 heeft het Centraal Planbureau (CPB) op verzoek van SZW een kwantitatieve analyse uitgevoerd naar de effecten van de experimenten onder de Participatiewet op de uitstroom naar betaald werk (De Boer et al., 2020). Uit die analyse bleek dat de resultaten in Groningen, Nijmegen en Tilburg niet direct interpreteerbaar zijn als gevolgen van de interventies. Daarom focust deze vervolganalyse zich op de uitkomsten in Deventer, Utrecht en Wageningen.

De analyse in De Boer et al. (2020) wees uit dat de effecten op uitstroom naar betaald werk, op basis van de op dat moment beschikbare data, beperkt waren. In de vorige notitie vonden we in geen van de drie gemeenten, waar de resultaten geïnterpreteerd konden worden als de directe effecten van de interventies, significante effecten van een ontheffing van verplichtingen op uitstroom naar werk. Een intensievere begeleiding en een vrijlating van bijverdiensten leidden alleen in Utrecht tot statistisch significante positieve effecten op gedeeltelijke of volledige uitstroom naar betaald werk (gedefinieerd als meer dan 12 uur werk per week). We vonden geen statistisch significante effecten op volledige uitstroom naar betaald werk (gedefinieerd als meer dan 27 uur werk per week). Ten tijde van de evaluatie waren er slechts data beschikbaar over betaald werk over de periode tot en met september 2019, terwijl de experimenten waren verlengd tot en met december 2019. Ook waren er nog geen data beschikbaar over uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap, waardoor deze vorm van deelname aan de arbeidsmarkt ontbrak in de eerdere analyses.

Het ministerie van SZW heeft het CPB gevraagd om de effecten op de langere termijn te analyseren en daarbij ook de effecten op zelfstandig ondernemerschap mee te nemen. Om de effecten van de experimenten zo volledig mogelijk te kunnen meten, is het zinvol om de uitkomsten ook over een langere tijdshorizon te bestuderen. Enerzijds is het te verwachten dat effecten van een interventie stagneren of verdwijnen wanneer de interventie wordt stopgezet, bijvoorbeeld bij een aflopende vrijlating van inkomsten. Anderzijds is het mogelijk dat positieve effecten langer door blijven werken, bijvoorbeeld doordat een hervonden gevoel van zelfredzaamheid zich na intensievere begeleiding of bij ontheffing doorontwikkelt. Bovendien kan het enige tijd kosten om een baan te vinden en om die eventueel van deeltijd naar voltijd uit te breiden. Ten slotte kon in de vorige analyse nog niet worden gekeken naar zelfstandig ondernemerschap. Inmiddels zijn de data over uitstroom naar betaald werk beschikbaar over de periode tot en met september 2021 en over zelfstandig ondernemerschap tot en met december 2020. In deze notitie breiden we de analyse daarom uit naar een langere periode en nemen daarin ook de mogelijke effecten op zelfstandig ondernemerschap mee.⁴

² De gemeente Groningen werkt samen met de gemeente Ten Boer.

³ De gemeente Utrecht werkt samen met de gemeente Zeist.

⁴ Het vervolgonderzoek bestaat uit twee fasen. Deze notitie beschrijft de bevindingen uit fase I, waarin is gekeken naar de effecten van de experimenten op de langere termijn en zelfstandig ondernemerschap. De tweede fase van het vervolgonderzoek, die later in 2022 plaats zal vinden, richt zich op de effecten van de experimenten op bredere baten, waaronder gezondheid, Wmo-gebruik en schulden.

De opbouw van de notitie is als volgt. Hoofdstuk 2 geeft een kort overzicht van de experimenten in de verschillende gemeenten. Hoofdstuk 3 bespreekt de data en de empirische methode. Hoofdstuk 4 presenteert beschrijvende statistieken van de uitkomsten voor, tijdens en na afloop van de interventie.⁵ Hoofdstuk 5 bespreekt de effecten van de experimenten op uitstroom naar betaald werk per gemeente, exclusief en inclusief zelfstandig ondernemerschap. Ten slotte behandelt hoofdstuk 6 enkele kanttekeningen bij de analyse en bespreekt het enkele mogelijkheden voor verder onderzoek.

2 Beschrijving experimenten Participatiewet

In Deventer, Groningen, Nijmegen, Tilburg, Utrecht en Wageningen zijn experimenten uitgevoerd op onderdelen van de Participatiewet. Deze zes gemeenten zijn op grond van het Tijdelijk besluit experimenten Participatiewet door de minister van SZW aangewezen. Hierdoor waren deze gemeenten, bij wijze van experiment, bevoegd om gedurende maximaal twee jaar af te wijken op onderdelen van de Participatiewet.

De experimenten bestonden grofweg uit drie typen interventies: een ontheffing van de arbeids- en re-integratieverplichtingen, een intensievere begeleiding en een langere en hogere vrijlating van bijverdiensten. In sommige gemeenten was er sprake van een combinatie van deze interventies. Meer specifiek konden de gemeenten de volgende interventies inzetten bij de experimenten:

- Een tijdelijke ontheffing van de arbeids- en re-integratieverplichtingen (ontheffingsgroep).⁶
- Een tijdelijke intensivering van de begeleiding van bijstandsgerechtigden (intensiveringsgroep).
- Een vrijlating van de inkomsten uit arbeid tot maximaal 50% van deze inkomsten, met een maximum van circa 200 euro per maand (vrijlatingsgroep).⁷ De vrijlating gold gedurende de hele looptijd van de experimenten in plaats van de reguliere zes maanden.
- Gemeenten konden er ook voor kiezen om bovenstaande interventies te combineren. Alleen de combinatie van ontheffing en intensivering was niet toegestaan.

De precieze vormgeving van de interventies verschilde tussen gemeenten en bespreken we hieronder in meer detail (zie ook paragraaf 2.2 in De Boer et al., 2020).

Personen zijn via randomisatie toegewezen aan de verschillende groepen. Personen zijn aselekt toegewezen aan een controlegroep (zij ontvingen een uitnodiging voor het experiment, maar kregen vervolgens in principe geen andere behandeling dan regulier gebruikelijk) en verschillende interventiegroepen (zij ontvingen een uitnodiging voor het experiment en kregen vervolgens een aangepaste behandeling). In Deventer en Groningen zijn er ook personen aselekt toegewezen aan een zogenoemde

⁵ Om de effecten van de experimenten direct te kunnen interpreteren als gevolg van de beoogde interventie, is het noodzakelijk dat de interventie- en controlegroepen voor de interventie voldoende vergelijkbaar zijn op zowel kenmerken als de uitgangssituatie voor de interventie. Ook bij goed uitgevoerde randomisaties kunnen kleine verschillen ontstaan. Als het gaat om verschillen in minder dan 5% van de gemeten kenmerken, zijn die aan toeval te wijten (zie ook De Boer et al., 2020). Dit is echter nog geen voldoende voorwaarde om de effecten van de interventie te kunnen interpreteren als direct gevolg van (alleen) de interventie. Het is daarnaast ook noodzakelijk dat de controlegroep dezelfde behandeling krijgt na de interventie als voor de interventie en dat deelnemers in deze groep hun gedrag niet aanpassen (zie ook De Boer et al., 2020).

⁶ In Deventer was er een variant waarbij de ontheffingsgroep digitale begeleiding ontving via een app (zie ook De Boer et al., 2020).

⁷ Het reguliere beleid kent een vrijlating van maximaal 25% van de inkomsten uit arbeid, met een maximum van circa 200 euro per maand. Het exacte bedrag kan per gemeente verschillen.

referentiegroep (geen uitnodiging voor het experiment). Deelname aan het experiment is vrijwillig, personen kunnen er dus voor kiezen om niet (meer) deel te nemen aan het experiment. Met behulp van de administratieve data kunnen we echter zowel de personen die wel en niet (meer) deelnemen aan het experiment volgen over de tijd. In Deventer en Groningen is er eerst een randomisatie uitgevoerd en zijn mensen vervolgens uitgenodigd. Daarbij werd in Groningen in de uitnodiging vermeld in welke groep men is ingedeeld. In Deventer werd de groepsindeling tijdens een intakegesprek bekendgemaakt. In de andere gemeenten is men eerst uitgenodigd en daarna aselect ingedeeld. Over het algemeen werden in alle gemeenten dezelfde groepen bijstandsgerechtigden uitgenodigd. Desondanks kunnen de deelnemersbestanden tussen gemeenten licht verschillen, bijvoorbeeld door een andere samenstelling van bijstandspopulaties of andere keuzes met betrekking tot deelnamecriteria.⁸

De startmomenten verschilden tussen de gemeenten en sommige gemeenten gebruikten meerdere startmomenten. Tabel 2.1 toont de verschillende startmomenten, einddata en totale duur van de experimenten per gemeente. Uit de tabel is af te lezen dat Deventer en Nijmegen respectievelijk drie en twee startmomenten hadden. In Tilburg en Wageningen werden na de start van het experiment nieuwe instromers in de bijstand uitgenodigd voor deelname. Vanwege de verschillende startmomenten per gemeente varieert de totale duur van de experimenten over de verschillende gemeenten en soms binnen gemeenten. Omdat de experimenten voor iedereen op hetzelfde moment eindigden, verschilt bovendien de behandelduur van de verschillende startgroepen.

Tabel 2.1 Overzichtstabel startmomenten en duur experiment, per gemeente

	Deventer	Groningen	Nijmegen	Tilburg	Utrecht	Wageningen
Start Experiment	1 oktober '17 1 februari '18 1 juli '18	1 november '17	1 december '17 1 april '18	1 november '17 en continu t/m 1 oktober '18 ⁹	1 juni '18	1 oktober '17 en continu t/m 1 september '18 ¹⁰
Startgroep 1	Zittend bestand met ≥12 weken uitkering (tranche 1)	Zittend bestand met ≥26 weken uitkering	Zittend bestand	Zittend bestand	Zittend bestand met ≥10 weken uitkering	Zittend bestand
Startgroep 2	Zittend bestand met ≥12 weken uitkering (tranche 2)		Zittend bestand	Nieuwe instroom tussen februari '18 en oktober '18		Nieuwe instroom tussen november '17 en september '18
Startgroep 3	Nieuwe instroom tussen augustus '17 en mei '18					
Einde Experiment	31 december '19	31 december '19	31 december '19	31 december '19	31 december '19	31 december '19
Totale duur	17-27 maanden	27 maanden	21-25 maanden	Maximaal 26 maanden	19 maanden	Maximaal 27 maanden

⁸ In Wageningen waren jongeren onder de 27 bijvoorbeeld toegelaten tot het experiment, terwijl dat in andere gemeenten niet het geval was. Ook de selectie op bijstandsduur verschilde tussen gemeenten. Terwijl deelnemers in Groningen minstens 26 weken een uitkering moesten hebben, lag de grens in Utrecht, Deventer en Nijmegen bij minimaal 10 tot 12 weken. Wageningen kende geen selectie op bijstandsduur. In Tilburg lag de grens in feite bij 12 maanden doordat bijstandsgerechtigden met een kortere duur begeleid werden door Sagenn/Diamantgroep en daardoor niet mee konden doen aan het experiment.

⁹ Tilburg kende verschillende startmomenten tot aan 1 oktober 2018, omdat naast het zittende bestand ook elke twee weken is geworven en gerandomiseerd onder nieuwe instroom in de bijstand.

¹⁰ Wageningen kende verschillende startmomenten tot aan 1 september 2018, omdat naast het zittende bestand ook elke twee weken is geworven en gerandomiseerd onder nieuwe instroom in de bijstand.

De meeste interventies werden na het einde van de experimenten geleidelijk afgebouwd. Na het einde van de experimenten zijn er in sommige gemeenten nieuwe beleidsinitiatieven geïmplementeerd, maar deze golden meestal voor alle deelnemers. Het kader op de volgende pagina's gaat dieper in op de verschillende nieuwe initiatieven die na het einde van de experimenten in de zes gemeenten zijn ingevoerd.¹¹ Tevens bespreken we hoe de interventies in de verschillende gemeenten na het einde van het experiment zijn afgebouwd. In het algemeen kozen gemeenten voor een geleidelijke overgang terug naar het reguliere regime voor deelnemers die een ontheffing of intensivering ontvingen. Lopende activiteiten (bijvoorbeeld een opleiding of het starten van een bedrijf) konden, waar redelijk en mogelijk, meestal ook na het einde van de experimenten doorgaan. Voor ontheffing en intensivering is er dus geen sprake van een abrupt einde van de interventie. Dit is anders voor de hogere vrijlating van inkomsten, die in alle gemeenten per 1 januari 2020 stopte. In de meeste gemeenten kregen deelnemers in de laatste maanden van het experiment een individueel gesprek met een consultant om de overgang naar het reguliere regime te bespreken. Dit gesprek kan ervoor hebben gezorgd dat deelnemers hun gedrag in de aanloop naar het einde van het experiment hebben aangepast. In Deventer, Tilburg, Utrecht en Wageningen viel het einde van het experiment samen met nieuwe beleidsinitiatieven. Omdat deelnemers uit alle groepen in gelijke mate voor de nieuwe beleidsinitiatieven in aanmerking kwamen, verwachten we niet dat deze initiatieven de verschillen tussen de groepen na het einde van het experiment kunnen verklaren. In Wageningen moet er wel rekening worden gehouden met een overbruggingsregeling voor deelnemers in de vrijlatingsgroep.

¹¹ Informatie over het gemeentelijke beleid na het einde van de experimenten in Groningen was niet beschikbaar.

Gemeentelijk beleid na het einde van de experimenten (1/2)

Deventer

Er was een geleidelijke overgang naar het reguliere regime. Met de deelnemers die nog niet waren uitgestroomd besprak de nieuwe consultant de overgang naar het reguliere regime tussen november en december 2019 tijdens een individuele afspraak. De deelnemers konden lopende activiteiten, waar redelijk en mogelijk, nog na het experiment afronden. De digitale begeleiding via een app stopte wel direct per 1 januari 2020. Het reguliere regime veranderde in de loop van 2020 door de invoering van nieuw beleid dat bijstandsgerechtigden qua potentie richting de arbeidsmarkt onderverdeelt in vier groepen. Groepen met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt worden intensief (wekelijks) begeleid richting werk. De begeleiding van groepen met een grotere afstand richt zich op participatie in de samenleving. Het CPB gaat ervan uit dat dit initiatief weinig impact heeft op de conclusies. Deelnemers uit alle groepen gingen over naar dit nieuwe beleid en deelnemers met een kleine en grote afstand tot de arbeidsmarkt zouden door de randomisatie gelijkmatig verdeeld moeten zijn over de groepen.

Utrecht

Er was een geleidelijke overgang naar het reguliere regime. Met de deelnemers die nog niet waren uitgestroomd besprak een consultant de overgang naar het reguliere regime tussen oktober en december 2019 tijdens een individuele afspraak. Deelnemers konden ook na het experiment, waar redelijk en mogelijk, doorgaan met lopende activiteiten. Het einde van het experiment viel ongeveer samen met een nieuw beleidsinitiatief dat onder andere inzet op een intensievere begeleiding van bijstandsgerechtigden die niet direct betaald werk kunnen verrichten, maar zich wel in die richting kunnen ontwikkelen (arrangement 3 genaamd). Het CPB gaat ervan uit dat dit initiatief weinig impact heeft op de conclusies, mede doordat het aandeel personen in arrangement 3 in de controle- en interventiegroepen gelijk is (circa 30% van de deelnemers). Data van de gemeente Utrecht laten bovendien zien dat het initiatief vooral plaatsingen (werkervaringsplaatsen, opleiding, persoonlijke ontwikkelingstrajecten) heeft gerealiseerd.

Wageningen

Er was een geleidelijke overgang naar het reguliere regime. Met de deelnemers die nog niet waren uitgestroomd besprak de consultant de overgang naar het reguliere regime tussen december 2019 en maart 2020 tijdens een individuele afspraak. Deelnemers konden ook na het experiment, waar redelijk en mogelijk, doorgaan met lopende activiteiten. Met de ontheffingsgroep werden, voor zover daartoe aanleiding was, nieuwe afspraken gemaakt. Voor parttimewerkenden in de vrijlatingsgroep is een overbruggingsregeling getroffen, waarbij mensen een premie kregen bij inkomsten uit arbeid. De regeling betrof een groep van circa vijftien personen (15% van de deelnemers in deze groep). Dit omdat er na het experiment een premiereregeling parttimewerk voor het gehele bestand ingevoerd zou worden. Deze premiereregeling betreft een proef in de periode 1 oktober 2020 tot 1 oktober 2022 om na te gaan of parttimewerk door een dergelijke regeling gestimuleerd kan worden. De overbruggingsregeling stopte met invoering van de premiereregeling.

Gemeentelijk beleid na het einde van de experimenten (2/2)

Nijmegen

Er was een geleidelijke overgang naar het reguliere regime. Met de deelnemers die nog niet waren uitgestroomd besprak de consulent de overgang naar het reguliere regime tussen oktober en december 2019 tijdens een individuele afspraak. Deelnemers konden ook na het experiment, waar redelijk en mogelijk, doorgaan met lopende activiteiten. Consulenten kregen instructies om soepel om te gaan met de overgang. Na het experiment hebben er geen grote algehele beleidswijzigingen plaatsgevonden.

Tilburg

Er was een geleidelijke overgang naar het reguliere regime. Met de deelnemers die nog niet waren uitgestroomd besprak de consulent de overgang naar het reguliere regime tussen oktober en december 2019 tijdens een individuele afspraak. Deelnemers konden ook na het experiment, waar redelijk en mogelijk, doorgaan met lopende activiteiten. Het reguliere regime veranderde per 1 januari 2020 door de invoering van nieuw beleid dat onder andere inzet op persoonlijke en intensievere begeleiding. Deelnemers uit alle groepen gingen over naar dit nieuwe beleid.

3 Data en methoden

Dit hoofdstuk bespreekt in het kort de gebruikte data en de gehanteerde empirische methodologie om de effecten op gedeeltelijke of volledige uitstroom naar betaald werk en zelfstandig ondernemerschap te bepalen (voor meer detail verwijzen we naar De Boer et al., 2020). Hieronder bespreken we eerst de gebruikte data en de gehanteerde definities voor gedeeltelijke en volledige uitstroom naar werk, zelfstandig ondernemerschap, en een combinatie van beide typen uitstroom. Vervolgens bespreken we de voordelen van randomisatie met enkele kanttekeningen. Ten slotte beschrijven we in het kort de gehanteerde empirische methodologie (zie De Boer et al., 2020 voor details).

Alle gemeenten hebben geanonimiseerde data over hun experimenten aangeleverd, die binnen de CBS-omgeving zijn gekoppeld aan informatie uit verschillende CBS-databronnen. Deze data bevatten informatie over bijstandsgerechtigden die bij het experiment betrokken waren, met daarin informatie over de interventie- en controlegroepen. Het gaat hier om de toewijzing aan de groepen, wanneer de interventie is uitgevoerd, of de bijstandsgerechtigde zich heeft aangemeld voor de interventie, en wanneer de bijstandsgerechtigde is gestopt met de interventie. Het CBS heeft deze data geanonimiseerd en gekoppeld aan de CBS-microdata met behulp van een persoonlijk identificatienummer (CBS RINPERSOON-nummer).

Gedeeltelijke of volledige uitstroom naar werk is gedefinieerd als meer dan 12 uur werk per week; volledige uitstroom naar werk is gedefinieerd als meer dan 27 uur werk per week. We gebruiken het CBS-databestand *spolis* dat administratieve data over lonen en banen bevat, inclusief informatie over gewerkte uren en het looninkomen. Deze data zijn beschikbaar over de periode tot en met het derde kwartaal van 2021. Onder de aanname dat het merendeel van de bijstandsgerechtigden die een baan vinden loon ontvangt rond het minimumloon, meten we, zoals in De Boer et al. (2020), gedeeltelijke of volledige uitstroom naar werk aan de hand van de gewerkte uren. Volledige uitstroom naar werk definiëren we als meer dan 27 uur werk per week¹² en gedeeltelijke of volledige uitstroom naar werk als meer dan 12 uur werk per week. Aanvullend voeren we een gevoeligheidsanalyse uit met uitkomstmaten gebaseerd op het looninkomen. In deze gevoeligheidsanalyse kijken we ook naar gedeeltelijke of volledige uitstroom gedefinieerd als meer dan 8 uur werk per week en volledige uitstroom gedefinieerd als meer dan 32 uur werk per week. Om uitstroom naar regulier betaald werk te meten, zouden we idealiter ook gebruikmaken van administratieve data over de bijstandsuitkeringen. Deze data blijken echter niet volledig te zijn.¹³

Voor zelfstandig ondernemerschap maken we een onderscheid tussen deeltijd- en voltijdondernemerschap. De meeste deelnemende gemeenten kennen aparte regelingen voor zelfstandig ondernemerschap in de bijstand in deeltijd (minder dan 23,5 uur per week) en voltijd (23,5 uur per week of meer).¹⁴ Bijstandsgerechtigden die in de categorie 'zelfstandig ondernemer in voltijd' vallen, geven hun inkomsten uit ondernemerschap bij de belastingaangifte op als winst uit onderneming. Data over deze groep personen komen uit het CBS-databestand *zelfstandigenmndbedragbus*. Bijstandsgerechtigden die in de categorie 'zelfstandig ondernemer in deeltijd' vallen, geven hun inkomen op als inkomen uit overig werk. Daarom

¹² 27 uur werk op minimumloonniveau levert een inkomen op vergelijkbaar met het bijstandsniveau van een alleenstaande.

¹³ Wanneer een bijstandsuitkering wordt beëindigd, ontbreken in het bestand *bijstandsuitkeringtab* eventuele latere betalingen of terugvorderingen. Analyses van deze data laten zien dat het verloop van de bijstandsuitkeringen in de verschillende groepen in grote lijnen wel de verwachte tegenovergestelde patronen laat zien ten opzichte van uitstroom naar werk. De verschillen ten opzichte van de controlegroep zijn echter deels niet statistisch significant waar de verschillen voor uitstroom naar werk wel statistisch significant zijn. Deze afwijkingen zijn wellicht te verklaren door beperkingen in de registratie, maar er is verder onderzoek nodig om mogelijke verklaringen goed in beeld te krijgen. Daarom kiezen we ervoor om in deze notitie geen gebruik te maken van het verloop van uitkeringen als indicator voor uitstroom naar werk.

¹⁴ Deeltijdondernemerschap wordt in de gemeenten met verschillende termen aangeduid, bijvoorbeeld 'ondernemen op bescheiden schaal' of 'ondernemen naar vermogen'. Wij gebruiken in deze notitie de term 'deeltijdondernemerschap'.

maken wij ook gebruik van het bestand *ovarbeidmndbedragbus*. Beide bestanden zijn op jaarbasis beschikbaar en bevatten data over de periode tot en met het jaar 2020. We beschouwen een persoon als zelfstandig ondernemer in deeltijd als deze in het betreffende jaar inkomsten uit overig werk heeft opgegeven. We beschouwen iemand als zelfstandig ondernemer in voltijd als diegene winst uit onderneming heeft.¹⁵ We laten zowel resultaten zien op basis van alleen deeltijd- en voltijdondernemerschap als gecombineerd met uitstroom naar werk in loondienst. Daarbij combineren we gedeeltelijke of volledige uitstroom naar betaald werk in loondienst met deeltijd- en voltijdondernemerschap, en volledige uitstroom naar werk in loondienst met voltijdondernemerschap.¹⁶

Net als in de vorige notitie gebruiken we informatie over achtergrondkarakteristieken van deelnemers uit verschillende CBS-databestanden. Allereerst gebruiken we data uit de BasisRegistratie Personen (*gbapersoontab*). Dit bestand bevat informatie over leeftijd, geslacht en migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend). Daarnaast verzamelen we informatie over het hoogst behaalde opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend) uit het bestand *hoogsteopltab*. Ook meten we de duur van de lopende uitkering in maanden voor de start van het experiment met informatie afkomstig uit het bestand *bijstanduitkeringtab*. Informatie over het type huishouden (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden zonder kinderen, gehuwden en samenwonenden met kinderen, overig) komt uit het bestand *gbahuishoudensbus*. Ten slotte nemen we ook het cumulatieve looninkomen in de negen tot drie maanden voor de start van het experiment mee uit het bestand *spolis*. In de vorige notitie lieten we zien dat achtergrondkarakteristieken in de interventie- en controlegroepen in de verschillende gemeenten redelijk goed overeenkwamen, zoals je zou verwachten bij een goed gerandomiseerd experiment (zie paragraaf 4.2 in De Boer et al., 2020). Om te corrigeren voor kleine verschillen ondanks randomisatie en om de precisie van onze schattingen te vergroten, kiezen we ervoor om de bovengenoemde karakteristieken op te nemen als controlevariabelen in onze modellen.

Net als in de vorige notitie geldt dat bij een *intention-to-treat* (ITT)-regressie de daadwerkelijke deelname aan de interventie buiten beschouwing wordt gelaten en de uitkomsten worden vergeleken op basis van de toewijzing aan een interventiegroep of de controlegroep. Indien de interventie- en controlegroepen voldoende vergelijkbaar zijn, kan het geschatte effect worden geïnterpreteerd als het causale effect van de toewijzing aan een interventie. De aselecte toewijzing zorgt in theorie voor vergelijkbare groepen, maar het kan gebeuren dat deze groepen door toeval van elkaar afwijken, of dat er Hawthorne- of John Henry-effecten optreden (zie de volgende alinea voor een toelichting). Voor het schatten van het ITT-effect gebruiken wij het volgende lineaire kansmodel (Angrist en Pischke, 2009):

$$y_i^t = \alpha^t + \sum_{m=1}^M \beta_m^t D_{im} + X_i' \gamma + q + \varepsilon, \quad (1)$$

waarbij de uitkomst y_i^t een binaire variabele is, die gelijk is aan 1 bij meer dan 27 uur werk per week (respectievelijk meer dan 12 uur werk per week) voor persoon i op meetmoment t .¹⁷ Voor uitstroom naar betaald werk meten we uitkomsten op maandelijks niveau; t duidt dan de maand na de start van de interventie aan. Data over zelfstandig ondernemerschap zijn alleen op jaarbasis beschikbaar; t staat in dat geval voor een kalenderjaar. De binaire variabele D_{im} is gelijk aan 1 als persoon i aan interventiegroep m is toegewezen. Vector X_i is een vector met persoons- en huishoudkarakteristieken, gemeten drie maanden voor de start van de interventie. De gemeten karakteristieken zijn: geslacht, hoogst behaalde opleiding, migratieachtergrond,

¹⁵ In tegenstelling tot de uitkomstmaten voor betaald werk passen we dus geen urencriterium toe. Dit omdat de data alleen aangiftebedragen bevatten, die door aftrekposten en verrekeningen niet overeen hoeven te komen met het daadwerkelijke inkomen.

¹⁶ Omdat de data over zelfstandig ondernemerschap alleen op jaarbasis beschikbaar zijn, moet uitstroom naar betaald werk voor de combinatie ook worden bepaald op jaarbasis. We beschouwen een persoon als gedeeltelijk of volledig uitgestroomd naar betaald werk als hij of zij in dat jaar in minimaal één maand meer dan 12 uur per week heeft gewerkt en als volledig uitgestroomd bij minimaal één maand met meer dan 27 uur werk per week.

¹⁷ Ook de (gecombineerde) uitkomstmaten voor zelfstandig ondernemerschap zijn binaire uitkomstmaten.

type huishouden, leeftijd, duur van de lopende uitkering en cumulatief looninkomen in de periode van negen tot drie maanden voor start van de interventie. Aangezien deze karakteristieken voor de start van de interventie zijn gemeten, variëren ze niet met de tijd. Verder geeft q de *fixed effects* voor het startkwartaal van de interventie aan en is ε de storingsterm.

De coëfficiënten β_m^t geven de ITT-effecten. De ITT-effecten zijn dan de causale effecten van de *toewijzing* aan de interventie. Als iedereen de toewijzing opvolgt, is dit bovendien gelijk aan het causale effect van *deelname* aan de interventie. Maar ook wanneer niet iedereen de toewijzing opvolgt, is het isoleren van het causale effect van toewijzing aan de interventie informatief. Het effect beschrijft namelijk wat er zou gebeuren bij een implementatie van nieuw beleid, waarbij niet iedereen ook daadwerkelijk deelneemt (omdat een deel bijvoorbeeld weigert). Problemen kunnen ontstaan als zich Hawthorne- of John Henry-effecten voordoen. Dit zijn gedragseffecten in de interventie- of controlegroepen die optreden puur door de experimentele setting en niet door de interventie zelf. Een Hawthorne-effect ontstaat bijvoorbeeld als deelnemers zich anders gedragen dan normaal omdat zij weten dat ze geobserveerd worden. Een John Henry-effect ontstaat als deelnemers in de controlegroep beter hun best doen om te compenseren voor het feit dat zij geen andere behandeling ontvangen. In beide gevallen is het causale effect van de interventie niet meer te onderscheiden van andere effecten. Het is dan een combinatie van een causaal effect van de interventie op de interventiegroep en een neveneffect veroorzaakt door deelname aan het experiment.

Ook gebruiken we een *local average treatment (LATE)*-regressiemodel, waarin de effecten van deelname aan een interventie worden geschat. Het is, onder bepaalde aannames, mogelijk om het LATE-effect te schatten met een *two-stage least squares*-model (2SLS).¹⁸ We interpreteren de LATE-schatting als het causale effect van de interventie voor zogenoemde *compliers*. *Compliers* zijn de personen die na de gerandomiseerde toewijzing besluiten om daadwerkelijk aan de interventie deel te (blijven) nemen.¹⁹

De ITT- en LATE-effecten zijn aan elkaar gerelateerd. Het LATE-effect is het ITT-effect gedeeld door de nalevingsgraad (*compliance rate*), het aandeel mensen dat de aselechte toewijzing opvolgt. Indien iedereen de toewijzing opvolgt, is de nalevingsgraad gelijk aan 1, en zijn de ITT- en LATE-effecten aan elkaar gelijk. Een nalevingsgraad kleiner dan 1 leidt tot een LATE-effect dat, in absolute termen, groter is dan het ITT-effect (het totale ITT-effect is het gewogen gemiddelde van een LATE-effect voor de deelnemers en geen effect voor de niet-deelnemers). Bij een hoge nalevingsgraad is het ITT-effect, het effect van toewijzing aan een interventie, een goede indicatie voor het effect van deelname aan de interventie zelf.

Waar mogelijk vergelijken we de interventiegroepen ook met een aselekt getrokken groep bijstandsgerechtigden die nooit zijn uitgenodigd voor deelname aan het experiment (de zogenoemde referentiegroep). Omdat zowel de controlegroep als de referentiegroep geen interventie hebben gehad, zouden ze met elkaar vergelijkbaar moeten zijn en verwachten we dezelfde ontwikkeling op de gemeten uitkomsten. Zijn er verschillen tussen deze groepen, dan zou dat kunnen wijzen op een gedragseffect in de controlegroep door deelname aan een experimentele setting (John Henry-effect). De verschillen tussen een interventie- en de controlegroep zijn dan niet meer goed te interpreteren als het causale effect van de interventie. In dat geval kunnen de interventiegroepen wel vergeleken worden met de aselekt getrokken referentiegroep. In het geval dat de controle- en referentiegroepen wel vergelijkbaar zijn, kan als

¹⁸ LATE is causaal te interpreteren als het effect op de *compliers* onder de volgende aannames (o.a. Angrist en Pischke, 2009): 1) Monotonicity. Dat betekent dat er geen *defiers* zijn, oftewel dat er geen mensen zijn die altijd ingaan tegen het experiment; 2) Dat het instrument (zo goed als) aselekt is. In ons geval is het instrument een aselechte toewijzing; 3) Dat de *exclusion restriction* niet geschonden is, oftewel dat het instrument (de toewijzing) alleen een effect heeft op de uitkomst via deelname aan de interventie; 4) Dat het instrument (toewijzing) een effect heeft op deelname aan de interventie. Een zwakke relatie tussen toewijzing en deelname zou kunnen leiden tot een bias in de LATE-schatting (zie Bound et al., 1995). Zie bijlage II voor het LATE-model.

¹⁹ Dit in tegenstelling tot de *always takers* en, in dit geval niet relevant, de *never takers*. *Always takers* zijn personen die de interventie sowieso zouden kiezen en *never takers* zijn personen die de interventie altijd zouden afwijzen. *Never takers* zijn personen die wel worden toegewezen aan een interventie, maar niet deelnemen (zie o.a. Angrist en Pischke, 2009).

gevoeligheidsanalyse gekeken worden of de gevonden effecten ten opzichte van de controlegroep ook ten opzichte van de referentiegroep te zien zijn, wat wel de verwachting zou zijn. Aselect getrokken referentiegroepen zijn er alleen voor de experimenten in Deventer en Groningen.

In sommige gemeenten moeten we in onze analyses rekening houden met de verschillende startmomenten van verschillende cohorten. Ook hebben latere cohorten deels een kortere afstand tot de arbeidsmarkt. In Deventer, Nijmegen, Tilburg en Wageningen zijn deelnemers aan het experiment op verschillende startmomenten begonnen aan een interventie (zie tabel 2.1). In Deventer, Tilburg en Wageningen zijn later gestarte deelnemers vaak nieuw ingestroomde bijstandsgerechtigden met een kortere afstand tot de arbeidsmarkt. In onze regressieanalyse controleren we daarom voor de duur van de lopende uitkering, voor het startmoment en of een deelnemer behoort tot de groep zittend bestand of tot de nieuwe instroom. Omdat we de effecten in elke maand sinds de start van het experiment schatten, wordt het aantal observaties per meetmoment over de tijd heen steeds kleiner, omdat nog niet elke startgroep bijvoorbeeld de 48^e maand sinds de start van het experiment heeft gehaald. Ook hebben sommige deelnemers in een bepaalde maand na de start nog een interventie ontvangen, terwijl het experiment voor latere starters in deze maand al ten einde is gekomen. We voeren daarom twee aanvullende analyses uit om te kijken of en zo ja in hoeverre verschillende startmomenten de effecten vertekenen. Ten eerste schatten we effecten apart voor groepen die op verschillende momenten starten, om zichtbaar te maken of effecten door een verschillende duur van behandeling worden vertekend. Ten tweede schatten we effecten niet alleen in een bepaalde maand na de start van de interventie, maar ook in een bepaalde kalendermaand. Hierdoor vergelijken we deelnemers die hetzelfde aantal maanden verwijderd zijn van het einde van het experiment.

Effectschattingen na het einde van het experiment moeten voorzichtig geïnterpreteerd worden vanwege de terugkeer naar het reguliere regime, de geleidelijke afbouw van de interventies na het einde van de experimenten en mogelijke nieuwe beleidsinitiatieven. Gemeten effecten na het einde van het experiment kunnen niet volledig worden toegewezen aan de interventies en daarom niet zomaar worden geïnterpreteerd als de causale effecten op de lange termijn. Ten eerste worden de interventies beëindigd, waardoor sommige effecten tenietgedaan kunnen worden. Ten tweede zijn de meeste interventies in de meeste gemeenten langzaam afgebouwd, waardoor het einde van de experimenten niet goed te bepalen is. Ten derde zijn er in sommige gemeenten nieuwe beleidsinitiatieven geïntroduceerd. Wel golden die in bijna alle gemeenten voor alle deelnemers in alle groepen, waardoor ze beperkte impact zullen hebben op onze conclusies. Alleen in Wageningen is er een overbruggingsregeling aangeboden aan een selecte groep deelnemers in de vrijlatingsgroep. Deze verschillende factoren kunnen bijdragen aan de gemeten effecten na het einde van de experimenten, naast mogelijk langdurige effecten van de interventies zelf, zoals blijvende positieve psychologische effecten. Daarom zullen we de gevonden verschillen bespreken als effecten die we zien ontstaan in de verschillende groepen, maar ze niet toewijzen aan alleen de betreffende interventie.

De uitbraak van de coronapandemie en de eerste lockdown vielen vlak na het einde van de experimenten, wat het nog lastiger maakt om de effecten in de periode na het einde van de experimenten goed te kunnen verklaren. De eerste lockdown in de pandemie begon medio maart 2020, ruim twee maanden na het einde van de experimenten. Het kader op pagina 8 en 9 beschrijft dat de interventies ontheffing en intensivering niet exact op 1 januari 2020 eindigden en dat de grens van het einde van deze interventies ook niet precies getrokken kan worden. Verder is het mogelijk dat, hoewel de vrijlating van inkomsten in alle gemeenten per 1 januari 2020 stopte, effecten veroorzaakt door het aflopen van deze regeling pas met vertraging zichtbaar zijn, bijvoorbeeld doordat het stoppen of uitbreiden van een baan tijd kost. Doordat de geleidelijke beëindiging van interventies en de eerste lockdown samenvielen, is het lastig om vast te stellen of een bepaald effect in de periode na het einde van de experimenten is veroorzaakt door het wegvallen van de interventie of door de ongunstige economische omstandigheden van de lockdown. Daarom moeten de uitkomsten voor 2020 en later voorzichtig worden geïnterpreteerd.

4 Beschrijvende statistieken

In de vorige notitie hebben we de vergelijkbaarheid van interventie- en controlegroepen met betrekking tot achtergrondkenmerken en uitkomsten voor de start van de experimenten reeds onderzocht. De achtergrondkenmerken kwamen in alle gemeenten over het algemeen goed overeen. Maar op basis van het patroon van arbeidsparticipatie voor de start van de experimenten, bleek dat de interventie- en controlegroepen in Tilburg en Nijmegen niet goed vergelijkbaar zijn; al voor de start van het experiment waren er in de controlegroepen aanzienlijke, statistisch significant hogere kansen op werk te zien. Bovendien zagen we in Groningen dat de controlegroep al kort na de start hogere kansen op uitstroom liet zien in vergelijking met de aselect gekozen referentiegroep. Destijds was de hypothese dat er mogelijk sprake was van een John Henry-effect. Ook is het mogelijk dat er iets anders met de controlegroep aan de hand is, waardoor deze groep beter presteert (voor meer details verwijzen we naar De Boer et al., 2020).

Uit de vorige analyse bleek dus dat de effecten niet in alle gemeenten direct causaal te interpreteren zijn. De verschillen die we in de vorige alinea beschreven zorgen ervoor dat de geschatte effecten tijdens het experiment in deze drie gemeenten niet volledig toegeschreven kunnen worden aan de verschillende interventies, en dus niet direct als causaal kunnen worden geïnterpreteerd. Daarom baseren we onze conclusies in deze notitie op de resultaten in Deventer, Utrecht en Wageningen: de drie gemeenten waarbij de vergelijkbaarheidsanalyse uitwees dat de effecten als causaal kunnen worden geïnterpreteerd. De analyses voor de overige drie gemeenten, Groningen, Tilburg en Nijmegen, laten we voor de volledigheid zien in de bijlagen.

Op de langere termijn neemt het aantal deelnemers dat we kunnen observeren af door overlijden en verhuizing naar het buitenland, maar de uitval vanwege deze redenen is beperkt. Voor personen die overlijden of naar het buitenland verhuizen, kunnen we geen werkgerelateerde uitkomsten observeren. Deze personen vallen vanaf het moment van hun overlijden of verhuizing daarom buiten de analyse. Over het algemeen is uitval wegens deze redenen beperkt (tussen de 1% en 2%) en gelijkmatig verdeeld over alle groepen. Bij uitval om andere redenen kunnen personen nog in de administratieve data gevolgd worden.

4.1 Grafische vergelijking uitkomsten over de tijd

In deze paragraaf bespreken we grafische vergelijkingen van de uitkomsten over de tijd, zonder correctie voor waargenomen karakteristieken. In alle steden kwamen de karakteristieken in de interventie- en controlegroepen redelijk goed overeen, zoals na een randomisatie te verwachten is.²⁰ Wel was er in Deventer een significant verschil in cumulatief looninkomen in negen tot drie maanden voor de start van de experimenten, waarbij correctie mogelijk van belang is. In Utrecht en Wageningen waren er statistisch significante verschillen in het opleidingsniveau respectievelijk de migratieachtergrond van deelnemers; ook hier kan een correctie van belang zijn. Figuur 4.1 tot en met 4.3 tonen het aandeel personen in de verschillende groepen dat meer dan 27 uur of meer dan 12 uur per week werkt in Utrecht, Deventer en Wageningen (de drie gemeenten waar we de effecten als causaal interpreteren). Voor een grafische vergelijking van uitkomsten over de tijd in Groningen, Nijmegen en Tilburg, zie figuur B3.1 tot en met B3.3 in bijlage III. De figuren beslaan een periode van twee jaar voor de start van een interventie tot (grotendeels) vier jaar daarna. De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni

²⁰ Enkele verschillen, statistisch significant bij minder dan 5% van de karakteristieken, zijn op basis van toeval te verwachten.

2020 en december 2020 tot en met juni 2021).²¹ Figuur 4.4 tot en met 4.6 tonen het percentage zelfstandig ondernemers in voltijd en deeltijd per groep in de jaren 2016 tot en met 2020 in Utrecht, Deventer en Wageningen. Voor de uitkomsten in Groningen, Nijmegen en Tilburg, zie figuur B3.4 tot en met B3.6 in bijlage III. Wederom markeren de zwarte gestippelde lijnen de start en het einde van de experimenten.

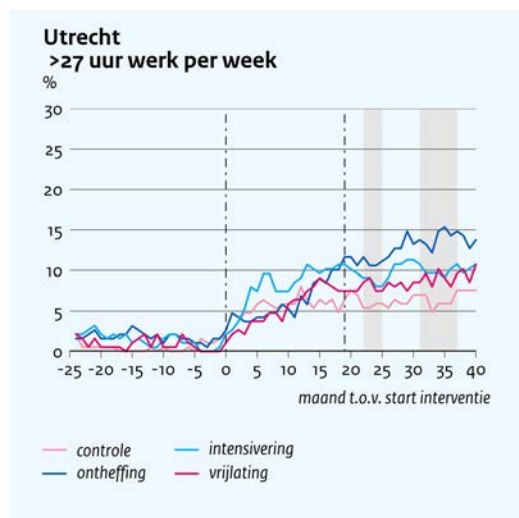
In Utrecht en Deventer zien we dat interventiegroepen gedurende de observatieperiode deels een grotere kans op uitstroom naar werk laten zien dan de controlegroep. In Utrecht zien we dat de ontheffingsgroep de controlegroep in de laatste maanden van het experiment achter zich laat en door blijft stijgen tot het einde van de observatieperiode. Het valt op dat de ontheffingsgroep tijdens de lockdowns deels een ander patroon laat zien dan de overige groepen. Op het laatste meetmoment, 21 maanden na het einde van het experiment, heeft de ontheffingsgroep zo'n 12%-punt meer kans op gedeeltelijke of volledige uitstroom en zo'n 6%-punt meer kans op volledige uitstroom. In de intensiverings- en vrijlatingsgroepen stagneert de uitstroom naar werk voor meer dan 12 uur vanaf het einde van het experiment. Het verschil met de controlegroep ligt dan rond de 7%-punt en verandert nauwelijks tot het einde van de observatieperiode. In Deventer lijken alle drie de interventiegroepen ook na het einde van het experiment beter te presteren dan de controlegroep. Er lijkt echter weinig verschil te zijn met de aselect getrokken referentiegroep. Regressieanalyses zullen moeten uitwijzen of de bovengenoemde verschillen ook statistisch significant verschillen van nul.

In Wageningen zien we soms een hogere en soms een lagere uitstroom in de verschillende interventiegroepen ten opzichte van de controlegroep. In Wageningen lijken er vooral verschillen op te treden tussen de vrijlatings- en controlegroep bij volledige uitstroom. Terwijl in de controlegroep het aandeel personen met meer dan 27 uur werk per week aan het eind van de observatieperiode toeneemt, zien we dit niet in de vrijlatingsgroep. We toetsen met regressieanalyses of dit verschil ook statistisch significant is.

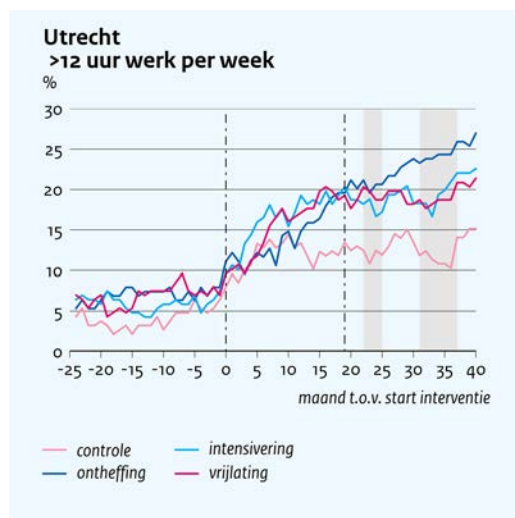
Voor zelfstandig ondernemerschap zien we over het algemeen weinig verschil tussen de interventie- en controlegroepen. In figuur 4.4 tot en met 4.6 zien we het aandeel personen in de verschillende groepen dat in voltijd of deeltijd als zelfstandig ondernemer actief is in Utrecht, Deventer en Wageningen. In alle drie de gemeenten komt zelfstandig ondernemerschap allereerst weinig voor bij de personen die zijn uitgenodigd voor het experiment. Alleen in Wageningen lijken er grotere verschillen op te treden tussen sommige interventiegroepen en de controlegroep. In 2018 heeft de intensiveringsgroep zo'n 3%-punt meer kans op voltijdondernemerschap dan de controlegroep. In 2020, het jaar na einde van het experiment, ligt de kans op voltijdondernemerschap zelfs bijna 7%-punt hoger in de ontheffingsgroep. Voor de start van het experiment lijken er echter al verschillen in kansen op deeltijdondernemerschap te bestaan. Wederom toetsen we met een regressieanalyse of de geobserveerde verschillen ook statistisch significant zijn. Hierbij corrigeren we voor waargenomen karakteristieken, waaronder het cumulatief looninkomen over de tijd.

²¹ De experimenten in Deventer en Wageningen kenden meerdere startmomenten. De gestippelde lijnen markeren daarom de peilmaanden voor de eerste startgroep. Voor latere startgroepen vonden het einde van het experiment en de lockdowns in eerdere maanden plaats.

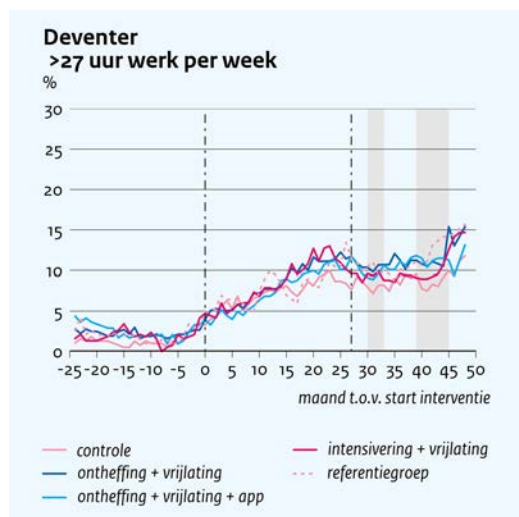
Figuur 4.1a Utrecht, >27 uur werk per week

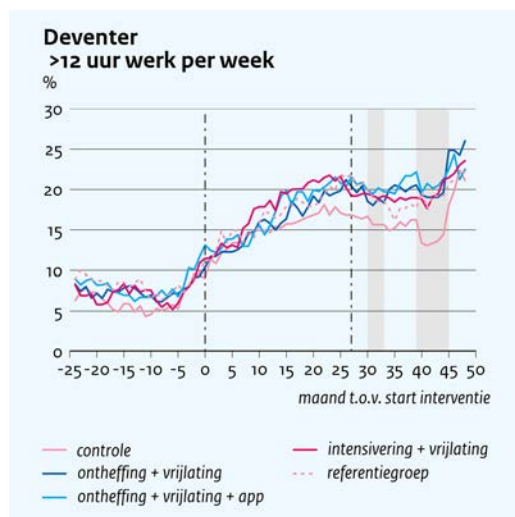
Figuur 4.1b Utrecht, >12 uur werk per week

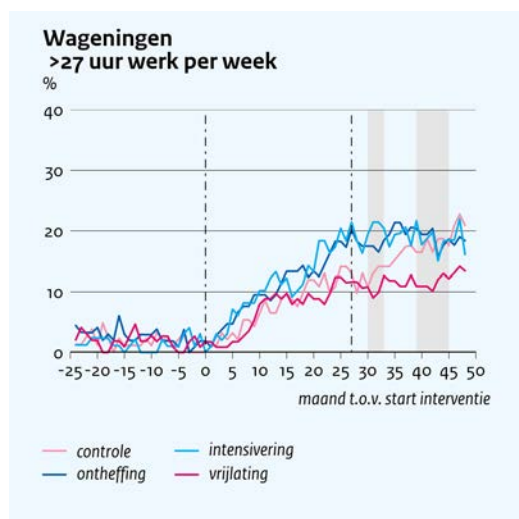
Figuur 4.2a Deventer, >27 uur werk per week

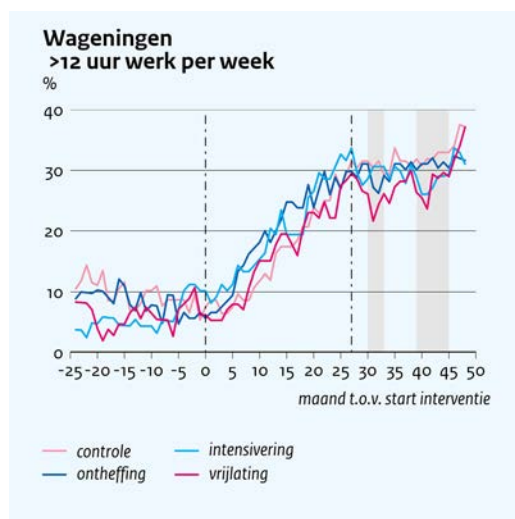
Figuur 4.2b Deventer, >12 uur werk per week

Figuur 4.3a Wageningen, > 27 uur werk per week

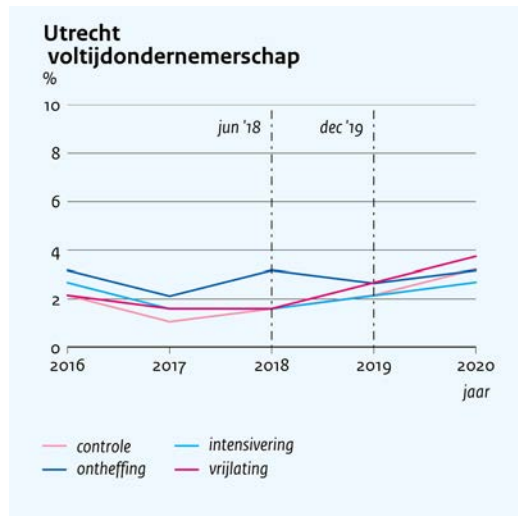

Figuur 4.3b Wageningen, >12 uur werk per week

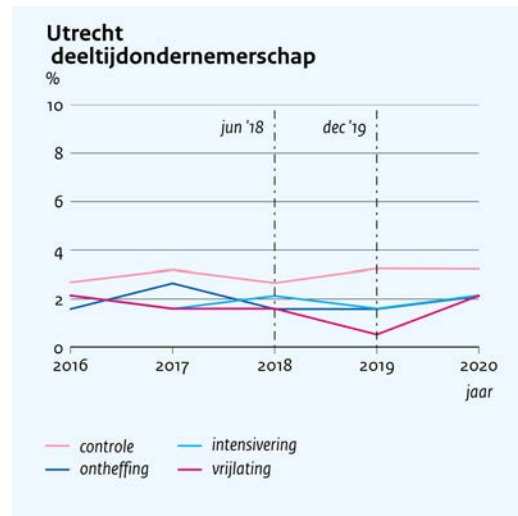

Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

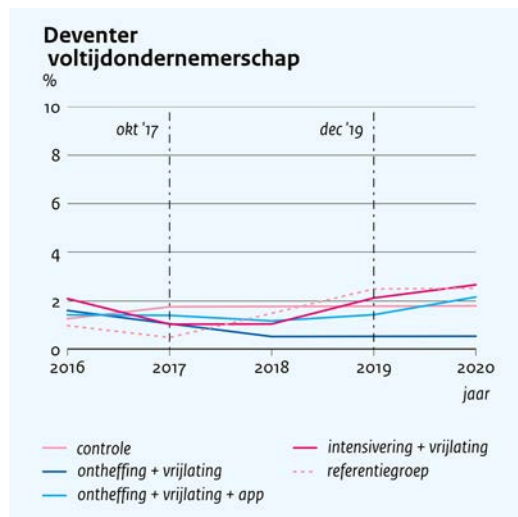
Figuur 4.4a Utrecht, voltijdondernemerschap

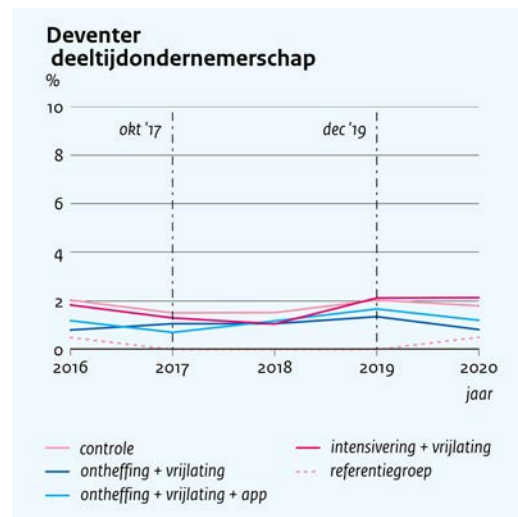
Figuur 4.4b Utrecht, deeltijdondernemerschap

Figuur 4.5a Deventer, voltijdondernemerschap

Figuur 4.5b Deventer, deeltijdondernemerschap

Figuur 4.6a Wageningen, voltijdondernemerschap

Figuur 4.6b Wageningen, deeltijdondernemerschap

5 Resultaten

In dit hoofdstuk bespreken we eerst de effecten van toewijzing aan een interventie (ITT) en vervolgens de effecten van deelname aan een interventie (LATE). Telkens tonen we de resultaten voor uitstroom naar betaald werk en zelfstandig ondernemerschap. Het hoofdstuk sluit af met een gevoeligheidsanalyse. In de laatste notitie rapporteerden we effecten tot en met september 2019; dit was drie maanden voor het einde van de experimenten. Nu beschikken we voor uitstroom naar betaald werk over data over de periode tot en met september 2021, ongeveer anderhalf jaar na het einde van de experimenten. Voor uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap beschikken we over data (op jaarbasis) over de periode tot en met december 2020. We presenteren tabellen met resultaten op verschillende meetmomenten (gemeten in maanden sinds de start van het experiment). Daarnaast presenteren we de ITT-resultaten ook grafisch om de ontwikkeling over de hele observatieperiode te laten zien. We rapporteren effecten die gecorrigeerd zijn voor achtergrondkenmerken van deelnemers en hun werk- en bijstandshistorie voor de start van het experiment. In de gevoeligheidsanalyse bespreken we ook de ongecorrigeerde effecten. Daarnaast schatten we alternatieve specificaties van de regressiemodellen met bijvoorbeeld andere controlevariabelen, zoals de kans op werk vóór de start van de experimenten. Ook kijken we of de conclusies veranderen als we andere uitkomstmaten gebruiken. Voor de gemeenten waar een aselekt gekozen referentiegroep bestaat, rapporteren we ook effecten ten opzichte van deze groep in plaats van de controlegroep. Ten slotte bespreken we voor Deventer ook apart de effecten voor de groepen met een verschillend startmoment.

5.1 Effecten van toewijzing aan een interventie (ITT)

5.1.1 Effecten op gedeeltelijke en/of volledige uitstroom naar betaald werk

Tabel 5.1 rapporteert de effecten van toewijzing aan een interventie op volledige (paneel A) en gedeeltelijke of volledige uitstroom (paneel B) naar betaald werk op drie meetmomenten. De tabel toont de effectschattingen uit ons regressiemodel op drie meetmomenten: de maand waarin de experimenten voor de meeste deelnemers eindigden, negen maanden later, en 21 maanden later. In Deventer en Wageningen eindigden de experimenten voor de meeste deelnemers 27 maanden na de start van de interventies; het laatste meetmoment valt daarmee in maand 48 na de start.²² In Utrecht eindigde het experiment voor alle deelnemers in maand 19; het laatst mogelijke meetmoment is dus in maand 40 na de start. De schattingen beschrijven het verschil in gemiddelde uitkomsten tussen een interventiegroep en de controlegroep in procentpunten, na correctie voor waargenomen kenmerken. De getallen tussen haakjes tonen het relatieve effect, dat wil zeggen het effect in procenten ten opzichte van de gemiddelde uitkomsten in de controlegroep. Statistisch significante effecten zijn vetgedrukt en voorzien van asteriskken die het significantieniveau aanduiden. Niet-significante effecten zijn grijs weergegeven. In elk paneel tonen de twee laatste rijen het aantal observaties en de gemiddelde uitkomsten in de controlegroep.

In Utrecht vinden we in de ontheffingsgroep statistisch significante positieve effecten op gedeeltelijke en/of volledige uitstroom naar werk in de periode na het einde van het experiment. In Utrecht vonden we in de vorige notitie geen statistisch significante effecten van het ontheffen van arbeids- en re-integratieverplichtingen. Ook in december 2019 (maand 19), de laatste maand van het experiment, zijn de effecten positief, maar niet statistisch significant (zie tabel 5.1). Opvallend is dat de effectschattingen ook na de start van de coronapandemie toenemen (zie ook figuur 5.1a en 5.1b). In september 2020 (maand 28) zijn deze

²² Omdat latere startgroepen de 48^e maand na start van een interventie nog niet hebben bereikt, hebben de effecten op het laatst mogelijke meetmoment alleen betrekking op de eerste startgroepen. Zie ook het lagere aantal observaties in de respectievelijke kolommen. Het laatst mogelijke meetmoment is september 2021.

voor gedeeltelijke of volledige uitstroom en voor volledige uitstroom respectievelijk 7,2%-punt en 6,3%-punt (respectievelijk significant op 10%- en 5%-niveau). In september 2021 (maand 40) zijn de gemeten effecten in deze groep deels nog meer toegenomen tot respectievelijk 9,2%-punt en 5,4%-punt (respectievelijk significant op 5%- en 10%-niveau). Vergeleken met de controlegroep hebben deelnemers in de ontheffingsgroep (in maand 40) gemiddeld een 61% hogere kans op meer dan 12 uur werk per week en een 71% hogere kans op meer dan 27 uur werk per week. Deze effecten kunnen niet volledig aan de interventie worden toegeschreven en zijn waarschijnlijk een combinatie van effecten veroorzaakt door verschillende factoren. De positieve effecten ontwikkelen zich richting het einde van het experiment, rond de tijd waarop deelnemers bericht ontvingen dat de reguliere behandeling weer opgestart zou worden. Het vooruitzicht van de terugkeer naar het reguliere regime, maar ook de daadwerkelijke confrontatie met het reguliere regime na het einde van het experiment, met bijbehorende arbeids- en re-integratieverplichtingen, kunnen daarin een rol hebben gespeeld. Resultaten op basis van enquêtedata lieten een positief effect zien van ontheffing op zelfredzaamheid gedurende de experimenten (Verlaet et al., 2020). Mogelijk is dit een blijvend effect dat de positieve effecten na het einde van het experiment kan verklaren. Ten slotte bleek uit het onderzoek van Verlaet et al. (2020) dat de ontheffingsgroep een grotere kans had op het vinden van een vast contract. Daarmee zaten zij tijdens de lockdowns mogelijk in een gunstigere positie dan mensen in de controlegroep, wat de lichte stijging tijdens de tweede lockdown kan verklaren.

Na het einde van het experiment is het effect op gedeeltelijke of volledige uitstroom in de intensiveringsgroep in Utrecht statistisch significant positief, al lijkt dit effect over de tijd te stagneren.

In de vorige notitie vonden we voor september 2019 een statistisch significant positief effect van een intensievere begeleiding op gedeeltelijke of volledige uitstroom. In december 2019 (maand 19) is er een significant positief effect op gedeeltelijke of volledige uitstroom van 6,5%-punt (significant op 10%-niveau), dat is 49% hoger ten opzichte van de controlegroep. Op het laatste meetmoment (maand 40) is het effect 7,2%-punt (significant op 5%-niveau), een effect van 48% ten opzichte van de controlegroep. De effectschatting lijkt dus persistent te zijn op de langere termijn, maar ontwikkelt zich niet verder. Figuur 5.1c en 5.1d tonen de effecten in de loop van de tijd. Het is te verwachten dat effecten van de interventie stagneren wanneer de intensievere begeleiding stop wordt gezet en dat ze zich dan niet verder ontwikkelen. Zoals in de vorige notitie zijn de effectschattingen van intensivering op volledige uitstroom naar werk over het algemeen positief, maar (meestal) niet statistisch significant.

Op de langere termijn zien we in Utrecht in de groep die een hogere vrijlating van inkomsten heeft gekregen geen effecten die statistisch significant verschillen van nul. De effecten van een hogere vrijlating waren voor september 2019 statistisch significant positief voor gedeeltelijke of volledige uitstroom. Na afloop van het experiment zijn de effectschattingen weliswaar positief, maar kleiner en met uitzondering van enkele maanden niet statistisch significant. Vergelijkbaar met de vorige notitie zijn er geen statistisch significante effecten op volledige uitstroom. Om de ontwikkeling van effecten over alle observeerbare maanden te volgen, zie figuur 5.1e en 5.1f. De effecten van de interventie lijken na het einde van het experiment te stagneren, wat te verwachten is omdat bijstandsgerechtigden vanaf dat moment minder of geen bijverdiensten meer mogen houden. Doorgroei naar volledige uitstroom kan bovendien beperkt zijn doordat deelnemers mogelijk specifiek naar parttimebanen hebben gezocht en in deze banen zijn gebleven. Ook kan de coronapandemie, die vlak na het einde van het experiment begon, een rol hebben gespeeld.

In Deventer zijn de effecten ook na het einde van het experiment, op een enkel meetmoment na, niet statistisch significant. In de vorige notitie zagen we voor geen van de interventies statistisch significante effecten in Deventer. Ook op de drie gekozen meetmomenten op de langere termijn vinden we geen significante effecten (zie tabel 5.1). Figuur 5.2b, 5.2d en 5.2f laten zien dat de effecten op gedeeltelijke of volledige uitstroom in alle drie de interventiegroepen over de tijd licht toenemen en vervolgens weer dalen. De effectschattingen zijn echter over het algemeen niet statistisch significant, behalve in enkele maanden (na de 40^e maand na de start van het experiment) voor de groep die een ontheffing en een vrijlating in combinatie

met digitale begeleiding ontving. Wanneer we de interventiegroepen vergelijken met de aselect gekozen referentiegroep in plaats van de controlegroep zijn de effecten niet statistisch significant (zie figuur B8.1 in bijlage VIII). Over het algemeen vinden we in Deventer dus weinig bewijs voor effecten. Vanwege de verschillende startmomenten vallen de meetmomenten niet voor alle deelnemers in dezelfde kalendermaand. Mogelijk kunnen effecten verschillen op basis van kalendermaand, bijvoorbeeld wegens lockdowns of de oplopende vraag naar arbeid in het afgelopen jaar. Maar ook op basis van kalendermaanden zijn de effecten over het algemeen niet statistisch significant (zie tabel B4.3 in bijlage IV).

Wanneer we de verschillende startgroepen in Deventer apart bekijken, zien we grofweg hetzelfde patroon. In Deventer behoorde 50% van de deelnemers tot de eerste startgroep en 42% van de deelnemers tot de tweede startgroep, die vier maanden later startte. De overige 8% van de deelnemers startte vijf maanden later dan de tweede startgroep (zie ook tabel 2.1). Figuur B7.1 tot en met B7.3 in bijlage VII laten de effecten voor de eerste en tweede startgroep apart zien.²³ Over het algemeen zien we in beide groepen een vergelijkbare ontwikkeling. In de intensiveringsgroep met vrijlating zien we deels grotere effectschattingen in de eerste startgroep. Deze zijn echter met uitzondering van een enkele maand niet statistisch significant. Dit valt mede te wijten aan een grotere statistische onzekerheid, die ontstaat door de kleinere groepsaantallen bij opsplitsing in verschillende startgroepen.

In Wageningen zien we alleen in de vrijlatingsgroep aan het einde van de observatieperiode statistisch significante negatieve effecten op volledige uitstroom. Ook in Wageningen vonden we voor september 2019 voor geen van de interventies statistisch significante effecten. In alle drie de interventiegroepen worden effectschattingen over de tijd negatief of sterker negatief (zie tabel 5.1). Op het laatste meetmoment (maand 48) treedt er in de vrijlatingsgroep een statistisch significant negatief effect op voor volledige uitstroom van -9,3%-punt (significant op 10%-niveau). Vergeleken met de controlegroep, waar 20,9% van de deelnemers meer dan 27 uur per week werkt in maand 48, hebben deelnemers in de vrijlatingsgroep een 44% lagere kans op werk voor meer dan 27 uur per week. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de deelnemers in de vrijlatingsgroep minder makkelijk doorstromen naar voltijdbanen als ze specifiek naar deeltijdbanen hebben gezocht tijdens het experiment. Ook de tijdelijke overbrugging die deze groep na het einde van het experiment kreeg aangeboden kan voor minder doorstroom hebben gezorgd (zie kader op pagina 8 en 9). Figuur 5.3a tot en met 5.3f tonen de ontwikkeling van effecten over de hele observatieperiode. De figuren laten zien dat deze schommelen en met veel onzekerheid zijn omgeven. Al zijn effectschattingen deels positief of negatief, over het algemeen zijn de groepsaantallen te laag om deze effecten met voldoende zekerheid van nul te kunnen onderscheiden. Ook het experiment in Wageningen kende meerdere startgroepen. Omdat 91% van de deelnemers tot de eerste startgroep behoorde, worden effecten vooral door deze groep gedreven.

In Groningen, Nijmegen en Tilburg zijn de effecten over de gehele looptijd niet direct toe te schrijven aan de verschillende interventies. Maar ook na afloop van de experimenten zijn ze vaak vergelijkbaar met de resultaten uit de vorige notitie. In Groningen zagen we na start van het experiment een opvallend afwijkende trend in de controlegroep, met hogere uitkomsten ten opzichte van alle interventiegroepen én de aselect gekozen referentiegroep. Ook op de langere termijn liggen de uitkomsten in de controlegroep hoger, waardoor er statistisch significante negatieve effecten optreden bij vergelijking met de referentiegroep, maar ook bij vergelijking met de ontheffingsgroep, de intensiveringsgroep en soms de keuzegroep (zie figuur B6.1 in bijlage VI). In de vorige notitie beschreven we dat de resultaten in Groningen mogelijk zouden kunnen wijzen op een John Henry-effect. Het voortbestaan van negatieve effecten tot lang na het einde van het experiment maakt deze verklaring echter minder waarschijnlijk. De daadwerkelijke redenen voor de afwijkende trend in de controlegroep blijven onduidelijk. In Nijmegen zagen we in de vorige notitie dat de controlegroep al voor de start van het experiment deels beduidend hogere uitkomsten had. De effecten op

²³ Door een latere start kon de tweede startgroep minder lang worden gevolgd, waardoor de grafieken voor deze groep in eerdere maanden stoppen.

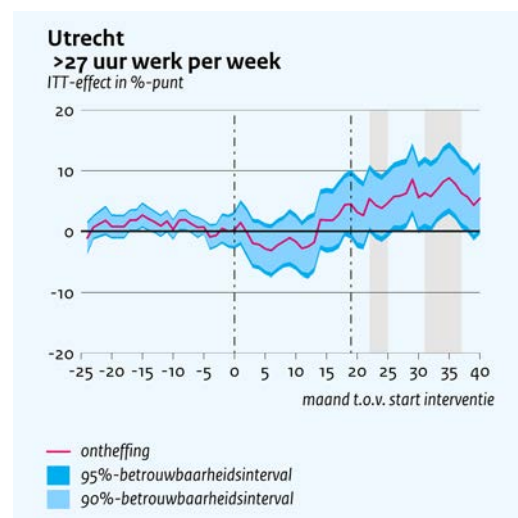
gedeeltelijke of volledige uitstroom waren dan ook sterk negatief en statistisch significant voor beide interventiegroepen. Op de langere termijn zet deze trend zich voort in de intensiveringsgroep, terwijl effecten minder negatief worden in de ontheffingsgroep (zie figuur B6.2 in bijlage VI). Ook in Tilburg zagen we in de vorige notitie dat de controlegroep deels een aanzienlijk betere uitgangssituatie had dan de interventiegroepen. Voor de meeste interventies waren de effecten tijdens het experiment statistisch significant negatief voor zowel volledige als gedeeltelijke of volledige uitstroom naar werk. Op de langere termijn worden deze effecten kleiner en zijn ze niet meer significant (zie figuur B6.3 in bijlage VI). Tabel B4.2 in bijlage IV rapporteert effecten voor deze drie gemeenten voor dezelfde meetmomenten als tabel 5.1.

Tabel 5.1 Effecten uitstroom naar betaald werk op de langere termijn, Utrecht, Deventer, Wageningen

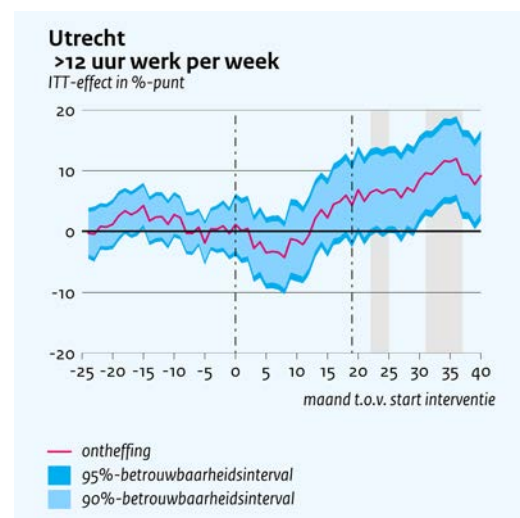
	Utrecht			Deventer			Wageningen		
Maand sinds start experiment	19	28	40	27	36	48	27	36	48
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week									
Ontheffing ^a	+4,5 (69%)	+6,3** (107%)	+5,4* (71%)	+2,6 (34%)	+1,4 (17%)	+1,9 (16%)	+6,5 (50%)	+2,9 (18%)	-4,3 (-21%)
Intensivering ^b	+4,3 (66%)	+5,1* (86%)	+3,8 (50%)	+0,1 (1%)	-0,4 (-5%)	+1,3 (11%)	+8,3 (64%)	+2,7 (17%)	-4,8 (-23%)
Vrijlating	+0,3 (5%)	+2,2 (37%)	+2,3 (30%)				-2,9 (-22%)	-7,9 (-48%)	-9,3* (-44%)
Ontheffing met app				+2,5 (32%)	+0,9 (11%)	+2,0 (17%)			
Observaties	749	748	747	1546	1536	678	406	402	368
Controlegroep	6,5%	5,9%	7,6%	7,7%	8,2%	11,8%	13,0%	16,3%	20,9%
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week									
Ontheffing ^a	+4,3 (32%)	+7,2* (51%)	+9,2** (61%)	+1,0 (6%)	+1,6 (10%)	+2,1 (10%)	-2,9 (-9%)	-3,7 (-12%)	-8,7 (-23%)
Intensivering ^b	+6,5* (49%)	+5,5 (39%)	+7,2** (48%)	-0,3 (-2%)	+0,3 (2%)	+1,6 (8%)	+3,0 (10%)	-1,4 (-4%)	-6,1 (-16%)
Vrijlating	+4,1 (31%)	+4,5 (32%)	+4,0 (26%)				-1,3 (-4%)	-4,0 (-13%)	-3,0 (-8%)
Ontheffing met app				+1,8 (11%)	+1,8 (11%)	+3,3 (16%)			
Observaties	749	748	747	1546	1536	678	406	402	368
Controlegroep	13,4%	14,0%	15,1%	16,8%	16,0%	21,1%	31,5%	31,5%	37,2%
Noten: Getoond zijn de <i>intention-to-treat</i> -effecten, gecorrigeerd voor achtergrondkenmerken, werkhistorie en bijstandshistorie voor de start van het experiment. In gemeenten met meerdere startmomenten zijn ook correcties voor de cohorten uitgevoerd. Effecten worden getoond in %-punt. Effecten in % ten opzichte van de uitkomsten in de controlegroep zijn getoond tussen haakjes. De deelnemers zijn aan een bepaald meetmoment toegekend door te selecteren op hetzelfde aantal maanden sinds de start van de interventies. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau. Zie tabel B4.1 in bijlage IV voor de regressiecoëfficiënten met standaardfouten.									

Figuur 5.1 Utrecht, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd

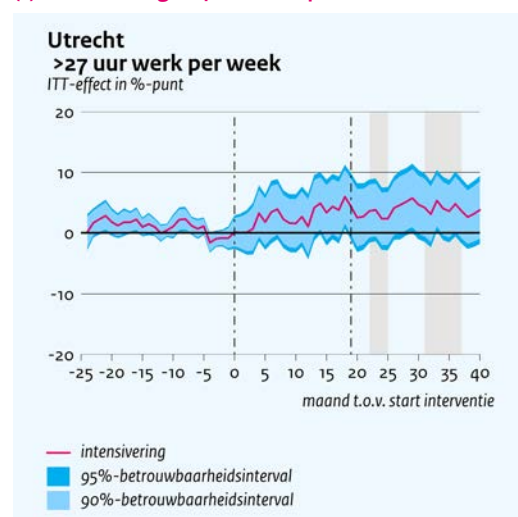
(a) Ontheffing, >27 uur werk per week

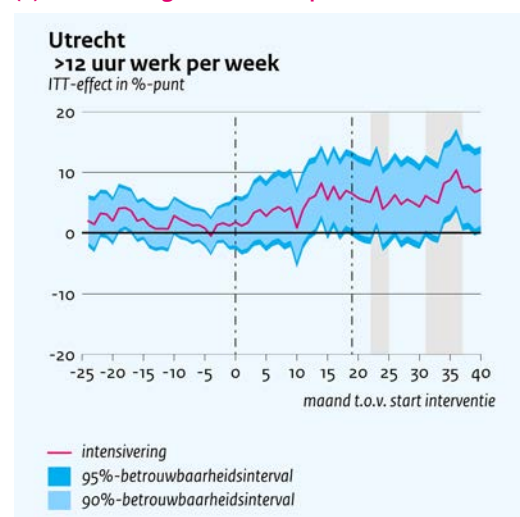
(b) Ontheffing, >12 uur werk per week

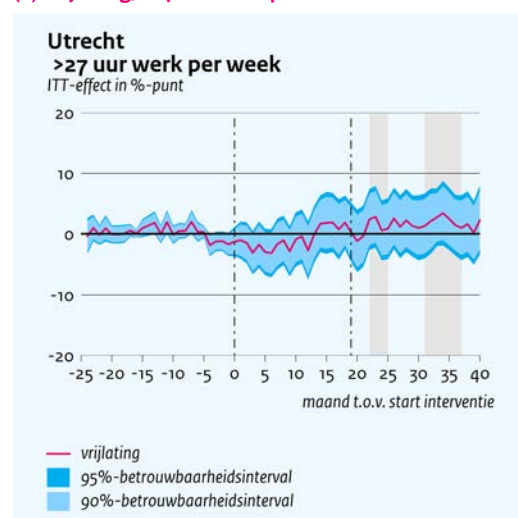
(c) Intensivering, >27 uur werk per week

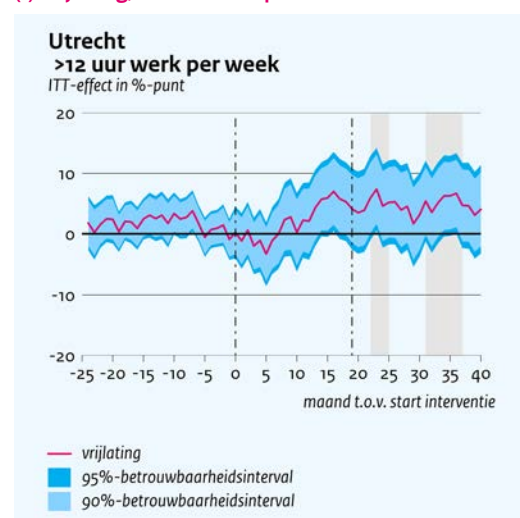
(d) Intensivering, >12 uur werk per week

(e) Vrijlating, >27 uur werk per week

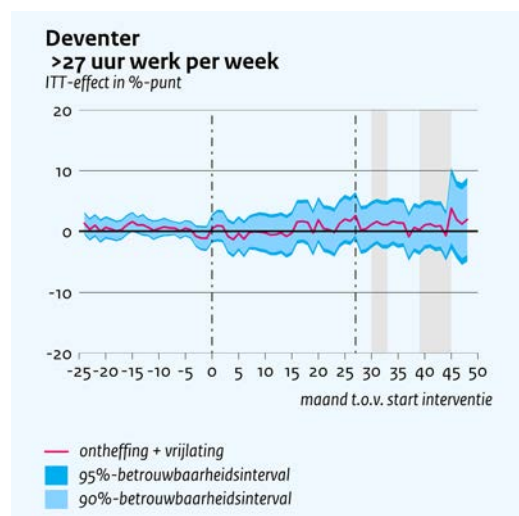
(f) Vrijlating, >12 uur werk per week

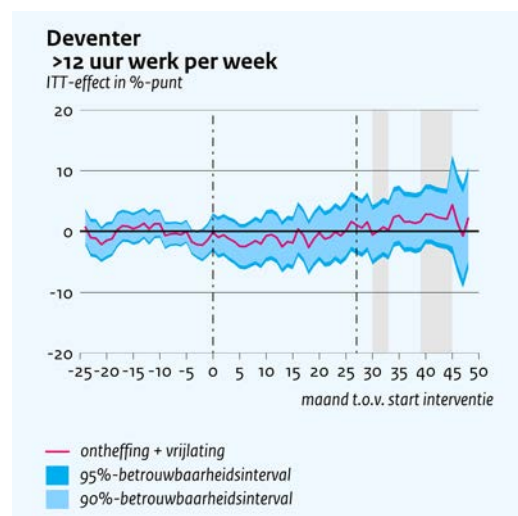
Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

Figuur 5.2 Deventer, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd

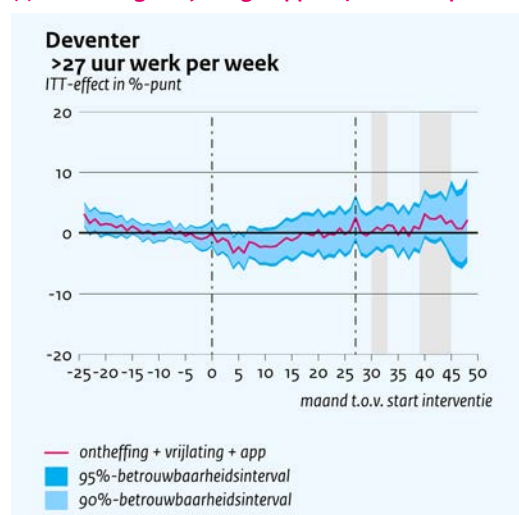
(a) Ontheffing + vrijlating, >27 uur werk per week

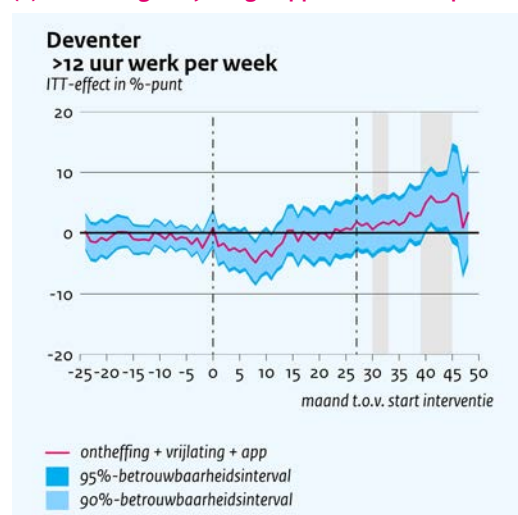
(b) Ontheffing + vrijlating, >12 uur werk per week

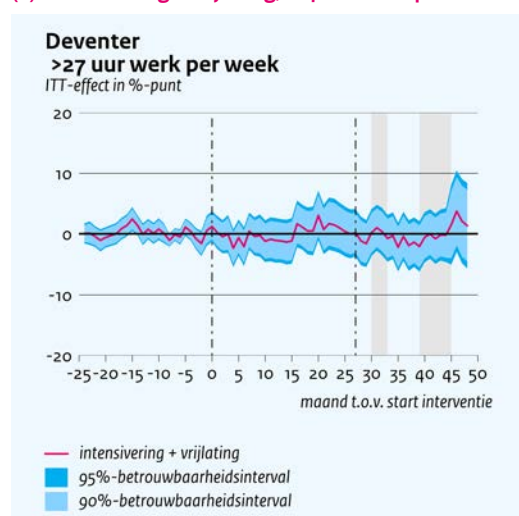
(c) Ontheffing + vrijlating + app, >27 uur werk per week

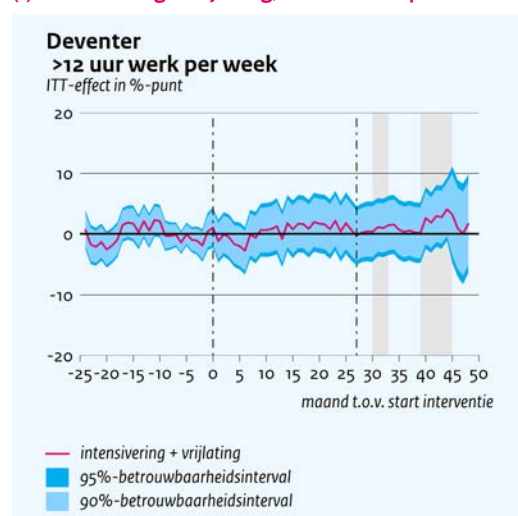
(d) Ontheffing + vrijlating + app, >12 uur werk per week

(e) Intensivering + vrijlating, >27 uur werk per week

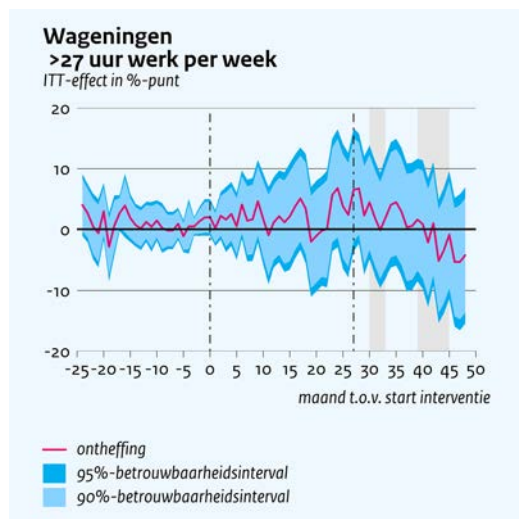
(f) Intensivering + vrijlating, >12 uur werk per week

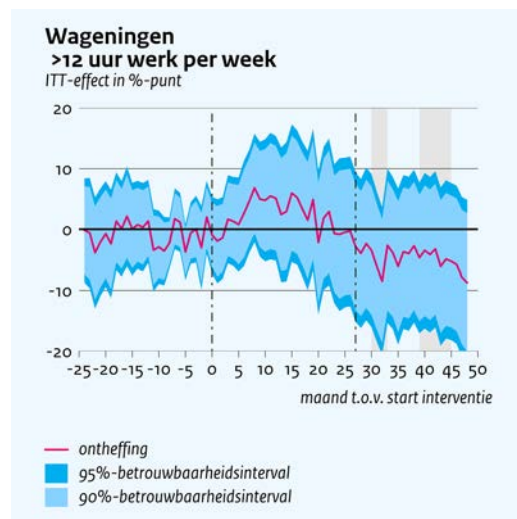
Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

Figuur 5.3 Wageningen, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd

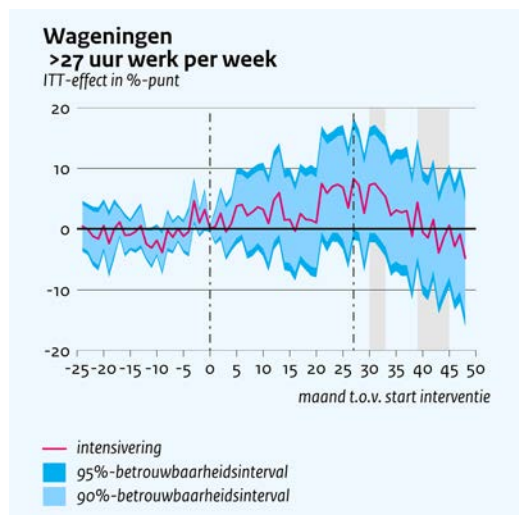
(a) Ontheffing, >27 uur werk per week

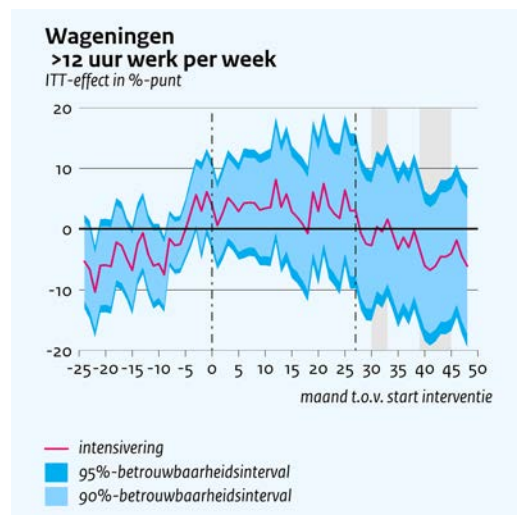
(b) Ontheffing, >12 uur werk per week

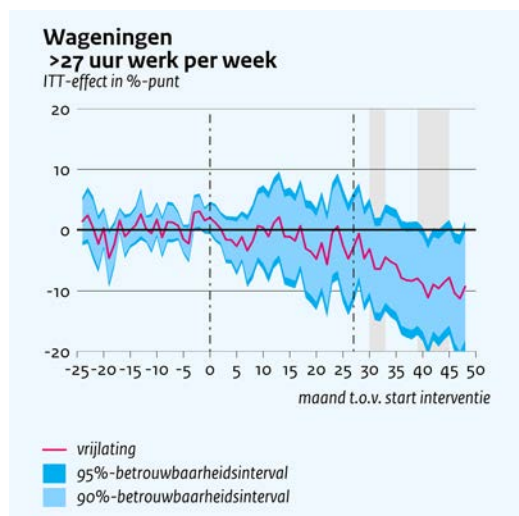
(c) Intensivering, >27 uur werk per week

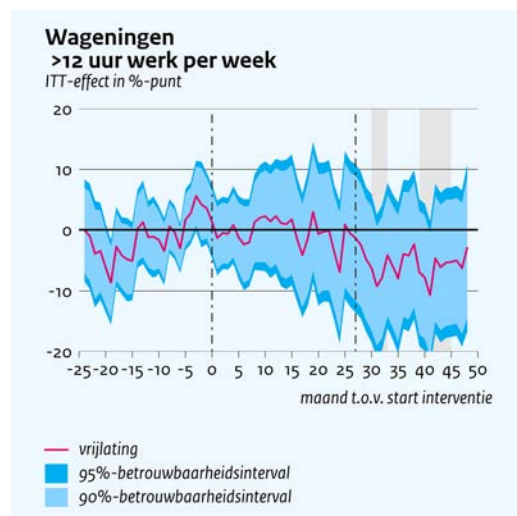
(d) Intensivering, >12 uur werk per week

(e) Vrijlating, >27 uur werk per week

(f) Vrijlating, >12 uur werk per week

Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

5.1.2 Effecten op zelfstandig ondernemerschap

Tabel 5.2 rapporteert de effecten van toewijzing aan de interventies op zelfstandig ondernemerschap.

Paneel A toont de effecten op voltijdondernemerschap en paneel B de effecten op deeltijdondernemerschap. De tabel laat effecten op drie meetmomenten zien: in 2018, 2019 en 2020. De reden hiervoor is dat de data voor zelfstandig ondernemerschap alleen op jaarbasis beschikbaar zijn. Voor de interpretatie van de resultaten is het belangrijk om er rekening mee te houden dat de experimenten halverwege het jaar zijn begonnen, en de uitkomsten in sommige jaren een gedeeltelijke behandeling reflecteren. In Utrecht begon het experiment in juni 2018; in 2018 ontvingen deelnemers dus maar de helft van het jaar een andere behandeling. De experimenten in Deventer en Wageningen begonnen voor de eerste startgroepen in oktober 2017; deze groepen hadden begin 2018 dus al minstens drie maanden een andere behandeling ondergaan, terwijl latere groepen in de loop van 2018 van start gingen. De opbouw van de tabel is vergelijkbaar met tabel 5.1. Ook laten we effecten op uitstroom naar betaald werk en naar zelfstandig ondernemerschap samen zien. Omdat de data voor zelfstandig ondernemerschap alleen op jaarbasis beschikbaar zijn, moeten deze gecombineerd worden met data over uitstroom naar betaald werk op jaarbasis. De effecten op jaarbasis zijn vaak kleiner en vaker niet significant dan de effecten op maandbasis.²⁴

In Utrecht vinden we een enkel statistisch significant negatief effect van een hogere vrijlating op deeltijdondernemerschap in 2019, maar gecombineerd met uitstroom naar betaald werk leidt dit niet tot andere conclusies. In 2019 vinden we in Utrecht een negatief effect van een hogere vrijlating op deeltijdondernemerschap, met een coëfficiënt van -3%-punt (significant op 5%-niveau; zie tabel 5.2). In de controlegroep ligt het aandeel deelnemers met inkomsten uit overig werk op 3,2%; de kans op deeltijdondernemerschap is dus 94% lager in de vrijlatingsgroep. Mogelijk dachten deelnemers dat de vrijlating met name op inkomen uit loondienst van toepassing was. In 2020, het jaar na het einde van het experiment en het jaar waarin de pandemie begon, is het negatieve effect op deeltijdondernemerschap kleiner en niet meer statistisch significant. De effecten voor de andere interventiegroepen zijn in geen enkel jaar significant. Over het algemeen komt zelfstandig ondernemerschap weinig voor; het aantal deelnemers met inkomsten uit overig werk of winst uit onderneming ligt in de controlegroep doorgaans tussen de 2% en 3%. Als we uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap gezamenlijk met uitstroom naar betaald werk op jaarbasis bekijken, komen we niet tot andere conclusies dan wanneer we puur kijken naar uitstroom naar betaald werk op jaarbasis (zie tabel B4.7 en B4.9 in bijlage IV). Geen van de effecten is statistisch significant. De effecten van de overige interventies op puur zelfstandig ondernemerschap in deeltijd of voltijd, dan wel gecombineerd met uitstroom naar betaald werk, zijn niet statistisch significant.

In Deventer is het effect van ontheffing met vrijlating op voltijdondernemerschap statistisch significant negatief in alle drie de jaren, maar leidt dit gecombineerd met uitstroom naar betaald werk niet tot andere conclusies. In alle drie de jaren vinden we een statistisch significant negatief effect van ontheffing met vrijlating op voltijdondernemerschap, met een coëfficiënt van -1,4%-punt (significant op 10%-niveau; zie tabel 5.2). In de controlegroep ligt het aandeel deelnemers met winst uit onderneming in alle drie de jaren rond de 1,8%; de kans op voltijdondernemerschap ligt dus 78% lager in de groep ontheffing met vrijlating. Wederom is het mogelijk dat deelnemers in deze groep dachten dat de vrijlating alleen van toepassing was op looninkomsten. Voor de overige interventiegroepen vinden we geen significante effecten op zelfstandig ondernemerschap. Ook in Deventer komt zelfstandig ondernemerschap weinig voor, met een aandeel van tussen de 1,5% en 2% in de controlegroep. Tabel B4.7 en B4.9 in bijlage IV laten de effecten zien voor uitstroom naar werk op jaarbasis en voor een combinatie van uitstroom naar werk en naar zelfstandig ondernemerschap op jaarbasis; de effecten zijn niet statistisch significant.

²⁴ Dit komt doordat personen meetellen voor uitstroom op jaarbasis zodra ze in één maand een bepaalde uurgrens hebben overschreden. Verschillen per maand kunnen elkaar daardoor uitmiddelen over het hele jaar gezien.

In Wageningen zien we een statistisch significant positief effect van intensivering op deeltijdondernemerschap in 2018 en een statistisch significant positief effect van ontheffing op voltijdondernemerschap in 2020. Voor de intensiveringsgroep vinden we een statistisch significant positief effect op deeltijdondernemerschap in 2018, met een coëfficiënt van 4,6%-punt (significant op 10%-niveau; zie tabel 5.2). Het effect ligt echter ook in 2017, toen in de eerste negen maanden nog geen andere behandeling plaatsvond, op een vergelijkbaar niveau (zie figuur 5.6d). Bovendien kende Wageningen ten tijde van het experiment nog geen regeling voor deeltijdondernemerschap in de bijstand. Het is dus de vraag in hoeverre het effect van intensivering op deeltijdondernemerschap toe te schrijven is aan de interventie. In 2020, het jaar na het einde van het experiment, vinden we in de ontheffingsgroep een statistisch significant positief effect van 6%-punt op voltijdondernemerschap (significant op 5%-niveau; zie tabel 5.2). Ten opzichte van 3,2% in de controlegroep ligt de kans op voltijdondernemerschap bijna drie keer hoger. In 2020 is het effect van ontheffing op volledige uitstroom op jaarbasis 2,8%-punt en niet statistisch significant (zie paneel A in tabel B4.7 in bijlage IV). Als we volledige uitstroom op jaarbasis combineren met voltijdondernemerschap stijgt de coëfficiënt naar 7,9%-punt, maar blijft het effect niet statistisch significant (zie paneel B in tabel B4.7 in bijlage IV).

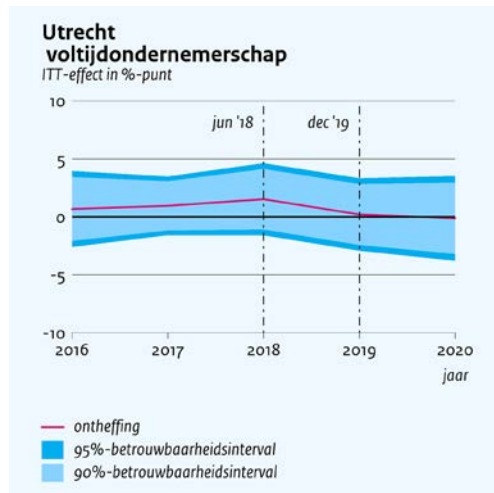
In Groningen, Nijmegen en Tilburg vinden we over het algemeen geen statistisch significante effecten op zelfstandig ondernemerschap. In Groningen vinden we alleen voor de vrijlatingsgroep statistisch significante effecten op zelfstandig ondernemerschap. In 2018 en 2020 liggen de kansen op voltijdondernemerschap in deze groep hoger dan in de controlegroep (zie tabel B4.6 in bijlage IV). Met het oog op het opvallend afwijkende patroon van de controlegroep ten opzichte van de referentiegroep, blijft het lastig om ook de effecten op zelfstandig ondernemerschap toe te wijzen aan de interventie. Ten opzichte van de aselekt gekozen referentiegroep is alleen het effect in 2020 statistisch significant (zie figuur B8.4 in bijlage VIII). In Nijmegen vinden we geen statistisch significante effecten op zelfstandig ondernemerschap (zie tabel B4.6 in bijlage IV). Wel zijn de kansen op deeltijdondernemerschap significant lager in de ontheffingsgroep met vrijlating dan in de controlegroep in 2017, het jaar waarin het experiment begon (zie figuur B6.5b in bijlage VI). Dit resultaat past bij de eerdere constatering dat de controlegroep in Nijmegen een betere uitgangssituatie lijkt te hebben. Ook in Tilburg zijn de effecten op zelfstandig ondernemerschap niet statistisch significant (zie tabel B4.6 in bijlage IV). Voor de twee intensiveringsgroepen treden er echter significante positieve effecten op vóór de start van het experiment (zie figuur B6.6c en B6.6e in bijlage VI). Deze resultaten zijn lastig direct toe te wijzen aan de interventies.

Tabel 5.2 Effecten zelfstandig ondernemerschap, Utrecht, Deventer, Wageningen

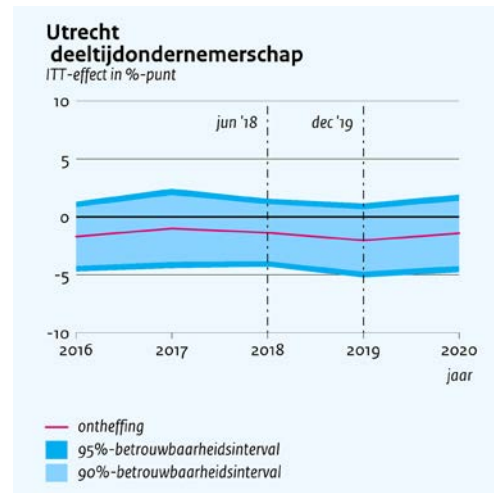
	Utrecht			Deventer			Wageningen		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Voltijdondernemerschap (winst uit onderneming)									
Ontheffing ^a	+1,5	+0,2	-0,1	-1,4*	-1,4*	-1,4*	-0,6	+2,6	+6,0**
	(94%)	(9%)	(-3%)	(-78%)	(-78%)	(-78%)	(-27%)	(236%)	(545%)
Intensivering ^b	+0,1	-0,1	-0,6	-0,8	+0,2	+0,6	+2,8	+0,8	+0,5
	(6%)	(-5%)	(-19%)	(-44%)	(11%)	(33%)	(127%)	(73%)	(45%)
Vrijlating	+0,0	+0,3	+0,5				-1,4	-1,8	-0,9
	(0%)	(14%)	(16%)				(-64%)	(-164%)	(-82%)
Ontheffing met app				-0,6	-0,4	0,4			
				(-33%)	(-22%)	(22%)			
Observaties	752	748	748	1567	1549	1536	408	407	402
Controlegroep	1,6%	2,2%	3,2%	1,8%	1,8%	1,8%	2,2%	1,1%	1,1%
Paneel B: Deeltijdondernemerschap (inkomsten uit overig werk)									
Ontheffing ^a	-1,4	-2,0	-1,4	-0,4	-0,7	-1,2	-0,1	+0,1	-0,2
	(-52%)	(-63%)	(-44%)	(-27%)	(-35%)	(-67%)	(-9%)	(5%)	(-6%)
Intensivering ^b	-0,5	-1,8	-1,4	-0,6	+0,0	+0,3	+4,6*	+1,1	+0,3
	(-19%)	(-56%)	(-44%)	(-40%)	(0%)	(17%)	(418%)	(50%)	(9%)
Vrijlating	-1,3	-3,0**	-1,4				+1,8	+0,1	-3,2
	(-48%)	(-94%)	(-44%)				(164%)	(5%)	(-97%)
Ontheffing met app				-0,5	-0,6	-0,7			
				(-33%)	(-30%)	(-39%)			
Observaties	752	748	748	1567	1549	1536	408	407	402
Controlegroep	2,7%	3,2%	3,2%	1,5%	2,0%	1,8%	1,1%	2,2%	3,3%
Noten: Getoond zijn de <i>intention-to-treat</i>-effecten, gecorrigeerd voor achtergrondkenmerken, werkhistorie en bijstandshistorie voor de start van het experiment. In gemeenten met meerdere startmomenten zijn ook correcties voor de cohorten uitgevoerd. Effecten worden getoond in %-punt. Effecten in % ten opzichte van de uitkomsten in de controlegroep zijn getoond tussen haakjes. De deelnemers zijn aan een bepaald meetmoment toegekend door te selecteren op hetzelfde aantal maanden sinds de start van de interventies. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau. Zie tabel B4.5 in bijlage IV voor de regressiecoëfficiënten met standaardfouten.									

Figuur 5.4 Utrecht, ITT-effecten zelfstandig ondernemerschap over de tijd

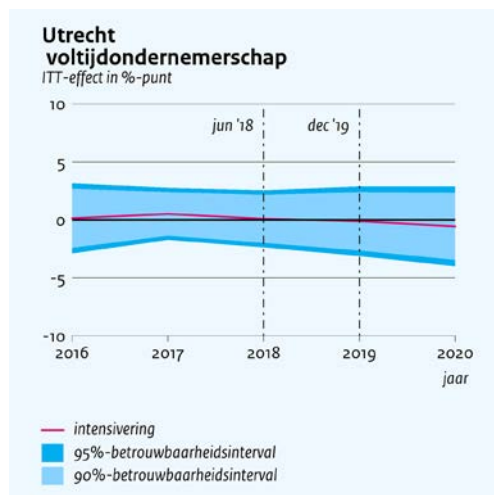
(a) Ontheffing, voltijdondernemerschap

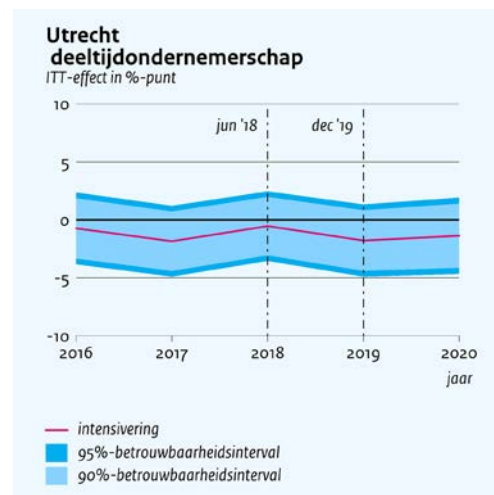
(b) Ontheffing, deeltijdondernemerschap

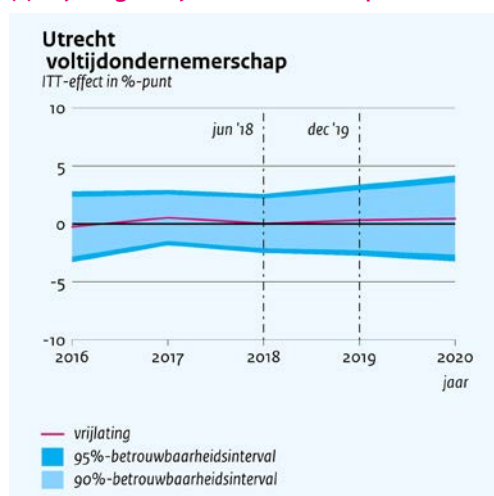
(c) Intensivering, voltijdondernemerschap

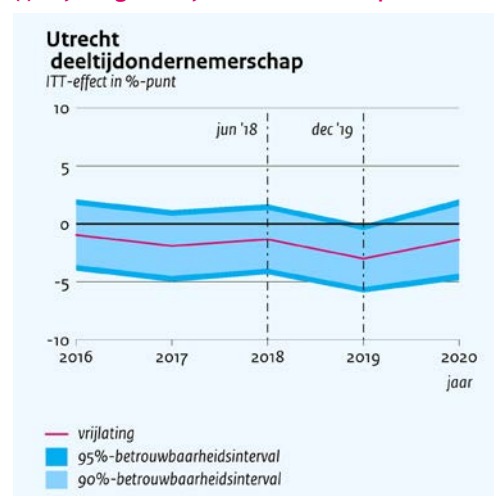
(d) Intensivering, deeltijdondernemerschap

(e) Vrijlating, voltijdondernemerschap

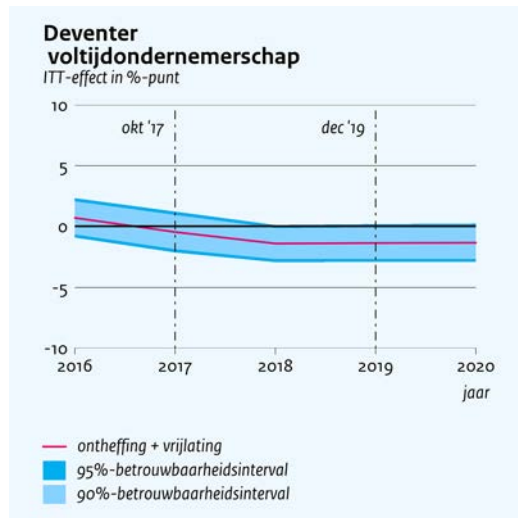

(f) Vrijlating, deeltijdondernemerschap

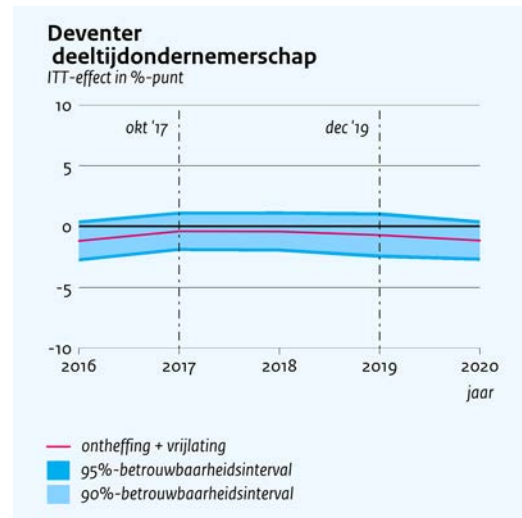

Figuur 5.5 Deventer, ITT-effecten zelfstandig ondernemerschap over de tijd

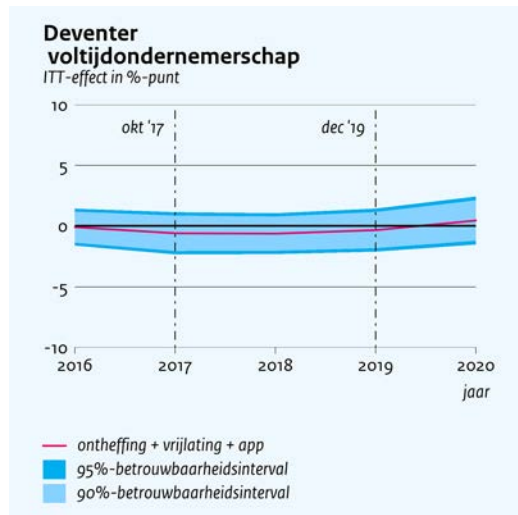
(a) Ontheffing + vrijlating, voltijdondernemerschap

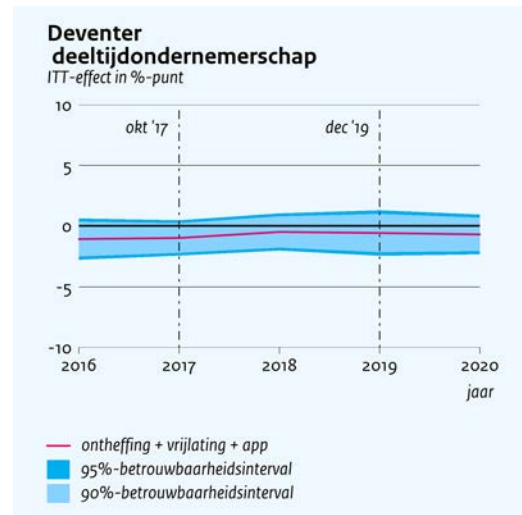
(b) Ontheffing + vrijlating, deeltijdondernemerschap

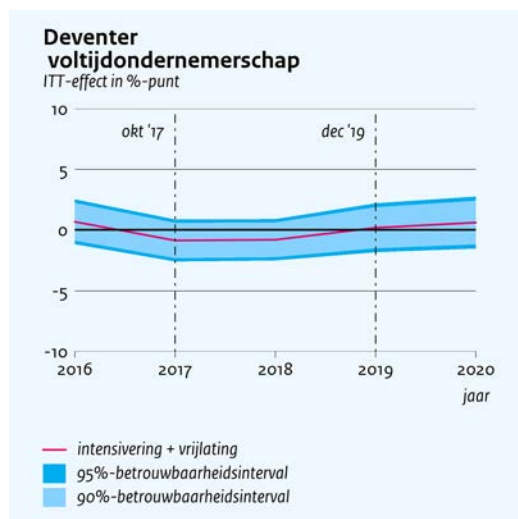
(c) Ontheffing + vrijlating + app, voltijdondernemerschap

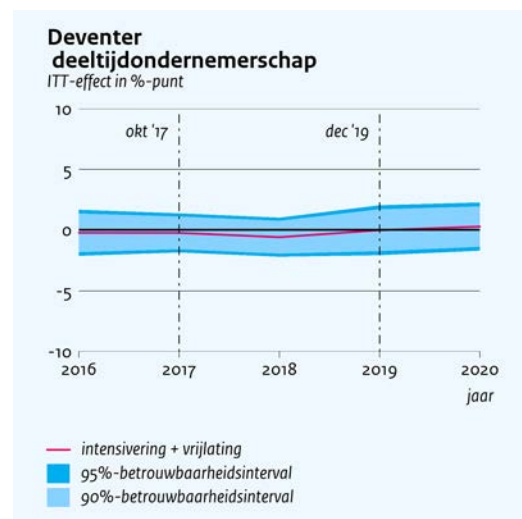
(d) Ontheffing + vrijlating + app, deeltijdondernemerschap

(e) Intensivering + vrijlating, voltijdondernemerschap

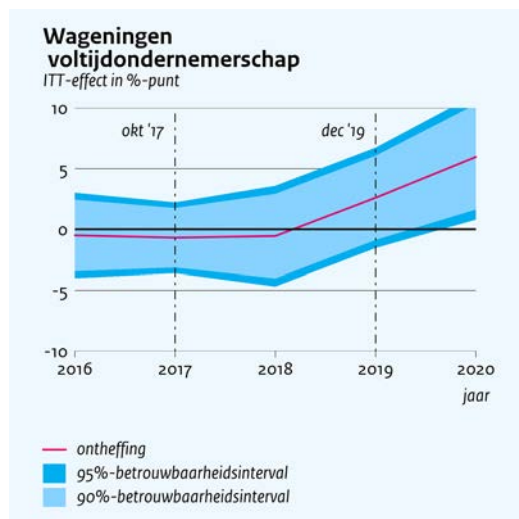

(f) Intensivering + vrijlating, deeltijdondernemerschap

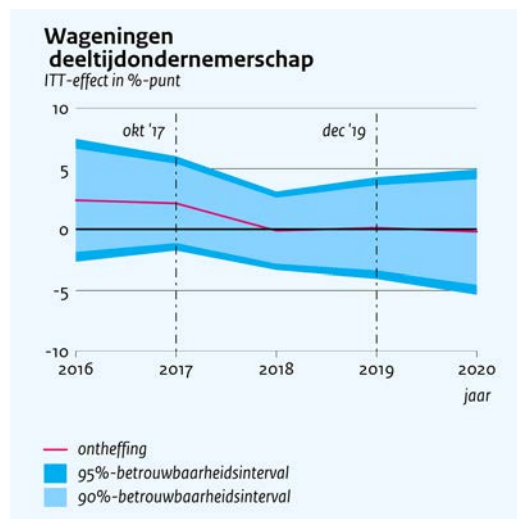

Figuur 5.6 Wageningen, ITT-effecten zelfstandig ondernemerschap over de tijd

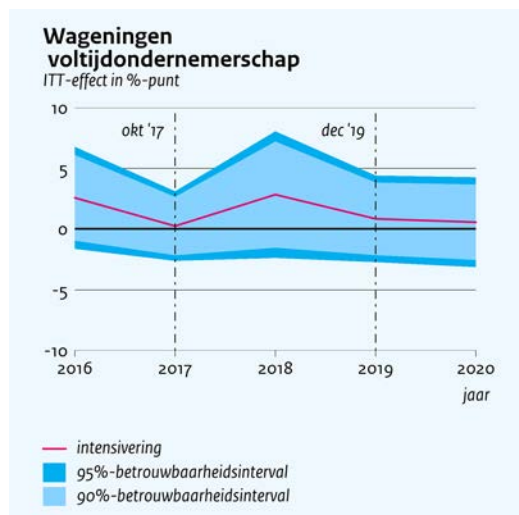
(a) Ontheffing, voltijdondernemerschap

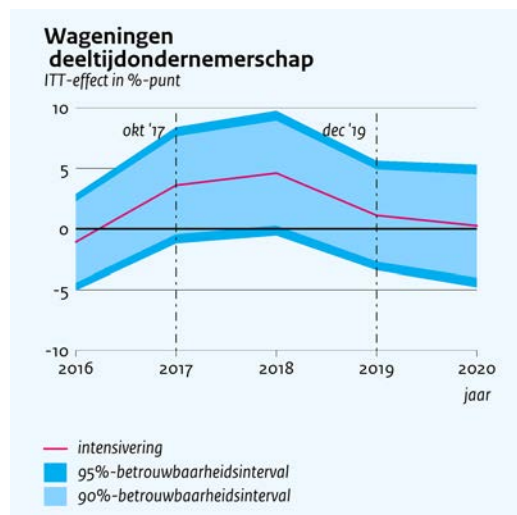
(b) Ontheffing, deeltijdondernemerschap

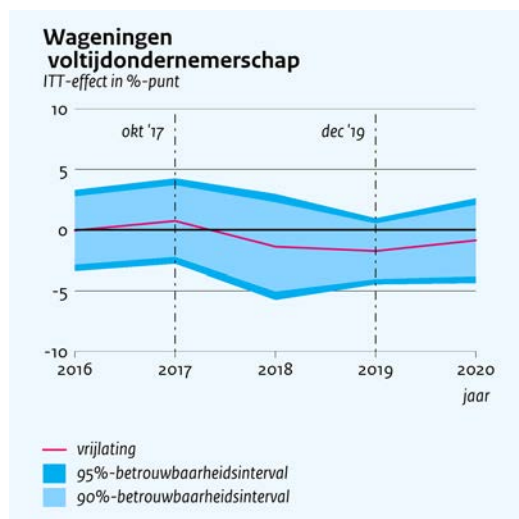
(c) Intensivering, voltijdondernemerschap

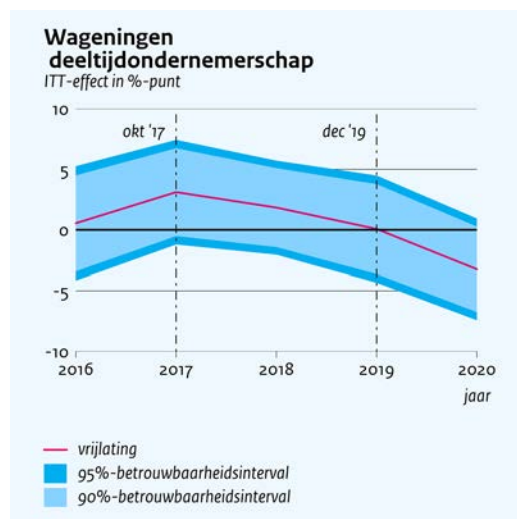
(d) Intensivering, deeltijdondernemerschap

(e) Vrijlating, voltijdondernemerschap

(f) Vrijlating, deeltijdondernemerschap

5.2 Effecten van deelname aan een interventie (LATE)

In Utrecht zijn de effecten voor deelname aan een interventie (LATE) nagenoeg identiek aan de effecten voor toewijzing aan een interventie (ITT). Op het laatste meetmoment (maand 40) vinden we een statistisch significant positief effect op gedeeltelijke of volledige uitstroom naar werk in de ontheffingsgroep, met een coëfficiënt van 5,6%-punt. Ook het effect op volledige uitstroom is positief en statistisch significant, met een coëfficiënt van 9,5%-punt (zie tabel B5.1 in bijlage V). In de intensiveringsgroep zien we een effect op gedeeltelijke of volledige uitstroom van 7,7%-punt. Voor zelfstandig ondernemerschap vinden we, net als eerder, een statistisch significant negatief effect van vrijlating op deeltijdondernemerschap in 2019, met een coëfficiënt van -3,3%-punt (zie tabel B5.3 in bijlage V).²⁵ De vergelijkbaarheid tussen de geschatte LATE-effecten en de geschatte ITT-effecten hangt samen met een hoge nalevingsgraad (het percentage deelnemers dat daadwerkelijk deelneemt aan de interventie). Om dezelfde redenen als beschreven in paragraaf 5.1 zijn ook de LATE-effecten na het einde van het experiment niet volledig toe te schrijven aan de interventies.

In Deventer vinden we alleen voor zelfstandig ondernemerschap statistisch significante negatieve LATE-effecten van vrijlating, maar gecombineerd met uitstroom naar betaald werk leiden ze niet tot andere conclusies. Net als voor de ITT-effecten vinden we negatieve effecten van ontheffing met vrijlating op voltijdondernemerschap in de jaren 2018 tot en met 2020 (zie tabel B5.3 in bijlage V). De coëfficiënten liggen tussen -4,8%-punt en -4,5%-punt. Vergeleken met andere gemeenten wijken de geschatte LATE-effecten in Deventer meer af van de geschatte ITT-effecten. Dit hangt samen met de lagere nalevingsgraad, vanwege de volgorde van randomisatie en uitnodiging in Deventer.

Ook in Wageningen zijn de LATE- en ITT-effecten nagenoeg identiek. De vergelijkbaarheid tussen de twee effecten hangt ook hier samen met de hoge nalevingsgraad. Op het laatste meetmoment (maand 48) en twaalf maanden daarvoor vinden we een statistisch significant negatief LATE-effect van vrijlating op volledige uitstroom, met coëfficiënten van -10,4%-punt respectievelijk -8,9%-punt (zie tabel B5.1 in bijlage V). In maand 27, de laatste maand van het experiment voor het merendeel van de deelnemers, is er een statistisch significant positief effect van intensivering op volledige uitstroom. De LATE-coëfficiënt is 9,8%-punt, vergeleken met een (niet-significante) ITT-coëfficiënt van 8,3%-punt. Ten opzichte van gemiddelde uitkomsten in de controlegroep bedraagt het effect 75%. Voor zelfstandig ondernemerschap vinden we wederom een statistisch significant positief effect van ontheffing op voltijdondernemerschap in 2020, met een coëfficiënt van 7,3%-punt (zie tabel B5.3 in bijlage V). Als we volledige uitstroom op jaarbasis combineren met voltijdondernemerschap is het LATE-effect niet statistisch significant.

5.3 Gevoeligheidsanalyse

Net als in de vorige notitie onderzoeken we of de resultaten gevoelig zijn voor andere specificaties. We kijken naar de volgende alternatieve modelspecificaties: (i) het toevoegen van controlevariabelen voor uitkomsten vóór de start van het experiment (uitkomsten in 24, 16 en 8 maanden voor de start van het experiment, voor uitstroom naar betaald werk en uitkomsten in het jaar 2017 voor uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap), (ii) het vervangen van de controlevariabele voor het type huishouden (afkomstig uit *gbahuishoudensbus*) door een controlevariabele voor de leefvorm (afkomstig uit *bijstanduitkeringtab*)²⁶, (iii) het controleren voor cumulatieve looninkomsten in de 12 respectievelijk 24 maanden voor uitnodiging in plaats

²⁵ De F-statistieken uit alle *first-stage* regressies zijn groter dan 10, ook voor de overige gemeenten. Dit wijst erop dat er geen sprake is van een zwakke relatie tussen toewijzing en deelname.

²⁶ De variabele leefvorm heeft betrekking op de bijstandsnorm. Er zijn drie categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder en gehuwd of samenwonend.

van 6 maanden, (iv) het vervangen van de controlevariabele voor cumulatieve looninkomsten met een dummyvariabele voor looninkomsten in de zes maanden voor uitnodiging, (v) het opnemen van leeftijd in het kwadraat als controlevariabele, (vi) het opnemen van het logaritme van de bijstandsduur in plaats van het lineaire niveau van de duur, en (vii) het schatten van een logistische regressie in plaats van een lineair kansmodel met een OLS-regressie. Een deel van de betreffende resultaten rapporteren we in bijlage IX, overige resultaten zijn beschikbaar op verzoek.

Zoals men zou verwachten bij een goed gerandomiseerd experiment, hebben andere specificaties over het algemeen weinig effect op de resultaten. In Utrecht leidt het corrigeren voor uitkomsten van vóór de start van het experiment tot iets kleinere effectschattingen (zie tabel B9.1 in bijlage IX voor resultaten op het laatste meetmoment). De effectschatting in de ontheffingsgroep voor volledige uitstroom in september 2021 (maand 40) is 4,5%-punt in plaats van 5,4%-punt en niet meer statistisch significant (p -waarde = 0,13) wanneer we controleren voor de kans op meer dan 27 uur werk per week voor de start van het experiment. De effectschatting voor gedeeltelijke of volledige uitstroom daalt van 9,2%-punt naar 7,9%-punt en is nog steeds significant op 5%-niveau. De effectschatting in de intensiveringsgroep voor gedeeltelijke of volledige uitstroom verandert van 7,2%-punt naar 6,9%-punt en is alleen nog significant op 10%-niveau. Ook de coëfficiënt voor het effect van vrijlating op deeltijdondernemerschap in 2019 verandert licht, van -3,0%-punt naar -2,2%-punt, en is nu alleen nog significant op 10%-niveau (zie tabel B9.5 in bijlage IX). In Deventer zijn de effectschattingen niet gevoelig voor andere specificaties (zie tabel B9.1 en B9.5 in bijlage IX). In Wageningen verandert enkel de coëfficiënt voor het effect van intensivering op deeltijdondernemerschap in 2018 (zie tabel B9.5 in bijlage IX). Als we voor de kans op deeltijdondernemerschap in 2017 corrigeren, daalt deze van 4,6%-punt naar 3,1%-punt en is dan niet meer statistisch significant (p -waarde = 0,17).

We vinden vergelijkbare resultaten als we de grenzen voor uitstroom naar betaald werk verplaatsen naar meer dan 32 uur of meer dan 8 uur werk per week. In september 2021 (maand 40) is het positieve effect in de ontheffingsgroep voor volledige uitstroom (meer dan 32 uur werk) in Utrecht significant op 5%-niveau (ten opzichte van het 10%-niveau in tabel 5.1), met een coëfficiënt van 5,9%-punt (zie tabel B9.2 in bijlage IX). Het effect op gedeeltelijke of volledige uitstroom (meer dan 8 uur werk) daalt in die maand naar 8%-punt en is nu significant op 10%-niveau (ten opzichte van 9,2%-punt met een significantieniveau van 5% in tabel 5.1). In de intensiveringsgroep is het effect voor volledige uitstroom (meer dan 32 uur werk) nu significant (op 5%-niveau), met een coëfficiënt van 5,4%-punt (ten opzichte van een niet statistisch significant effect van 3,8%-punt in tabel 5.1). Het effect op gedeeltelijke of volledige uitstroom (meer dan 8 uur werk) is niet langer significant, met een coëfficiënt van 6,0%-punt (ten opzichte van 7,2%-punt met een significantieniveau van 5% in tabel 5.1). De resultaten in Deventer zijn niet gevoelig voor het gebruik van andere uurgrenzen. In Wageningen is het negatieve effect in de vrijlatingsgroep voor volledige uitstroom niet meer statistisch significant bij een grens van 32 uur (zie tabel B9.2 in bijlage IX).

Onze conclusies veranderen evenmin als we kijken naar het verdienen van 50% of 70% van het wettelijke minimumloon, of als we looninkomsten of het totale aantal gewerkte uren als alternatieve uitkomstmaten analyseren. Voor de hoofdanalyse hebben we uitstroom naar betaald werk vastgesteld op basis van het aantal gewerkte uren per week. Als we uitstroom meten als het verdienen van meer dan 70% of meer dan 50% van het wettelijke minimumloon voor volledige respectievelijk gedeeltelijke of volledige uitstroom, vinden we vergelijkbare resultaten. Ook als we kijken naar pure looninkomsten of het aantal gewerkte uren, blijven onze conclusies ongewijzigd (zie tabel B9.3 in bijlage IX voor resultaten op het laatste meetmoment). In Utrecht vinden we in de ontheffingsgroep een 7,4%-punt hogere kans om meer dan 70% van het wettelijke minimumloon te verdienen (+69%; 5%-significantieniveau) en een 8,6%-punt hogere kans om meer dan 50% van het wettelijke minimumloon te verdienen (+66%; 5%-significantieniveau). In de intensiveringsgroep ligt de kans op inkomsten van meer dan 50% van het wettelijke minimumloon 6,6%-punt hoger (+51%; 10%-significantieniveau). In de vrijlatingsgroep zijn de effectschattingen van deze alternatieve

uitkomstmaat niet statistisch significant. Als we puur naar looninkomsten kijken, liggen deze in Utrecht 64% hoger in de ontheffingsgroep met gemiddeld 175 euro (5%-significantieniveau) en 47% hoger in de intensiveringsgroep met gemiddeld 130 euro (10%-significantieniveau; zie tabel B9.4 in bijlage IX). Het aantal gewerkte uren ligt 70% hoger in de ontheffingsgroep met 13 uur (5%-significantieniveau) en 46% hoger in de intensiveringsgroep met 9 uur (10%-significantieniveau).

In Deventer en Wageningen leiden de alternatieve uitkomstmaten ook niet tot andere conclusies.

Ook met alternatieve uitkomstmaten blijven de effecten van alle interventies in Deventer niet statistisch significant. In Wageningen ligt de kans om meer dan 70% van het wettelijke minimumloon te verdienen op het laatste meetmoment 8%-punt lager in de vrijlatingsgroep (-31%), maar het effect is niet statistisch significant (zie tabel 9.3 in bijlage IX).

Ongecorrigeerde effecten zijn vergelijkbaar met gecorrigeerde effecten. Modellen zonder controlevariabelen leiden in het algemeen tot iets grotere effectschattingen (in absolute waarden). De conclusies veranderen hierdoor niet. Deze resultaten zijn beschikbaar op verzoek.

6 Discussie

Over het algemeen zijn de resultaten voor uitstroom naar betaald werk ook over een langere tijdshorizon gemeten beperkt. De effecten van de meeste interventies in de drie gemeenten waar de effecten als causaal geïnterpreteerd kunnen worden, zijn vaak niet statistisch significant. Wel zien we statistisch significante positieve effecten van een ontheffing van verplichtingen en van een intensievere begeleiding in Utrecht, en significante negatieve effecten van een hogere vrijlating van bijverdiensten in Wageningen.

In Deventer en Wageningen vinden we in de ontheffingsgroep ook op de langere termijn geen effecten die statistisch significant verschillen van nul. In Wageningen zijn de effecten van een ontheffing van verplichting over de hele periode niet statistisch significant. Ook in Deventer waren de combinaties van ontheffing met vrijlating en ontheffing met vrijlating en digitale begeleiding over het algemeen niet statistisch significant.²⁷ In Utrecht zien we in deze groep echter aanwijzingen voor een ander patroon na einde van het experiment.

In Utrecht zien we in de ontheffingsgroep over de tijd wel een toename in de effecten op de uitstroom naar betaald werk. De positieve effecten beginnen zichtbaar te worden tegen het einde van de interventie. Mogelijk kan de anticipatie of de confrontatie met het terugkeren naar het reguliere regime hierin een rol hebben gespeeld; deelnemers kregen voor het einde van de interventie bericht dat de reguliere behandeling weer opgestart zou worden. Ook kan het zijn dat er positieve psychologische effecten zijn geweest van de interventie die een blijvend positief effect hebben gehad op de zelfredzaamheid van cliënten. Deze mogelijke verklaring is in lijn met bevindingen op basis van enquêtedata voor deze interventiegroep in Utrecht (Verlaet et al., 2020). Nader onderzoek is nodig om deze hypothesen te testen. Verder laten de ongecorrigeerde trends (zie figuur 4.1a en 4.1b) zien dat deze groep tijdens de eerste en de tweede lockdown een hogere kans op uitstroom had dan zowel de controlegroep als de andere interventiegroepen. Mogelijk komt dit doordat deze groep tijdens de experimenten en in de maanden erna een hogere kans had op het hebben van een vast contract dan de controlegroep (Verlaet et al., 2020).

²⁷ Figuur 5.2d laat zien dat de effecten van ontheffing met vrijlating en digitale begeleiding een enkele keer statistisch significant zijn, namelijk rond de 41^e maand.

Een intensievere begeleiding heeft geen significante effecten in Deventer en Wageningen, maar lijkt in Utrecht gedurende de interventie positieve effecten te kunnen hebben op gedeeltelijke of volledige uitstroom. Deze stagneren echter na het einde van het experiment en lijken zich niet door te ontwikkelen tot volledige uitstroom. In Utrecht vonden we in de vorige notitie statistisch significante positieve effecten van een intensievere begeleiding op gedeeltelijke of volledige uitstroom. Na afloop van het experiment worden de effecten in deze groep niet groter en zijn ze soms wel statistisch significant en soms niet, maar de effectgrootte blijft rond de 7%-punt schommelen. De effecten op gedeeltelijke of volledige uitstroom ontwikkelen zich niet door tot statistisch significante positieve effecten op volledige uitstroom. Enerzijds zou men dit kunnen verwachten wanneer de interventie wordt gestaakt. Anderzijds is het onduidelijk hoe groot de rol van de coronapandemie en de lockdowns hierbij zijn geweest. In Deventer en Wageningen zijn de effecten in de intensiveringsgroepen niet statistisch significant.

Een hogere en langere vrijlating van bijverdiensten lijkt, op basis van resultaten in Utrecht, vooral tijdens de behandeling tot positieve effecten te leiden. Echter lijkt de doorstroom naar grotere banen in deze groep beperkt. In Utrecht en in Wageningen zien we een stagnerende of dalende trend in uitstroom in de groep met een hogere vrijlating van bijverdiensten. Voor Utrecht vonden we in de vorige notitie een statistisch significant positief effect op gedeeltelijke of volledige uitstroom op wat destijds het laatste meetmoment was. Dit effect blijkt na het einde van de interventie niet door te groeien en ook niet meer statistisch significant te zijn. Een stagnatie of daling van het effect na afloop van de interventie is te verwachten omdat bijstandsgerechtigden vanaf dat moment minder of geen bijverdiensten meer mogen houden. Doorgroei naar volledige uitstroom kan echter ook beperkt worden indien deelnemers specifiek naar parttimebanen hebben gezocht en in deze banen zijn gebleven. Een andere mogelijke verklaring is dat de coronapandemie, die vlak na einde van het experiment begon, een rol heeft gespeeld. In Wageningen zien we dat deze groep op de langere termijn zelfs significant achterblijft op volledige uitstroom. Hier kan ook de overbruggingsregeling die na het einde van het experiment aan deze groep is aangeboden een rol hebben gespeeld (zie het kader op pagina 8 en 9).

Voor de bescheiden bevindingen bestaan verschillende mogelijke verklaringen. Dat er in sommige gemeenten wel statistisch significante effecten zijn vast te stellen en in andere gemeenten niet, kan verschillende redenen hebben. Zo zijn de groepsaantallen vaak te klein om zelfs grotere effecten met voldoende zekerheid van nuleffecten te kunnen onderscheiden. Maar ook verschillen in de opzet van de experimenten kunnen een rol hebben gespeeld. Zo waren er bijvoorbeeld verschillen in de samenstelling van de groepen deelnemers in de verschillende gemeenten (zie De Boer et al., 2020). Ook werden interventies deels gecombineerd en op andere manieren ingevuld. Ten slotte kan het zo zijn dat het verschil tussen een ontheffing en de reguliere behandeling in sommige gemeenten klein is.

Grotere interventiegroepen leiden tot meer precisie en zijn nodig om kleinere effecten te kunnen detecteren, bijvoorbeeld op zelfstandig ondernemerschap. Ook maken grotere aantallen het mogelijk om aanvullende onderzoeksvragen te beantwoorden. De effecten op zelfstandig ondernemerschap zijn doorgaans niet statistisch significant. Er zijn grotere aantallen deelnemers nodig om effecten van kleine omvang met voldoende betrouwbaarheid van nul te kunnen onderscheiden. Maar ook in het algemeen kunnen effecten preciezer gemeten worden met grotere groepsaantallen. Daarnaast maken grotere aantallen het mogelijk om aanvullende onderzoeksvragen te kunnen onderzoeken, bijvoorbeeld of er verschillen zijn in de effecten op uitstroom tussen verschillende groepen bijstandsgerechtigden, zoals tussen mannen en vrouwen, kort- en langdurig bijstandsgerechtigden, of tussen personen met en zonder een migratieachtergrond.

De effecten zijn niet direct toe te passen bij de gehele bijstandspopulatie. In Utrecht en Wageningen bestond de groep deelnemers uit bijstandsgerechtigden die zich hadden opgegeven voor deelname aan het experiment. De groep deelnemers kan daarom verschillen van de gehele bijstandspopulatie. Deelnemers aan

het experiment zijn wellicht gemotiveerder om werk te vinden of maken meer kans op uitstroom dan de gemiddelde bijstandsgerechtigde. Maar het zou ook kunnen dat mensen die gebaat zouden zijn bij een bepaalde interventie, bijvoorbeeld een intensievere begeleiding, minder geneigd zijn om zich op te geven.²⁸ In Deventer speelden deze kwesties minder, omdat de hele doelgroep werd ingedeeld en uitgenodigd. Verder zijn in alle gemeenten bepaalde groepen bijstandsgerechtigden bij voorbaat uitgesloten van de experimenten, bijvoorbeeld jongeren onder de 27 jaar. Ook hierdoor verschilde de groep deelnemers van de gehele bijstandspopulatie.

²⁸ De theorie suggereert dat bijstandsgerechtigden die meer stress in hun leven ervaren mogelijk minder geneigd zijn om zich aan te melden voor een dergelijke interventie. Resultaten op basis van kwalitatieve data in Nijmegen onderschrijven dit (Betskó et al., 2019).

Literatuur

- Angrist, J.D. en J.S. Pischke, 2009, *Mostly Harmless Econometrics: An Empiricists Companion*, Princeton: Princeton University Press.
- Betkó J., N. Spierings, M. Gesthuizen en P. Scheepers, 2019, The Who and the Why? Selection Bias in an Unconditional Basic Income Inspired Social Assistance Experiment. In L. Delsen (eds.), *Empirical Research on an Unconditional Basic Income in Europe* (pp. 139-170), Contributions to Economics, Cham: Springer.
- Boer, H.-W. de, J. Bolhaar, E. Jongen en A. Zulkarnain, 2020, *Evaluatie experimenten Participatiewet: Effecten op de uitstroom naar werk*, Den Haag: Centraal Planbureau.
- Bound, J., D.A. Jaeger en R.M. Baker, 1995, Problems with Instrumental Variables Estimation when the Correlation between the Instruments and the Endogenous Explanatory Variable is Weak, *Journal of the American Statistical Association*, vol. 90(430), pp. 443-450.
- Verlaet, T., M. de Kruijk, S. Rosenkranz, L. Groot en M. Sanders, 2020, *Onderzoek Weten wat werkt: samen werken aan een betere bijstand*, Eindrapport, Utrecht: Universiteit Utrecht.

Bijlage I – Aanvullende informatie gemeenten

Tabel B1.1 Overzichtstabel aantallen verschillende groepen, per gemeente

	uitgenodigd	aangemeld	gestart	gestopt
Deventer				
Ontheffing + vrijlating	376	117	113	15
Ontheffing + vrijlating + app	427	84	74	13
Intensivering + vrijlating	384	93	84	14
Controlegroep	397	93	93	0
Referentiegroep	205	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Groningen				
Ontheffing	1641	183	183	19
Intensivering	1620	144	144	40
Vrijlating	1649	153	153	24
Vrije keuze	1647	188	188	24
Controlegroep	1635	222	222	25
Referentiegroep	146	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Nijmegen				
Ontheffing + vrijlating	122	119	110	5
Intensivering + vrijlating	122	122	100	2
Controlegroep	122	120	94	8
Referentiegroep ^a	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Tilburg				
Ontheffing + vrijlating	193	193	193	46
Intensivering	191	191	191	75
Intensivering + vrijlating	194	194	194	53
Controlegroep	202	202	202	61
Referentiegroep	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Utrecht				
Ontheffing	189	189	182	13
Intensivering	188	188	176	15
Vrijlating	187	187	172	12
Controlegroep	188	188	180	8
Referentiegroep	198	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Wageningen				
Ontheffing	106	106	106	20
Intensivering	98	98	98	15
Vrijlating	113	113	113	16
Controlegroep	93	93	93	13
Referentiegroep	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

^a In deze tabel laten we cijfers zien van de aselect gekozen referentiegroepen. Nijmegen, Tilburg en Wageningen hebben referentiegroepen samengesteld uit de personen die uitgenodigd waren voor een interventie, maar die zich niet hebben aangemeld. Deze laten wij buiten beschouwing omdat deze wegens selectie minder goed vergelijkbaar zijn met de overige groepen.

Bijlage II – Local average treatment (LATE)-model

Om het LATE-effect te achterhalen schatten we het volgende lineaire kansmodel met zSLS:

$$y_i^t = \delta + \sum_{m=1}^M \rho_m \widehat{I}_m + X' \lambda + q + \eta, \quad (2)$$

daarbij zijn de uitkomst y_i^t , D_m , X en q hetzelfde als in vergelijking (1). $\widehat{I}_m$ is de voorspelde deelname aan de interventie uit de onderstaande *first-stage* regressie:

$$I_m = \psi + \sum_{m=1}^M \theta_m D_m + X' \tau + q + \nu, \quad (3)$$

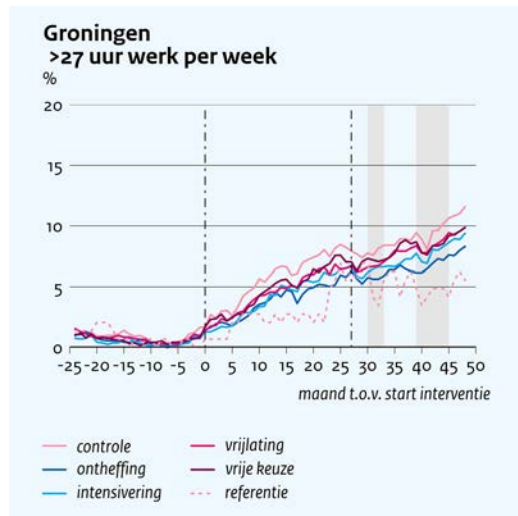
waarbij θ_m de *compliance rate* is.²⁹ De coëfficiënt ρ_m in vergelijking (2) geeft de LATE-effecten weer, oftewel de effecten van de interventie op de behandelde groep.

De ITT- en LATE-effecten zijn aan elkaar gerelateerd. Het LATE-effect is het ITT-effect gedeeld door θ_m . Indien iedereen de toewijzing opvolgt, is de nalevingsgraad θ_m gelijk aan 1 en daarmee zijn de ITT- en LATE-effecten aan elkaar gelijk. Een nalevingsgraad kleiner dan 1 leidt tot een LATE-effect dat, in absolute termen, groter is dan het ITT-effect.

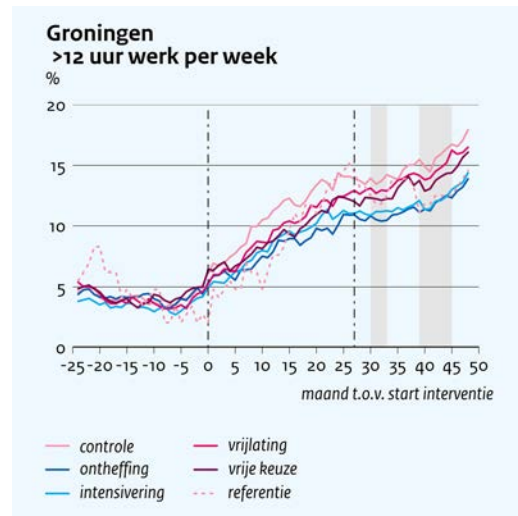
²⁹ Deze wordt gemeten aan het begin van de interventie, waarbij gemeten wordt of iemand die is uitgenodigd ook deelneemt. Voor de analyses in deze notitie beschouwen we ook mensen die vroegtijdig stoppen met de interventie als deelnemer. Alternatieve analyses, waarbij deze worden beschouwd als niet-deelnemer, geven vergelijkbare resultaten.

Bijlage III – Uitkomsten over de tijd – Groningen, Nijmegen, Tilburg

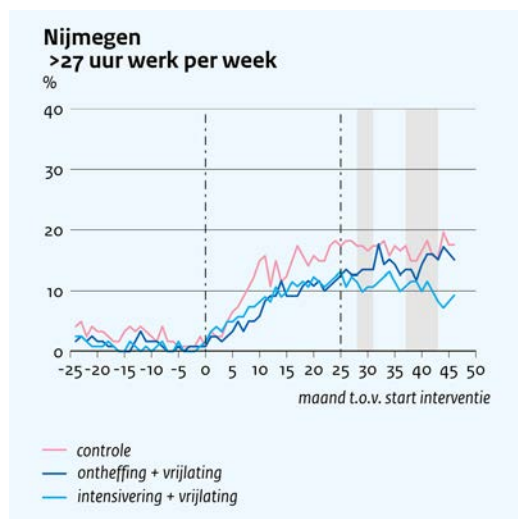
Figuur B3.1a Groningen, >27 uur werk per week

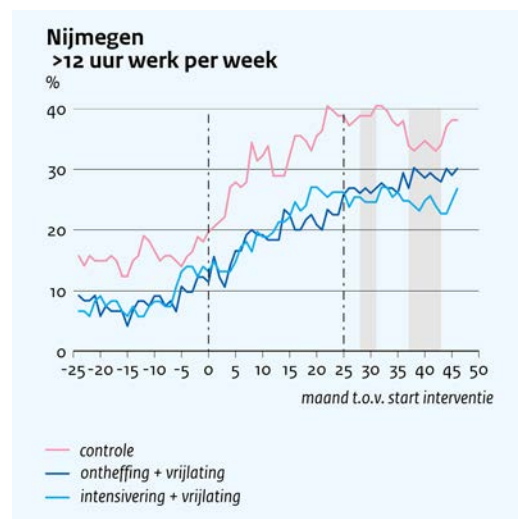
Figuur B3.1b Groningen, >12 uur werk per week

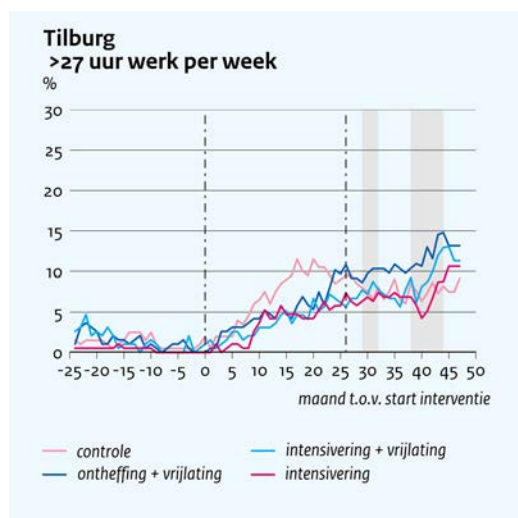
Figuur B3.2a Nijmegen, >27 uur werk per week

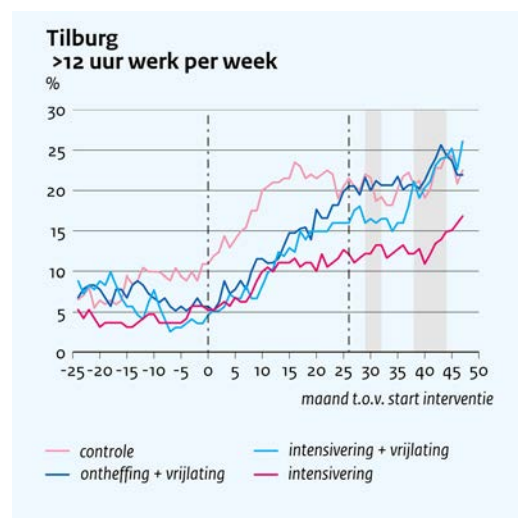
Figuur B3.2b Nijmegen, >12 uur werk per week

Figuur B3.3a Tilburg, >27 uur werk per week

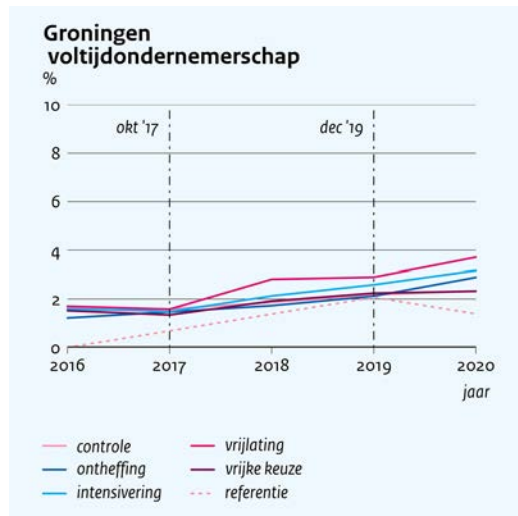

Figuur B3.3b Tilburg, >12 uur werk per week

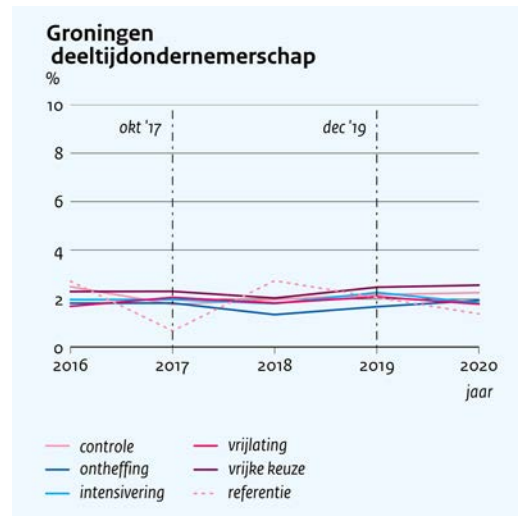

Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

Figuur 3.4a Groningen, voltijdondernemerschap

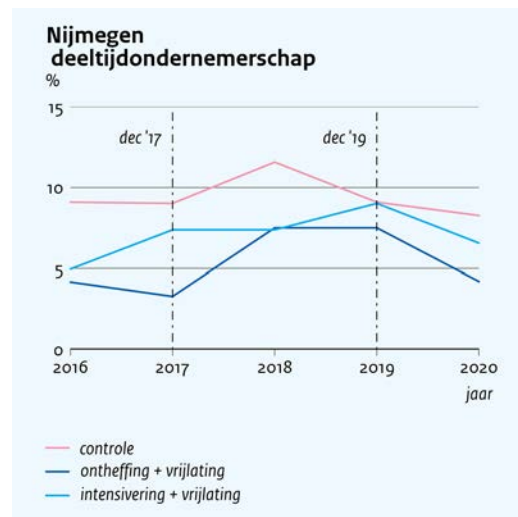
Figuur 3.4b Groningen, deeltijdondernemerschap

Figuur 3.5a Nijmegen, voltijdondernemerschap

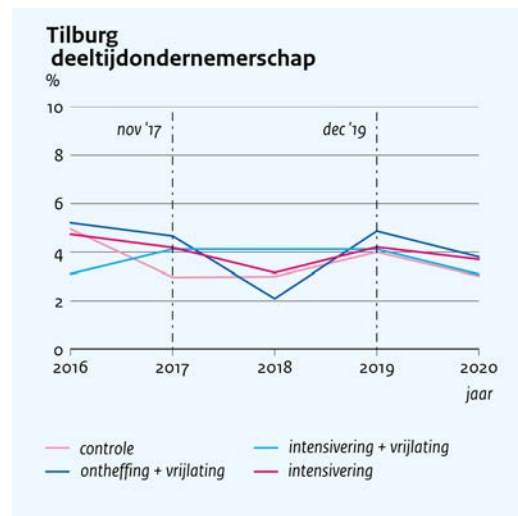
Figuur 3.5b Nijmegen, deeltijdondernemerschap

Figuur 3.6a Tilburg, voltijdondernemerschap

Figuur 3.6b Tilburg, deeltijdondernemerschap

Bijlage IV – ITT-effecten (tabellen)

Tabel B4.1 ITT-effecten, uitstroom naar betaald werk, Utrecht, Deventer, Wageningen

	Utrecht			Deventer			Wageningen		
Maand sinds start experiment	19	28	40	27	36	48	27	36	48
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week									
Ontheffing ^a	0,045	0,063**	0,054*	0,026	0,014	0,019	0,065	0,029	-0,043
	(0,029)	(0,029)	(0,030)	(0,020)	(0,020)	(0,035)	(0,052)	(0,054)	(0,057)
Intensivering ^b	0,043	0,051*	0,038	0,001	-0,004	0,013	0,083	0,027	-0,048
	(0,028)	(0,028)	(0,029)	(0,020)	(0,021)	(0,036)	(0,051)	(0,053)	(0,057)
Vrijlating	0,003	0,022	0,023				-0,029	-0,079	-0,093*
	(0,025)	(0,027)	(0,029)				(0,047)	(0,048)	(0,054)
Ontheffing met app				0,025	0,009	0,020			
				(0,019)	(0,020)	(0,036)			
Observaties	749	748	747	1546	1536	678	406	402	368
Controlegroep	0,065	0,059	0,076	0,077	0,082	0,118	0,130	0,163	0,209
	(0,246)	(0,237)	(0,265)	(0,266)	(0,275)	(0,324)	(0,339)	(0,371)	(0,409)
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week									
Ontheffing ^a	0,043	0,072*	0,092**	0,010	0,016	0,021	-0,029	-0,037	-0,087
	(0,036)	(0,038)	(0,038)	(0,025)	(0,025)	(0,043)	(0,063)	(0,064)	(0,069)
Intensivering ^b	0,065*	0,055	0,072**	-0,003	0,003	0,016	0,030	-0,014	-0,061
	(0,036)	(0,037)	(0,036)	(0,025)	(0,025)	(0,042)	(0,065)	(0,065)	(0,068)
Vrijlating	0,041	0,045	0,040				-0,013	-0,040	-0,030
	(0,034)	(0,037)	(0,037)				(0,062)	(0,062)	(0,070)
Ontheffing met app				0,018	0,018	0,033			
				(0,024)	(0,025)	(0,041)			
Observaties	749	748	747	1546	1536	678	406	402	368
Controlegroep	0,134	0,140	0,151	0,168	0,160	0,211	0,315	0,315	0,372
	(0,342)	(0,348)	(0,359)	(0,375)	(0,367)	(0,409)	(0,467)	(0,467)	(0,486)

Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en *fixed effects* voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.

Tabel B4.2 ITT-effecten, uitstroom naar betaald werk, Groningen, Nijmegen, Tilburg

	Groningen			Nijmegen			Tilburg		
Maand sinds start experiment	27	36	48	25	34	46	26	35	47
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week									
Ontheffing ^a	-0,011	-0,016*	-0,026**	-0,046	-0,003	-0,017	-0,006	0,025	0,058
	(0,009)	(0,009)	(0,010)	(0,046)	(0,046)	(0,052)	(0,028)	(0,030)	(0,041)
Intensivering ^b	-0,010	-0,019**	-0,020*	-0,038	-0,039	-0,092*	-0,017	0,010	0,047
	(0,009)	(0,009)	(0,010)	(0,046)	(0,044)	(0,051)	(0,026)	(0,027)	(0,038)
Vrijlating	-0,011	-0,008	-0,015						
	(0,009)	(0,009)	(0,010)						
Vrije keuze	-0,009	-0,004	-0,017						
	(0,009)	(0,009)	(0,010)						
Intensivering met vrijlating							-0,011	-0,015	0,044
							(0,027)	(0,027)	(0,038)
Observaties	8025	7990	7963	362	361	286	771	765	462
Controlegroep	0,079	0,089	0,116	0,174	0,157	0,175	0,095	0,091	0,092
	(0,270)	(0,285)	(0,320)	(0,380)	(0,365)	(0,382)	(0,294)	(0,288)	(0,290)
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week									
Ontheffing ^a	-0,022**	-0,026**	-0,030**	-0,100*	-0,088	-0,068	-0,023	0,033	0,018
	(0,010)	(0,011)	(0,012)	(0,056)	(0,057)	(0,065)	(0,037)	(0,039)	(0,053)
Intensivering ^b	-0,023**	-0,028**	-0,030**	-0,119**	-0,136**	-0,136**	-0,058*	-0,021	-0,006
	(0,011)	(0,011)	(0,012)	(0,057)	(0,056)	(0,063)	(0,034)	(0,034)	(0,049)
Vrijlating	-0,005	-0,003	-0,010						
	(0,011)	(0,011)	(0,012)						
Vrije keuze	-0,020*	-0,010	-0,017						
	(0,011)	(0,011)	(0,012)						
Intensivering met vrijlating							-0,031	-0,015	0,062
							(0,036)	(0,035)	(0,052)
Observaties	8025	7990	7963	362	361	286	771	765	462
Controlegroep	0,139	0,146	0,179	0,388	0,380	0,381	0,220	0,202	0,225
	(0,346)	(0,353)	(0,384)	(0,489)	(0,487)	(0,488)	(0,415)	(0,403)	(0,419)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Nijmegen en Tilburg. ^b Intensivering met vrijlating in Nijmegen. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									

Tabel B4.3 ITT-effecten, uitstroom naar betaald werk (kalendermaand), Utrecht, Deventer, Wageningen

	Utrecht			Deventer			Wageningen		
Kalendermaand	Dec '19	Sept '20	Sept '21	Dec '19	Sept '20	Sept '21	Dec '19	Sept '20	Sept '21
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week									
Ontheffing ^a	0,045	0,063**	0,054*	0,005	0,021	-0,010	0,061	0,041	-0,037
	(0,029)	(0,029)	(0,030)	(0,020)	(0,020)	(0,022)	(0,051)	(0,054)	(0,055)
Intensivering ^b	0,043	0,051*	0,038	-0,002	0,009	-0,007	0,069	0,036	-0,030
	(0,028)	(0,028)	(0,029)	(0,021)	(0,021)	(0,024)	(0,051)	(0,053)	(0,056)
Vrijlating	0,003	0,022	0,023				-0,029	-0,078	-0,079
	(0,025)	(0,027)	(0,029)				(0,046)	(0,048)	(0,053)
Ontheffing met app				0,013	-0,004	0,003			
				(0,020)	(0,019)	(0,022)			
Observaties	749	748	747	1549	1539	1536	407	402	402
Controlegroep	0,065	0,059	0,076	0,092	0,079	0,111	0,130	0,163	0,207
	(0,246)	(0,237)	(0,265)	(0,289)	(0,271)	(0,314)	(0,339)	(0,371)	(0,407)
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week									
Ontheffing ^a	0,043	0,072*	0,092**	0,003	0,008	0,003	-0,019	-0,026	-0,103
	(0,036)	(0,038)	(0,038)	(0,024)	(0,025)	(0,026)	(0,062)	(0,064)	(0,067)
Intensivering ^b	0,065*	0,055	0,072**	0,005	0,008	0,009	0,022	-0,005	-0,057
	(0,036)	(0,037)	(0,036)	(0,025)	(0,025)	(0,027)	(0,065)	(0,064)	(0,066)
Vrijlating	0,041	0,045	0,040				0,001	-0,039	-0,028
	(0,034)	(0,037)	(0,037)				(0,062)	(0,062)	(0,067)
Ontheffing met app				0,019	0,008	0,020			
				(0,024)	(0,024)	(0,025)			
Observaties	749	748	747	1549	1539	1536	407	402	402
Controlegroep	0,134	0,140	0,151	0,168	0,164	0,180	0,304	0,315	0,380

Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en *fixed effects* voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.

Tabel 4.4 ITT-effecten, uitstroom naar betaald werk (kalendermaand), Groningen, Nijmegen, Tilburg

	Groningen			Nijmegen			Tilburg		
Kalendermaand	Dec '19	Sept '20	Sept '21	Dec '19	Sept '20	Sept '21	Dec '19	Sept '20	Sept '21
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week									
Ontheffing ^a	-0,011	-0,016*	-0,026**	-0,056	-0,031	0,013	0,006	0,041	0,052*
	(0,009)	(0,009)	(0,010)	(0,047)	(0,045)	(0,047)	(0,031)	(0,030)	(0,031)
Intensivering ^b	-0,010	-0,019**	-0,020*	-0,065	-0,053	-0,072	-0,012	0,016	0,034
	(0,009)	(0,009)	(0,010)	(0,046)	(0,044)	(0,044)	(0,028)	(0,025)	(0,027)
Vrijlating	-0,011	-0,008	-0,015						
	(0,009)	(0,009)	(0,010)						
Vrije keuze	-0,009	-0,004	-0,017						
	(0,009)	(0,009)	(0,010)						
Intensivering met vrijlating							-0,030	0,012	0,023
							(0,028)	(0,026)	(0,027)
Observaties	8025	7990	7963	362	361	361	769	767	765
Controlegroep	0,079	0,089	0,116	0,190	0,165	0,165	0,110	0,075	0,081
	(0,270)	(0,285)	(0,320)	(0,394)	(0,373)	(0,373)	(0,314)	(0,265)	(0,273)
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week									
Ontheffing ^a	-0,022**	-0,026**	-0,030**	-0,107*	-0,103*	-0,024	0,009	0,030	0,035
	(0,010)	(0,011)	(0,012)	(0,056)	(0,056)	(0,057)	(0,039)	(0,039)	(0,040)
Intensivering ^b	-0,023**	-0,028**	-0,030**	-0,120**	-0,149**	-0,123**	-0,037	-0,031	0,006
	(0,011)	(0,011)	(0,012)	(0,056)	(0,056)	(0,055)	(0,035)	(0,034)	(0,037)
Vrijlating	-0,005	-0,003	-0,010						
	(0,011)	(0,011)	(0,012)						
Vrije keuze	-0,020*	-0,010	-0,017						
	(0,011)	(0,011)	(0,012)						
Intensivering met vrijlating							-0,023	-0,008	0,042
							(0,036)	(0,035)	(0,038)
Observaties	8025	7990	7963	362	361	361	769	767	765
Controlegroep	0,139	0,146	0,179	0,380	0,388	0,364	0,215	0,196	0,202
	(0,346)	(0,353)	(0,384)	(0,487)	(0,489)	(0,483)	(0,412)	(0,398)	(0,403)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Nijmegen en Tilburg. ^b Intensivering met vrijlating in Nijmegen. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									

Tabel B4.5 ITT-effecten, zelfstandig ondernemerschap, Utrecht, Deventer, Wageningen

	Utrecht			Deventer			Wageningen		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Voltijdondernemerschap (winst uit onderneming)									
Ontheffing ^a	0,015	0,002	-0,001	-0,014*	-0,014*	-0,014*	-0,006	0,026	0,060**
	(0,016)	(0,016)	(0,019)	(0,008)	(0,008)	(0,008)	(0,021)	(0,021)	(0,026)
Intensivering ^b	0,001	-0,001	-0,006	-0,008	0,002	0,006	0,028	0,008	0,005
	(0,013)	(0,015)	(0,018)	(0,009)	(0,010)	(0,011)	(0,027)	(0,018)	(0,019)
Vrijlating	0,000	0,003	0,005				-0,014	-0,018	-0,009
	(0,013)	(0,016)	(0,019)				(0,022)	(0,014)	(0,018)
Ontheffing met app				-0,006	-0,004	0,004			
				(0,009)	(0,009)	(0,010)			
Observaties	752	748	748	1567	1549	1536	408	407	402
Controlegroep	0,016	0,022	0,032	0,018	0,018	0,018	0,022	0,011	0,011
	(0,126)	(0,146)	(0,177)	(0,132)	(0,133)	(0,133)	(0,147)	(0,104)	(0,104)
Paneel B: Deeltijdondernemerschap (inkomsten uit overig werk)									
Ontheffing ^a	-0,014	-0,020	-0,014	-0,004	-0,007	-0,012	-0,001	0,001	-0,002
	(0,015)	(0,016)	(0,017)	(0,008)	(0,010)	(0,009)	(0,016)	(0,021)	(0,026)
Intensivering ^b	-0,005	-0,018	-0,014	-0,006	-0,000	0,003	0,046*	0,011	0,003
	(0,015)	(0,016)	(0,017)	(0,008)	(0,011)	(0,010)	(0,026)	(0,023)	(0,026)
Vrijlating	-0,013	-0,030**	-0,014				0,018	0,001	-0,032
	(0,015)	(0,015)	(0,018)				(0,020)	(0,022)	(0,021)
Ontheffing met app				-0,005	-0,006	-0,007			
				(0,008)	(0,010)	(0,008)			
Observaties	752	748	748	1567	1549	1536	408	407	402
Controlegroep	0,027	0,032	0,032	0,015	0,020	0,018	0,011	0,022	0,033
	(0,161)	(0,178)	(0,177)	(0,123)	(0,142)	(0,133)	(0,104)	(0,147)	(0,179)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									

Tabel B4.6 ITT-effecten, zelfstandig ondernemerschap, Groningen, Nijmegen, Tilburg

	Groningen			Nijmegen			Tilburg		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Voltijdondernemerschap (winst uit onderneming)									
Ontheffing ^a	-0,000	0,001	0,007	-0,012	-0,012	-0,038	-0,006	-0,010	-0,003
	(0,005)	(0,005)	(0,006)	(0,022)	(0,022)	(0,026)	(0,012)	(0,017)	(0,019)
Intensivering ^b	0,003	0,004	0,008	-0,011	-0,011	-0,019	0,006	-0,005	0,002
	(0,005)	(0,005)	(0,006)	(0,021)	(0,021)	(0,028)	(0,014)	(0,018)	(0,021)
Vrijlating	0,010*	0,008	0,014**						
	(0,005)	(0,006)	(0,006)						
Vrije keuze	0,001	0,001	0,000						
	(0,005)	(0,005)	(0,005)						
Intensivering met vrijlating							0,024	0,001	0,020
							(0,016)	(0,018)	(0,022)
Observaties	8087	8021	7970	362	362	361	775	769	766
Controlegroep	0,019	0,022	0,023	0,033	0,033	0,058	0,015	0,035	0,040
	(0,135)	(0,146)	(0,151)	(0,180)	(0,180)	(0,234)	(0,122)	(0,184)	(0,197)
Paneel B: Deeltijdondernemerschap (inkomsten uit overig werk)									
Ontheffing ^a	-0,005	-0,003	-0,001	-0,035	-0,035	-0,037	-0,006	0,007	0,008
	(0,004)	(0,005)	(0,005)	(0,037)	(0,037)	(0,030)	(0,016)	(0,021)	(0,019)
Intensivering ^b	-0,001	0,001	-0,004	-0,024	-0,024	0,001	0,005	0,005	0,007
	(0,005)	(0,005)	(0,005)	(0,037)	(0,037)	(0,033)	(0,018)	(0,020)	(0,019)
Vrijlating	-0,001	-0,000	-0,004						
	(0,005)	(0,005)	(0,005)						
Vrije keuze	0,001	0,004	0,004						
	(0,005)	(0,005)	(0,005)						
Intensivering met vrijlating							0,017	0,005	0,002
							(0,020)	(0,020)	(0,018)
Observaties	8087	8022	7969	362	362	361	775	769	766
Controlegroep	0,020	0,022	0,023	0,116	0,116	0,083	0,030	0,040	0,030
	(0,139)	(0,146)	(0,149)	(0,321)	(0,321)	(0,276)	(0,171)	(0,196)	(0,171)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Nijmegen en Tilburg. ^b Intensivering met vrijlating in Nijmegen. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									

Tabel B4.7 ITT-effecten, volledige uitstroom of voltijdondernemerschap (jaarbasis), Utrecht, Deventer, Wageningen

	Utrecht			Deventer			Wageningen		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week									
Ontheffing ^a	-0,007	0,021	0,053	-0,013	-0,014	0,018	-0,008	0,025	0,028
	(0,028)	(0,034)	(0,036)	(0,021)	(0,024)	(0,024)	(0,052)	(0,056)	(0,058)
Intensivering ^b	0,034	0,050	0,048	-0,006	-0,002	0,010	0,020	0,041	0,033
	(0,030)	(0,034)	(0,035)	(0,022)	(0,026)	(0,025)	(0,051)	(0,059)	(0,060)
Vrijlating	-0,043*	-0,011	0,004				-0,051	-0,016	-0,027
	(0,025)	(0,031)	(0,034)				(0,047)	(0,053)	(0,056)
Ontheffing met app				-0,031	-0,013	0,020			
				(0,020)	(0,024)	(0,023)			
Observaties	752	749	748	1567	1549	1536	408	407	403
Controlegroep	0,096	0,118	0,124	0,122	0,166	0,129	0,163	0,207	0,228
	(0,295)	(0,324)	(0,330)	(0,328)	(0,372)	(0,335)	(0,371)	(0,407)	(0,422)
Paneel B: Meer dan 27 uur werk per week of voltijdondernemerschap									
Ontheffing ^a	0,003	0,025	0,039	-0,030	-0,028	0,005	-0,011	0,051	0,079
	(0,031)	(0,036)	(0,038)	(0,022)	(0,024)	(0,025)	(0,055)	(0,057)	(0,059)
Intensivering ^b	0,036	0,049	0,036	-0,015	-0,006	0,011	0,037	0,050	0,040
	(0,032)	(0,037)	(0,037)	(0,023)	(0,026)	(0,026)	(0,054)	(0,060)	(0,060)
Vrijlating	-0,043	-0,012	0,008				-0,065	-0,034	-0,037
	(0,028)	(0,034)	(0,037)				(0,050)	(0,053)	(0,057)
Ontheffing met app				-0,038*	-0,017	0,025			
				(0,021)	(0,025)	(0,024)			
Observaties	752	749	748	1567	1549	1536	408	407	403
Controlegroep	0,112	0,140	0,156	0,140	0,184	0,147	0,185	0,217	0,239
	(0,316)	(0,348)	(0,364)	(0,347)	(0,388)	(0,354)	(0,390)	(0,415)	(0,429)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									

Tabel B4.8 ITT-effecten, volledige uitstroom of voltijdondernemerschap (jaarbasis), Groningen, Nijmegen, Tilburg

	Groningen			Nijmegen			Tilburg		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week									
Ontheffing ^a	-0,019**	-0,029**	-0,022**	-0,091*	-0,083	-0,055	-0,041	-0,016	0,012
	(0,009)	(0,010)	(0,010)	(0,049)	(0,053)	(0,056)	(0,030)	(0,036)	(0,036)
Intensivering ^b	-0,017*	-0,024**	-0,020*	-0,084*	-0,110**	-0,094*	-0,046	-0,039	-0,026
	(0,009)	(0,010)	(0,011)	(0,051)	(0,054)	(0,054)	(0,028)	(0,033)	(0,032)
Vrijlating	-0,015*	-0,020*	-0,010						
	(0,009)	(0,010)	(0,011)						
Vrije keuze	-0,021**	-0,021**	-0,010**						
	(0,009)	(0,010)	(0,011)						
Intensivering met vrijlating							-0,048*	-0,029	0,009
							(0,029)	(0,035)	(0,035)
Observaties	8088	8025	7969	362	362	361	775	769	766
Controlegroep	0,095	0,122	0,126	0,240	0,281	0,289	0,125	0,180	0,151
	(0,294)	(0,328)	(0,332)	(0,429)	(0,451)	(0,455)	(0,332)	(0,385)	(0,359)
Paneel B: Meer dan 27 uur werk per week of voltijdondernemerschap									
Ontheffing ^a	-0,020**	-0,027**	-0,016	-0,094*	-0,100*	-0,081	-0,042	-0,022	0,008
	(0,010)	(0,011)	(0,011)	(0,052)	(0,055)	(0,059)	(0,031)	(0,038)	(0,039)
Intensivering ^b	-0,013	-0,023**	-0,015	-0,087	-0,113**	-0,123**	-0,036	-0,039	-0,030
	(0,010)	(0,011)	(0,012)	(0,053)	(0,056)	(0,057)	(0,031)	(0,036)	(0,036)
Vrijlating	-0,008	-0,014	0,002						
	(0,010)	(0,011)	(0,012)						
Vrije keuze	-0,021**	-0,021**	-0,010**						
	(0,010)	(0,011)	(0,012)						
Intensivering met vrijlating							-0,019	-0,024	0,023
							(0,032)	(0,038)	(0,039)
Observaties	8088	8025	7970	362	362	361	775	769	766
Controlegroep	0,113	0,143	0,147	0,264	0,314	0,339	0,135	0,210	0,191
	(0,317)	(0,350)	(0,354)	(0,443)	(0,466)	(0,475)	(0,343)	(0,408)	(0,394)

Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en *fixed effects* voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Nijmegen en Tilburg. ^b Intensivering met vrijlating in Nijmegen. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.

Tabel B4.9 ITT-effecten, gedeeltelijke/volledige uitstroom of deeltijd-/voltijdondernemerschap (jaarbasis), Utrecht, Deventer, Wageningen

	Utrecht			Deventer			Wageningen		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Meer dan 12 uur werk per week									
Ontheffing ^a	-0,007	0,009	0,063	-0,012	-0,006	0,026	0,054	0,013	-0,006
	(0,034)	(0,039)	(0,040)	(0,024)	(0,026)	(0,027)	(0,065)	(0,067)	(0,066)
Intensivering ^b	0,033	0,073*	0,054	0,008	0,011	0,019	0,009	0,033	0,017
	(0,034)	(0,039)	(0,040)	(0,026)	(0,027)	(0,028)	(0,061)	(0,067)	(0,067)
Vrijlating	-0,005	0,052	0,049				0,026	0,058	0,011
	(0,032)	(0,039)	(0,040)				(0,062)	(0,066)	(0,065)
Ontheffing met app				-0,024	-0,002	0,024			
				(0,023)	(0,026)	(0,027)			
Observaties	752	749	748	1567	1549	1536	408	407	403
Controlegroep	0,176	0,199	0,188	0,206	0,235	0,219	0,261	0,370	0,380
	(0,381)	(0,400)	(0,392)	(0,405)	(0,424)	(0,414)	(0,442)	(0,485)	(0,488)
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week of deeltijd- of voltijdondernemerschap									
Ontheffing ^a	-0,005	-0,017	0,031	-0,034	-0,025	-0,001	0,050	0,036	0,050
	(0,037)	(0,042)	(0,043)	(0,025)	(0,027)	(0,028)	(0,067)	(0,068)	(0,066)
Intensivering ^b	0,024	0,055	0,035	-0,013	0,005	0,008	0,040	0,032	0,028
	(0,037)	(0,042)	(0,043)	(0,027)	(0,028)	(0,028)	(0,064)	(0,068)	(0,068)
Vrijlating	-0,017	0,028	0,046				0,008	0,027	-0,018
	(0,036)	(0,042)	(0,044)				(0,063)	(0,067)	(0,066)
Ontheffing met app				-0,039	-0,012	0,012			
				(0,024)	(0,027)	(0,027)			
Observaties	752	749	748	1567	1549	1536	408	407	403
Controlegroep	0,213	0,247	0,242	0,236	0,265	0,255	0,293	0,402	0,413
	(0,410)	(0,433)	(0,429)	(0,425)	(0,442)	(0,437)	(0,458)	(0,493)	(0,495)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									

Tabel B4.10 ITT-effecten, gedeeltelijke/volledige uitstroom of deeltijd-/voltijdondernemerschap (jaarbasis), Groningen, Nijmegen, Tilburg

	Groningen			Nijmegen			Tilburg		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Meer dan 12 uur werk per week									
Ontheffing ^a	-0,028**	-0,020*	-0,023*	-0,094*	-0,105*	-0,091	-0,068*	0,001	0,017
	(0,010)	(0,011)	(0,012)	(0,054)	(0,057)	(0,059)	(0,037)	(0,041)	(0,042)
Intensivering ^b	-0,019*	-0,018	-0,021*	-0,128**	-0,159**	-0,121**	-0,086**	-0,049	-0,057
	(0,011)	(0,012)	(0,012)	(0,055)	(0,058)	(0,060)	(0,034)	(0,038)	(0,038)
Vrijlating	-0,007	-0,000	-0,000						
	(0,011)	(0,012)	(0,012)						
Vrije keuze	-0,031**	-0,015	-0,007						
	(0,010)	(0,012)	(0,012)						
Intensivering met vrijlating							-0,076**	-0,018	-0,006
							(0,035)	(0,040)	(0,039)
Observaties	8088	8025	7969	362	362	361	775	769	766
Controlegroep	0,157	0,176	0,186	0,455	0,471	0,455	0,270	0,285	0,266
	(0,364)	(0,381)	(0,389)	(0,500)	(0,501)	(0,500)	(0,445)	(0,453)	(0,443)
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week werk of deeltijd- of voltijdondernemerschap									
Ontheffing ^a	-0,032**	-0,023*	-0,020	-0,119**	-0,125**	-0,110*	-0,067*	0,030	0,036
	(0,011)	(0,013)	(0,013)	(0,057)	(0,059)	(0,059)	(0,039)	(0,042)	(0,044)
Intensivering ^b	-0,017	-0,019	-0,020	-0,145**	-0,123**	-0,104*	-0,065*	-0,019	-0,044
	(0,012)	(0,013)	(0,013)	(0,058)	(0,061)	(0,062)	(0,037)	(0,041)	(0,041)
Vrijlating	-0,003	0,002	0,006						
	(0,012)	(0,013)	(0,013)						
Vrije keuze	-0,034**	-0,018	-0,007						
	(0,012)	(0,013)	(0,013)						
Intensivering met vrijlating							-0,040	-0,003	0,006
							(0,040)	(0,043)	(0,043)
Observaties	8088	8026	7970	362	362	361	775	769	766
Controlegroep	0,190	0,214	0,224	0,537	0,554	0,529	0,295	0,320	0,317
	(0,393)	(0,411)	(0,417)	(0,501)	(0,499)	(0,501)	(0,457)	(0,468)	(0,466)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Nijmegen en Tilburg. ^b Intensivering met vrijlating in Nijmegen. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									

Bijlage V – LATE-effecten (tabellen)

Tabel B5.1 LATE-effecten, uitstroom naar betaald werk, Utrecht, Deventer, Wageningen

	Utrecht			Deventer			Wageningen		
Maand sinds start experiment	19	28	40	27	36	48	27	36	48
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week									
Ontheffing ^a	0,046 (0,030)	0,065** (0,030)	0,056* (0,031)	0,086 (0,066)	0,045 (0,066)	0,060 (0,108)	0,079 (0,061)	0,036 (0,063)	-0,052 (0,068)
Intensivering ^b	0,046 (0,030)	0,055* (0,030)	0,040 (0,030)	0,009 (0,089)	-0,017 (0,093)	0,057 (0,155)	0,098* (0,059)	0,033 (0,061)	-0,058 (0,067)
Vrijlating	0,003 (0,027)	0,024 (0,029)	0,024 (0,031)				-0,032 (0,053)	-0,089* (0,054)	-0,104* (0,059)
Ontheffing met app				0,140 (0,111)	0,053 (0,111)	0,102 (0,180)			
Observaties	749	748	747	1546	1536	678	406	402	368
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week									
Ontheffing ^a	0,045 (0,037)	0,074* (0,039)	0,095** (0,039)	0,034 (0,080)	0,051 (0,083)	0,066 (0,131)	-0,034 (0,074)	-0,045 (0,076)	-0,107 (0,083)
Intensivering ^b	0,069* (0,038)	0,059 (0,039)	0,077** (0,038)	-0,013 (0,111)	0,016 (0,113)	0,070 (0,178)	0,036 (0,075)	-0,017 (0,075)	-0,074 (0,080)
Vrijlating	0,045 (0,037)	0,049 (0,039)	0,044 (0,040)				-0,015 (0,070)	-0,046 (0,070)	-0,034 (0,077)
Ontheffing met app				0,100 (0,137)	0,103 (0,139)	0,168 (0,207)			
Observaties	749	748	747	1546	1536	678	406	402	368
First Stage F-stat interventie 1	1.937	1.941	1.946	54	54	27	163	158	148
First Stage F-stat interventie 2	959	943	943	37	37	19	195	188	146
First Stage F-stat interventie 3	716	714	713	30	29	12	262	273	283

Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een 2SLS lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en *fixed effects* voor het startmoment van het experiment. Iedereen die gestart is met een interventie wordt beschouwd als deelnemer. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ** is significant op 5% niveau, * is significant op 10% niveau.

Tabel B5.2 LATE-effecten, uitstroom naar betaald werk, Groningen, Nijmegen, Tilburg

	Groningen			Nijmegen			Tilburg		
Maand sinds start experiment	27	36	48	25	34	46	26	35	47
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week									
Ontheffing ^a	-0,094 (0,075)	-0,139* (0,079)	-0,225** (0,088)	-0,005 (0,048)	0,044 (0,049)	0,095* (0,052)	0,029 (0,039)	0,032 (0,038)	0,077 (0,052)
Intensivering ^b	-0,112 (0,097)	-0,205** (0,103)	-0,223* (0,116)	-0,046 (0,054)	-0,047 (0,052)	-0,112* (0,060)	0,004 (0,045)	0,017 (0,043)	0,070 (0,056)
Vrijlating	-0,109 (0,091)	-0,082 (0,098)	-0,152 (0,109)						
Vrije keuze	-0,079 (0,076)	-0,030 (0,082)	-0,146 (0,091)						
Intensivering met vrijlating							-0,044 (0,036)	-0,021 (0,036)	0,059 (0,050)
Observaties	8025	7990	7963	362	361	286	769	765	462
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week									
Ontheffing ^a	-0,187** (0,090)	-0,225** (0,093)	-0,258** (0,103)	0,034 (0,060)	0,067 (0,059)	0,092 (0,066)	0,012 (0,049)	0,043 (0,049)	0,024 (0,069)
Intensivering ^b	-0,257** (0,118)	-0,305** (0,124)	-0,330** (0,135)	-0,145** (0,067)	-0,165** (0,066)	-0,165** (0,074)	-0,067 (0,057)	-0,034 (0,055)	-0,009 (0,073)
Vrijlating	-0,050 (0,112)	-0,024 (0,117)	-0,096 (0,127)						
Vrije keuze	-0,167* (0,091)	-0,081 (0,095)	-0,150 (0,105)						
Intensivering met vrijlating							-0,037 (0,049)	-0,020 (0,047)	0,084 (0,069)
Observaties	8025	7990	7963	362	361	286	769	765	462
First Stage F-stat interventie 1	51	51	51	671	656	524	102	101	75
First Stage F-stat interventie 2	40	39	39	846	832	697	221	218	119
First Stage F-stat interventie 3	43	43	43				177	178	111
First Stage F-stat interventie 4	54	53	52						
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een 2SLS lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Iedereen die gestart is met een interventie wordt beschouwd als deelnemer. ^a Ontheffing met vrijlating in Nijmegen en Tilburg. ^b Intensivering met vrijlating in Nijmegen. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									

Tabel B5.3 LATE-effecten, zelfstandig ondernemerschap, Utrecht, Deventer, Wageningen

	Utrecht			Deventer			Wageningen		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Voltijdondernemerschap (winst uit onderneming)									
Ontheffing ^a	0,016	0,002	-0,001	-0,048*	-0,046*	-0,045*	-0,006	0,032	0,073**
	(0,016)	(0,016)	(0,019)	(0,026)	(0,027)	(0,027)	(0,025)	(0,025)	(0,031)
Intensivering ^b	0,001	-0,001	-0,006	-0,038	0,007	0,026	0,034	0,010	0,006
	(0,013)	(0,016)	(0,019)	(0,040)	(0,046)	(0,049)	(0,031)	(0,021)	(0,022)
Vrijlating	0,000	0,003	0,005				-0,016	-0,020	-0,010
	(0,014)	(0,017)	(0,020)				(0,025)	(0,016)	(0,020)
Ontheffing met app				-0,037	-0,020	0,025			
				(0,048)	(0,051)	(0,057)			
Observaties	752	748	748	1567	1549	1536	408	407	402
Paneel B: Deeltijdondernemerschap (inkomsten uit overig werk)									
Ontheffing ^a	-0,014	-0,021	-0,015	-0,015	-0,024	-0,039	-0,001	0,002	-0,002
	(0,015)	(0,017)	(0,018)	(0,028)	(0,032)	(0,028)	(0,020)	(0,025)	(0,031)
Intensivering ^b	-0,006	-0,019	-0,015	-0,028	-0,002	0,011	0,055*	0,013	0,003
	(0,016)	(0,017)	(0,018)	(0,038)	(0,047)	(0,045)	(0,031)	(0,027)	(0,030)
Vrijlating	-0,014	-0,033**	-0,015				0,022	0,001	-0,037
	(0,017)	(0,016)	(0,019)				(0,022)	(0,025)	(0,024)
Ontheffing met app				-0,029	-0,034	-0,041			
				(0,044)	(0,054)	(0,048)			
Observaties	752	748	748	1567	1549	1536	408	407	402
First Stage F-stat interventie 1	1942	1933	1940	54	53	53	156	162	153
First Stage F-stat interventie 2	967	957	943	36	36	36	197	198	183
First Stage F-stat interventie 3	714	713	713	30	29	29	254	252	275
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een zSLS lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Iedereen die gestart is met een interventie wordt beschouwd als deelnemer. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ** is significant op 5% niveau, * is significant op 10% niveau.									

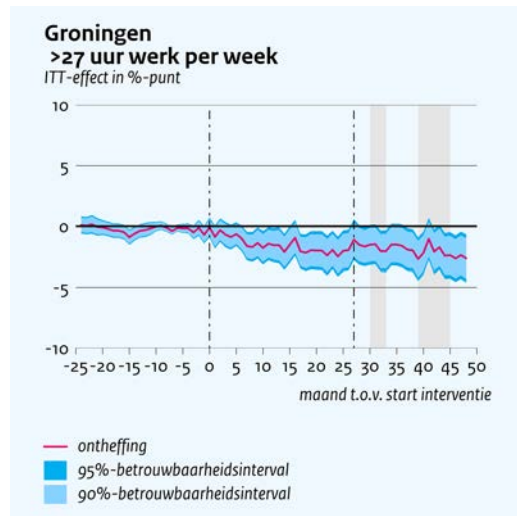
Tabel B5.4 LATE-effecten, zelfstandig ondernemerschap, Groningen, Nijmegen, Tilburg

	Groningen			Nijmegen			Tilburg		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Voltijdondernemerschap (winst uit onderneming)									
Ontheffing ^a	-0,002	0,004	0,056	0,001	-0,015	-0,020	-0,008	-0,013	-0,004
	(0,040)	(0,044)	(0,048)	(0,024)	(0,023)	(0,028)	(0,015)	(0,022)	(0,025)
Intensivering ^b	0,031	0,046	0,092	-0,013	-0,004	-0,022	0,009	-0,008	0,003
	(0,054)	(0,059)	(0,064)	(0,025)	(0,025)	(0,033)	(0,023)	(0,029)	(0,033)
Vrijlating	0,105*	0,080	0,149**						
	(0,055)	(0,057)	(0,063)						
Vrije keuze	0,007	0,007	0,001						
	(0,041)	(0,044)	(0,046)						
Intensivering met vrijlating							0,032	0,001	0,027
							(0,022)	(0,025)	(0,030)
Observaties	8087	8021	7970	362	362	361	775	769	766
Paneel B: Deeltijdondernemerschap (inkomsten uit overig werk)									
Ontheffing ^a	-0,040	-0,025	-0,009	-0,009	-0,038	-0,042	-0,008	0,009	0,010
	(0,039)	(0,041)	(0,043)	(0,041)	(0,042)	(0,035)	(0,021)	(0,026)	(0,024)
Intensivering ^b	-0,014	0,015	-0,043	-0,029	0,023	0,001	0,007	0,009	0,012
	(0,053)	(0,057)	(0,056)	(0,044)	(0,043)	(0,039)	(0,029)	(0,032)	(0,030)
Vrijlating	-0,011	-0,001	-0,041						
	(0,050)	(0,052)	(0,052)						
Vrije keuze	0,008	0,031	0,033						
	(0,042)	(0,045)	(0,046)						
Intensivering met vrijlating							0,023	0,007	0,003
							(0,027)	(0,028)	(0,024)
Observaties	8087	8022	7969	362	362	361	775	769	766
First Stage F-stat interventie 1	52	51	51	671	671	656	101	102	101
First Stage F-stat interventie 2	40	40	39	846	846	832	207	221	218
First Stage F-stat interventie 3	43	43	43				176	177	177
First Stage F-stat interventie 4	54	54	52						
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een 2SLS lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Iedereen die gestart is met een interventie wordt beschouwd als deelnemer. ^a Ontheffing met vrijlating in Nijmegen en Tilburg. ^b Intensivering met vrijlating in Nijmegen. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									

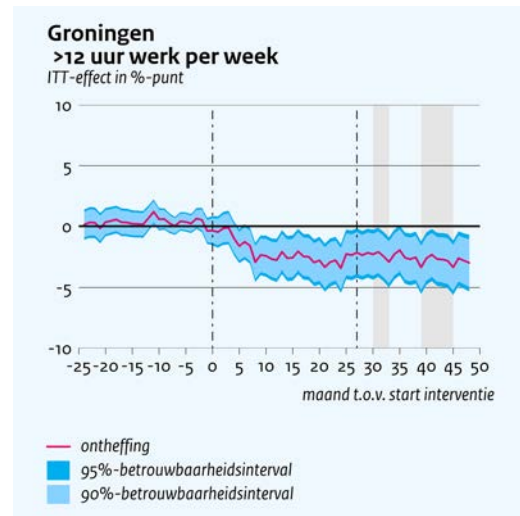
Bijlage VI – ITT-effecten over de tijd – Groningen, Nijmegen, Tilburg

Figuur B6.1 Groningen, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd

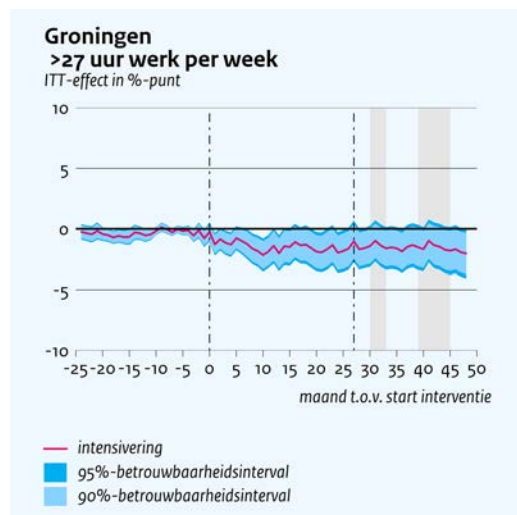
(a) Ontheffing, >27 uur werk per week

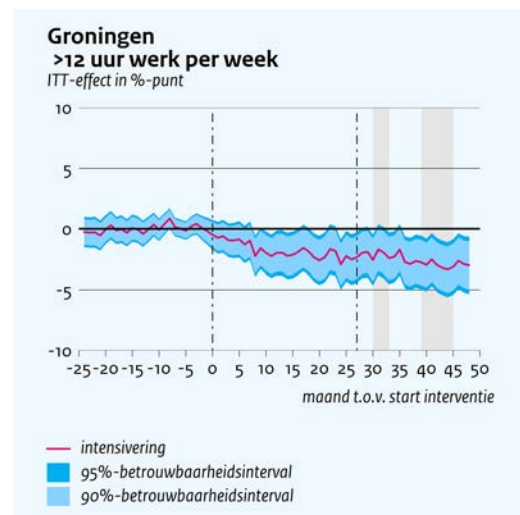
(b) Ontheffing, >12 uur werk per week

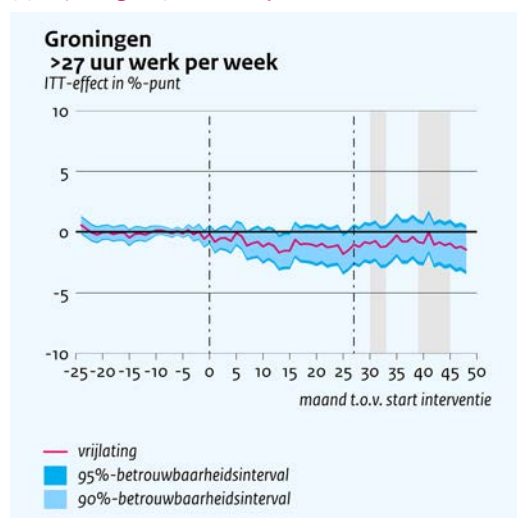
(c) Intensivering, >27 uur werk per week

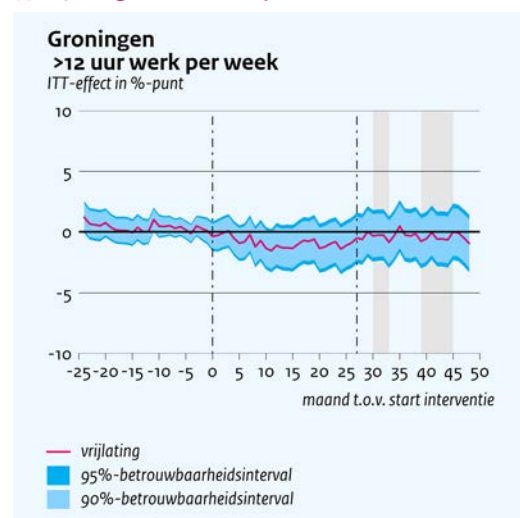
(d) Intensivering, >12 uur werk per week

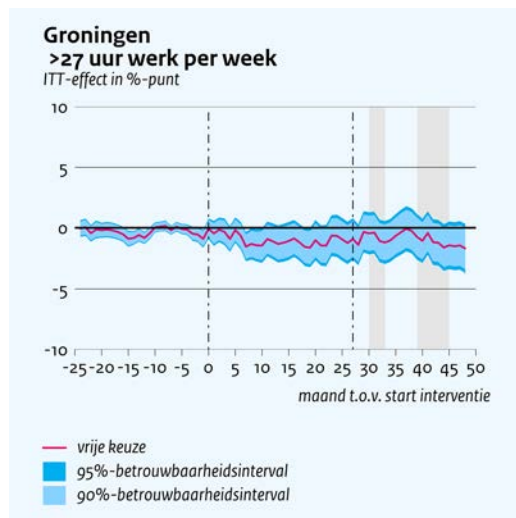
(e) Vrijlating, >27 uur werk per week

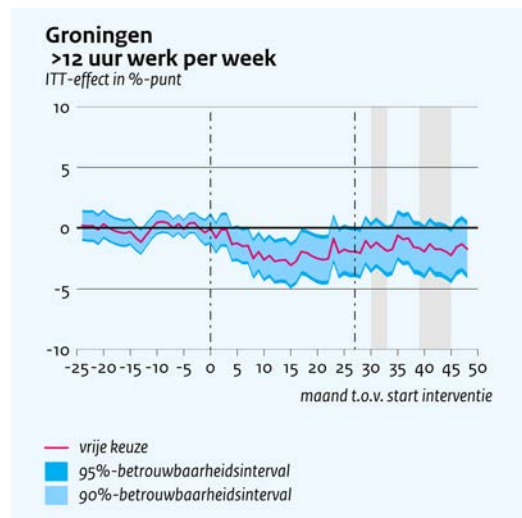
(f) Vrijlating, >12 uur werk per week

(g) Vrije keuze, >27 uur werk per week

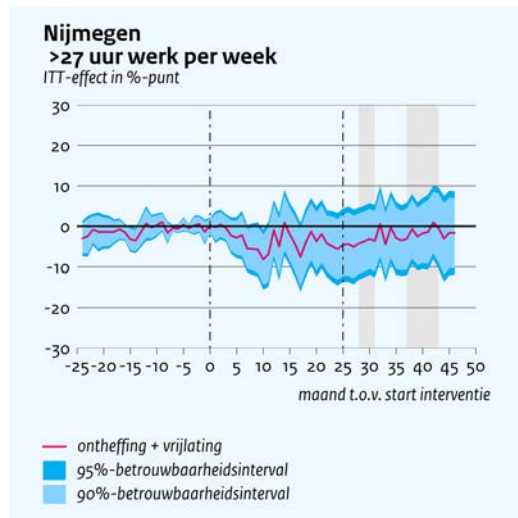
(h) Vrije keuze, >12 uur werk per week

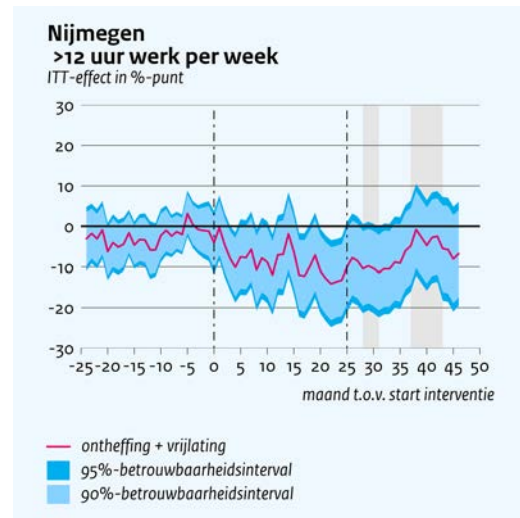
Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

Figuur B6.2 Nijmegen, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd

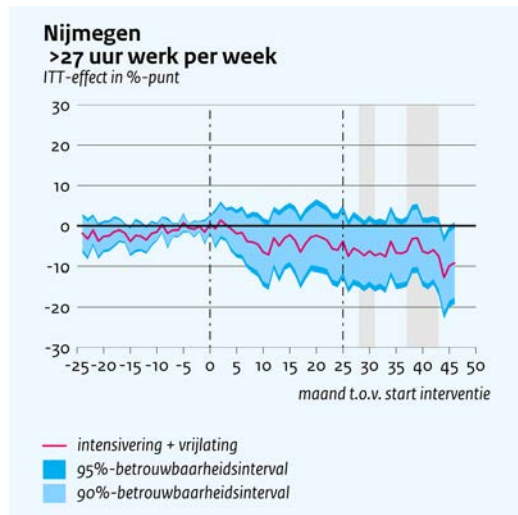
(a) Ontheffing + vrijlating, >27 uur werk per week

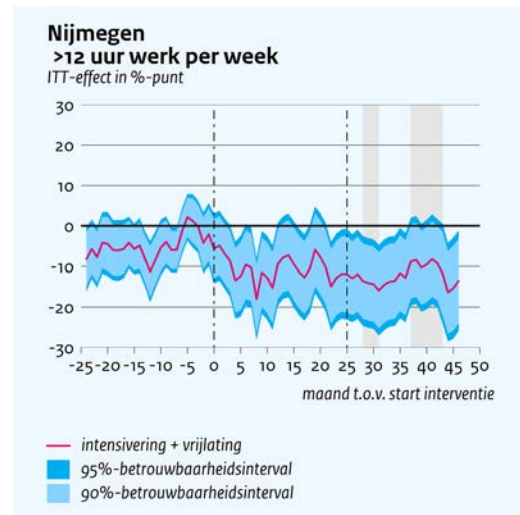
(b) Ontheffing + vrijlating, >12 uur werk per week

(c) Intensivering + vrijlating, >27 uur werk per week

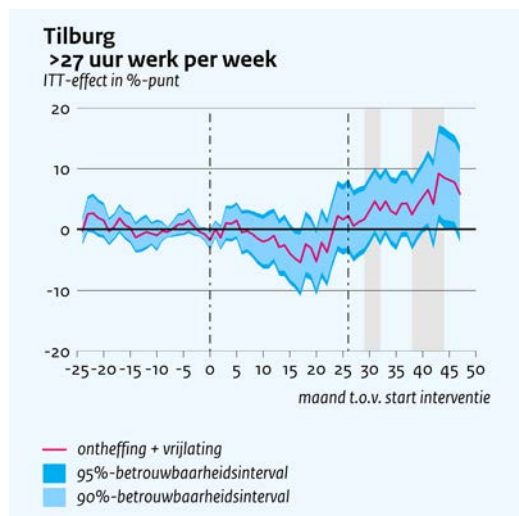
(d) Intensivering + vrijlating, >12 uur werk per week

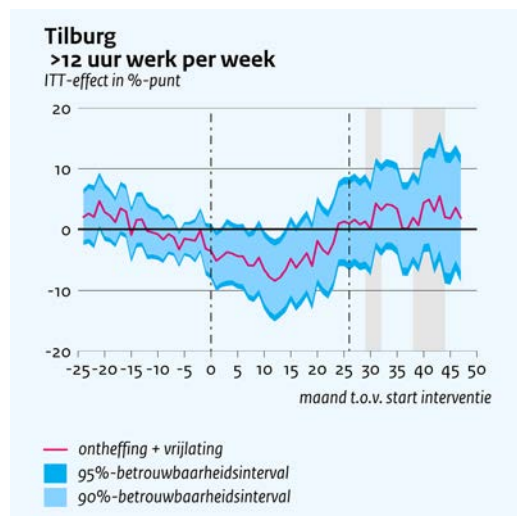
Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

Figuur B6.3 Tilburg, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd

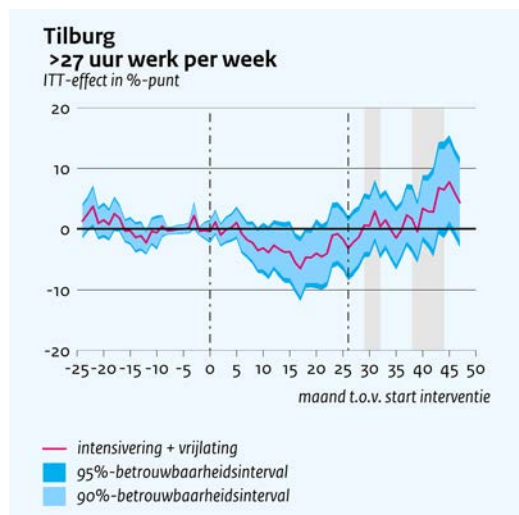
(a) Ontheffing + vrijlating, >27 uur werk per week

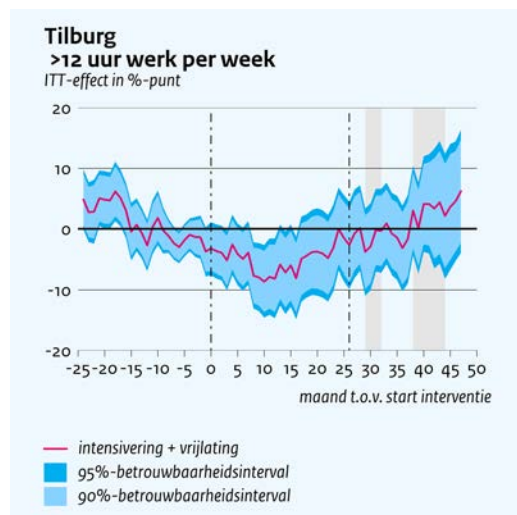
(b) Ontheffing + vrijlating, >12 uur werk per week

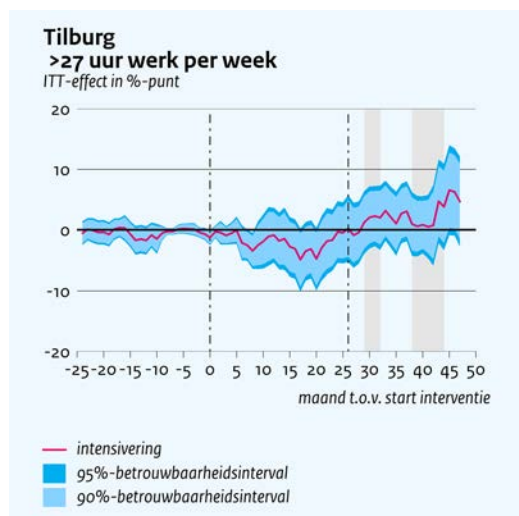
(c) Intensivering + vrijlating, >27 uur werk per week

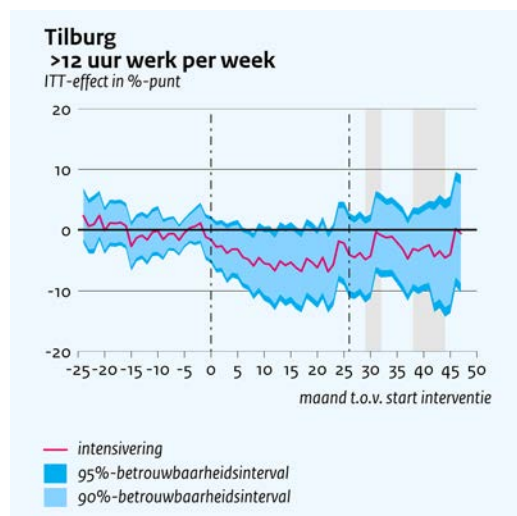
(d) Intensivering + vrijlating, >12 uur werk per week

(e) Intensivering, >27 uur werk per week

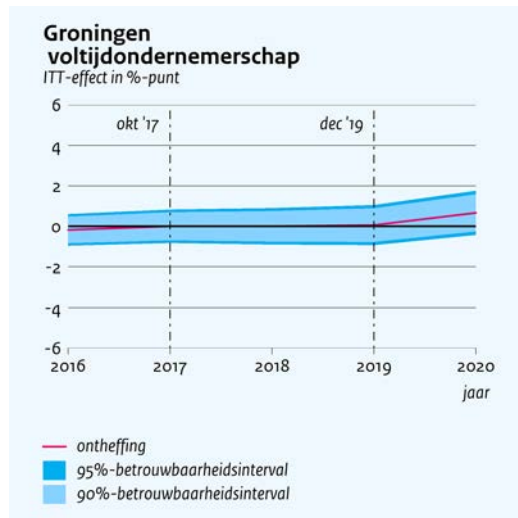
(f) Intensivering, >12 uur werk per week

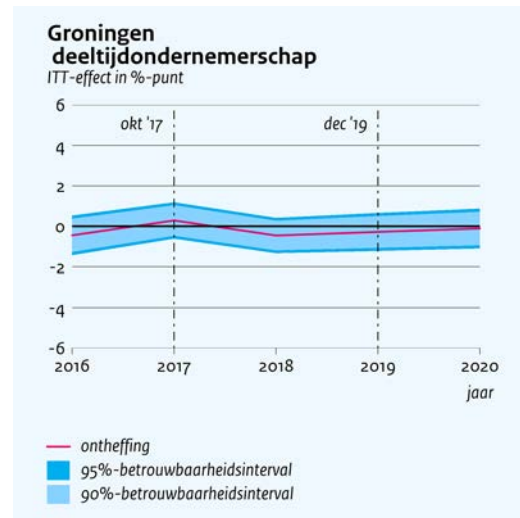
Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

Figuur B6.4 Groningen, ITT-effecten zelfstandig ondernemerschap over de tijd

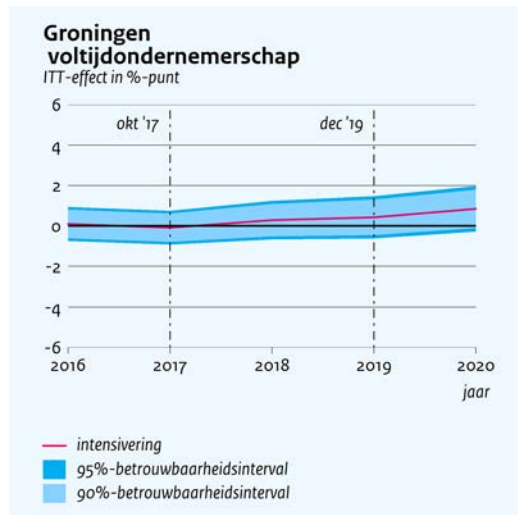
(a) Ontheffing, voltijdondernemerschap

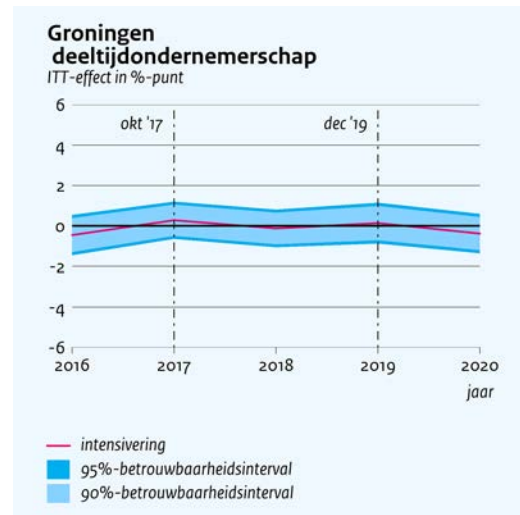
(b) Ontheffing, deeltijdondernemerschap

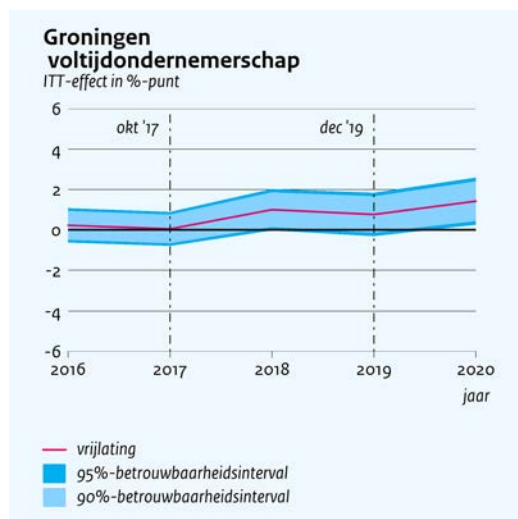
(c) Intensivering, voltijdondernemerschap

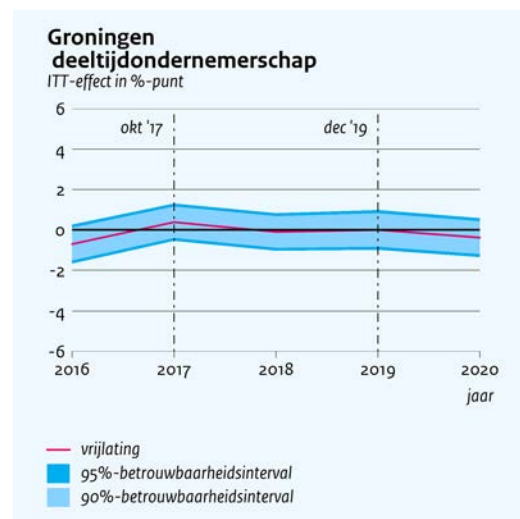
(d) Intensivering, deeltijdondernemerschap

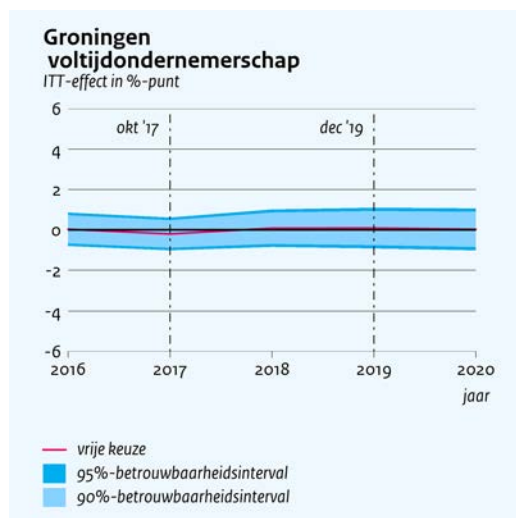
(e) Vrijlating, voltijdondernemerschap

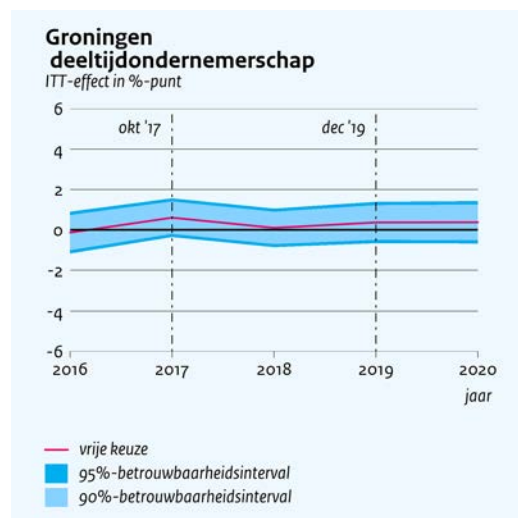
(f) Vrijlating, deeltijdondernemerschap

(g) Vrije keuze, voltijdondernemerschap

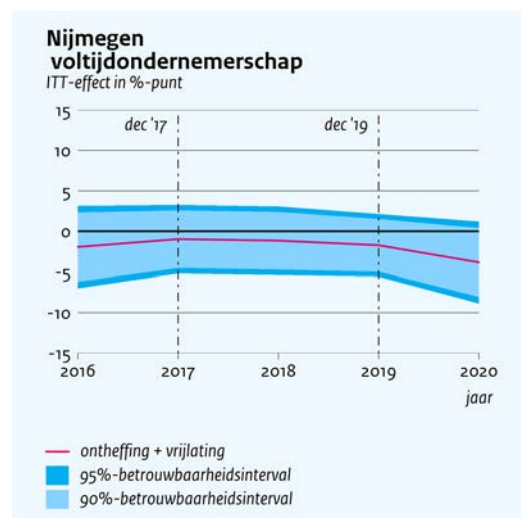

(h) Vrije keuze, deeltijdondernemerschap

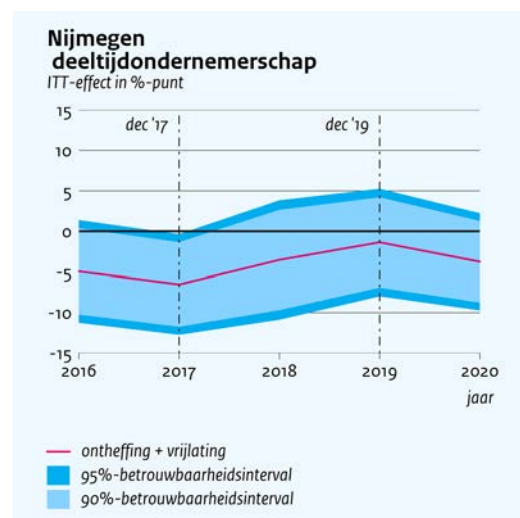

Figuur B6.5 Nijmegen, ITT-effecten zelfstandig ondernemerschap over de tijd

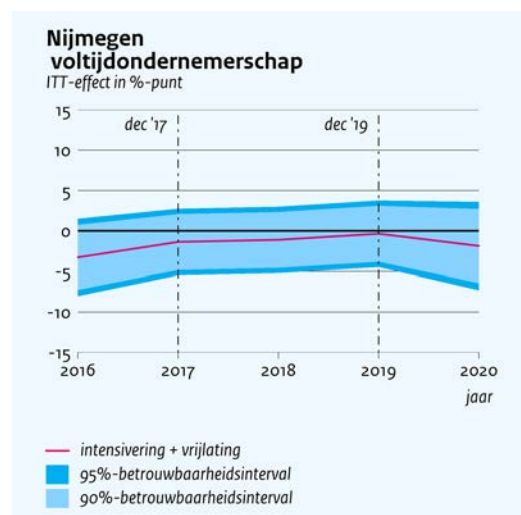
(a) Ontheffing + vrijlating, voltijdondernemerschap

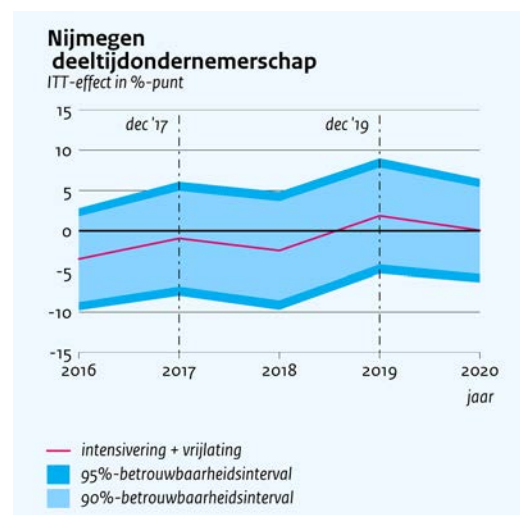
(b) Ontheffing + vrijlating, deeltijdondernemerschap

(c) Intensivering + vrijlating, voltijdondernemerschap

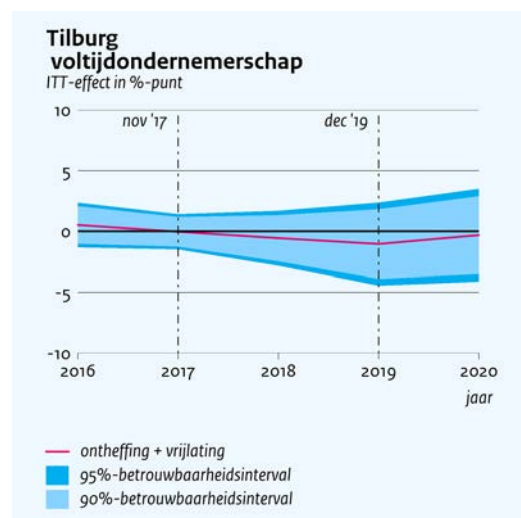

(d) Intensivering + vrijlating, deeltijdondernemerschap

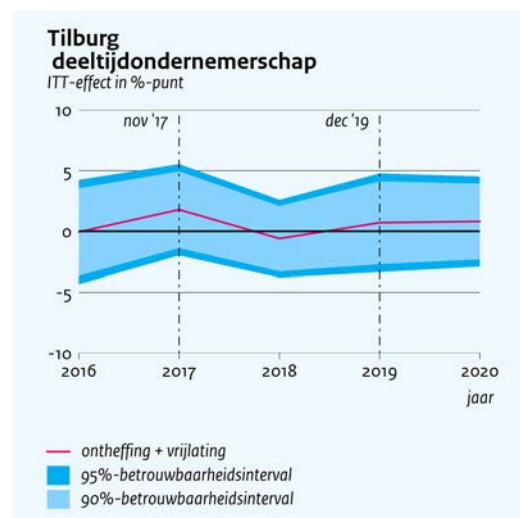

Figuur B6.6 Tilburg, ITT-effecten zelfstandig ondernemerschap over de tijd

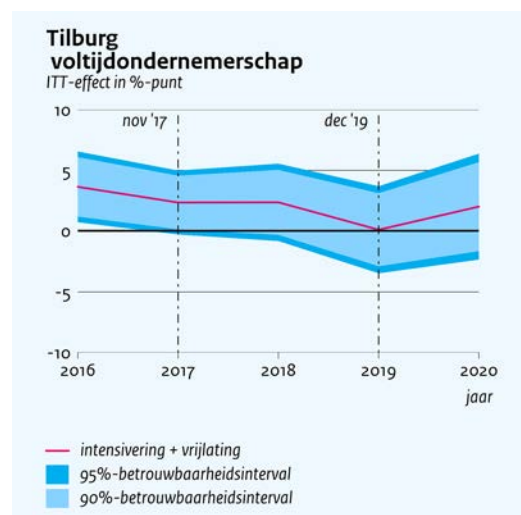
(a) Ontheffing + vrijlating, voltijdondernemerschap

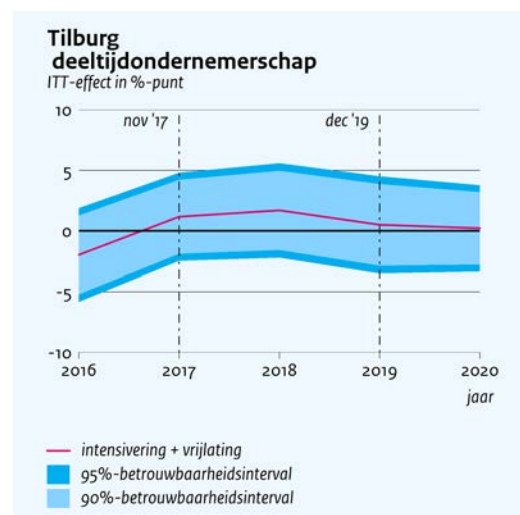
(b) Ontheffing + vrijlating, deeltijdondernemerschap

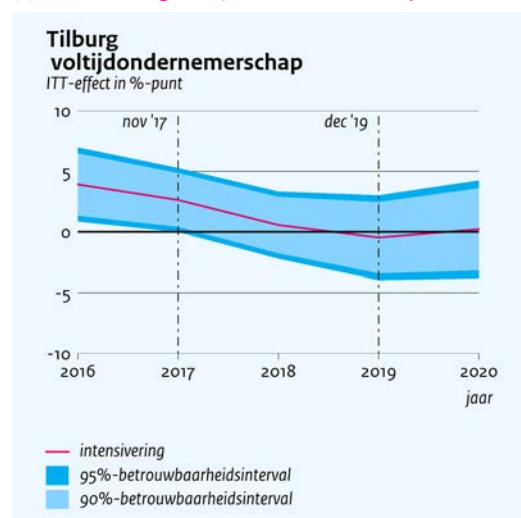
(c) Intensivering + vrijlating, voltijdondernemerschap

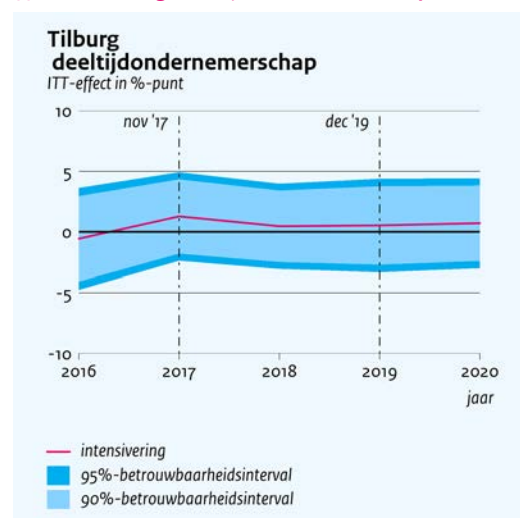
(d) Intensivering + vrijlating, deeltijdondernemerschap

(e) Intensivering, voltijdondernemerschap

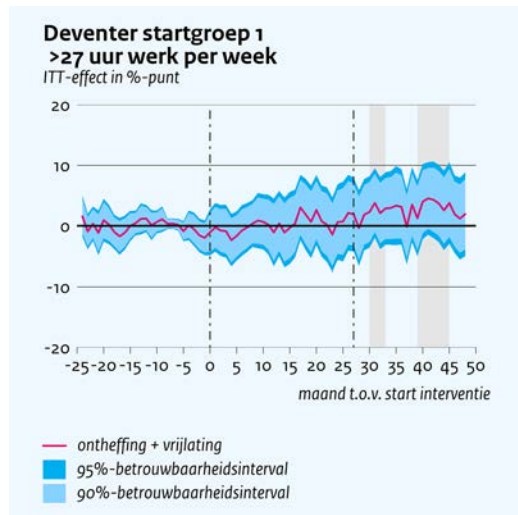
(f) Intensivering, deeltijdondernemerschap

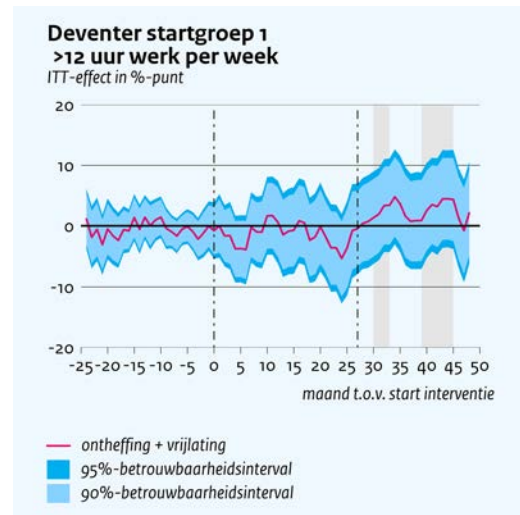
Bijlage VII – ITT-effecten over de tijd per startgroep – Deventer

Figuur B7.1 Deventer, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd, ontheffing + vrijlating, per startgroep

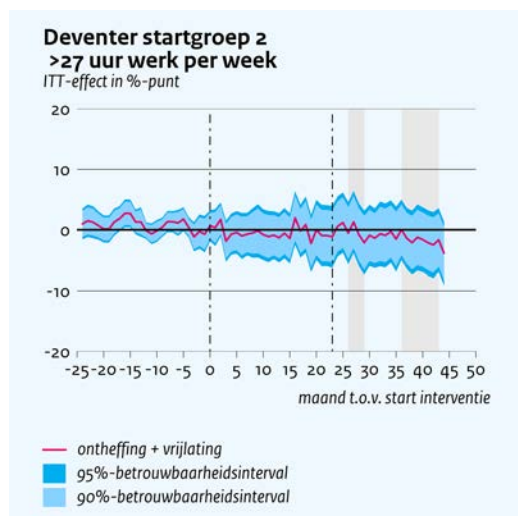
(a) Startgroep 1, >27 uur werk per week

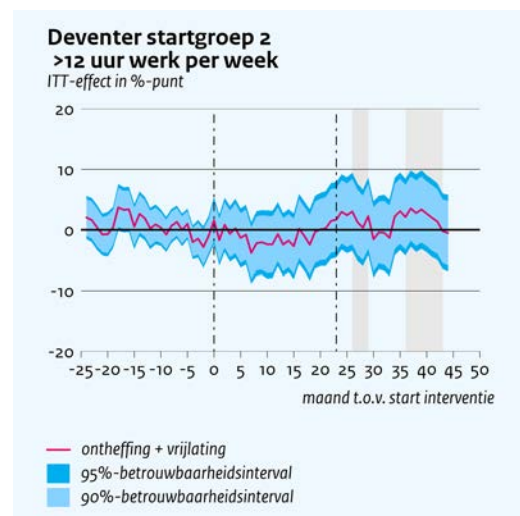
(b) Startgroep 1, >12 uur werk per week

(c) Startgroep 2, >27 uur werk per week

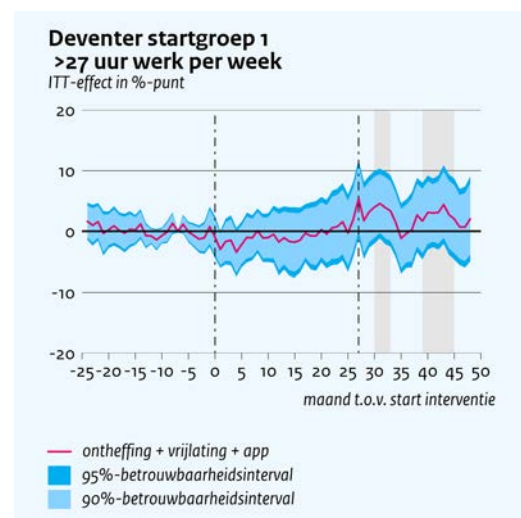
(d) Startgroep 2, >12 uur werk per week

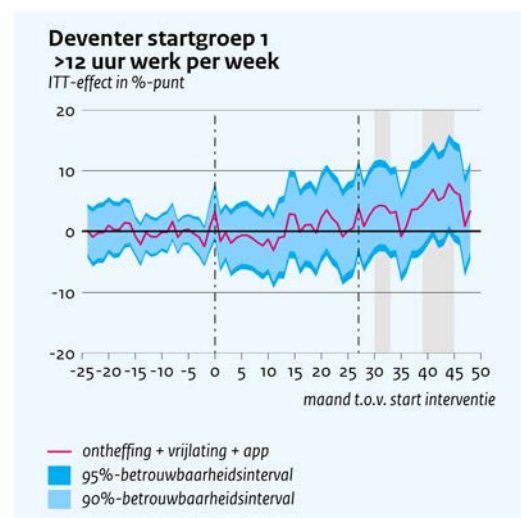
Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

Figuur B7.2 Deventer, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd, ontheffing + vrijlating + app, per startgroep

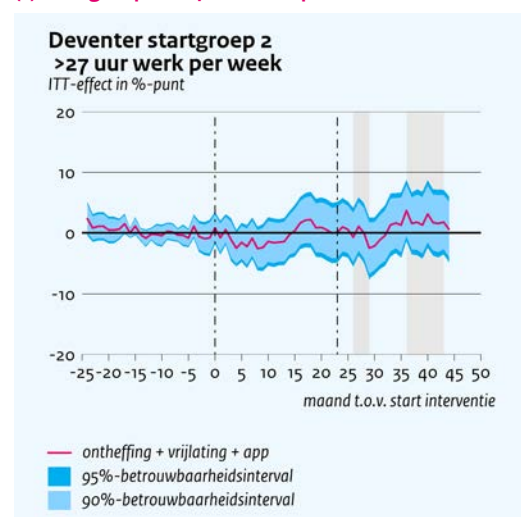
(a) Startgroep 1, >27 uur werk per week

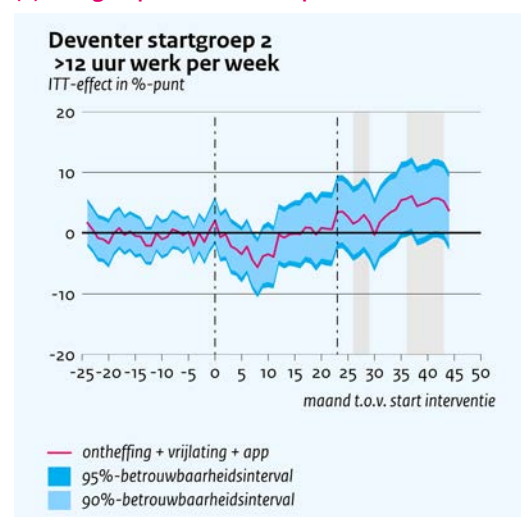
(b) Startgroep 1, >12 uur werk per week

(c) Startgroep 2, >27 uur werk per week

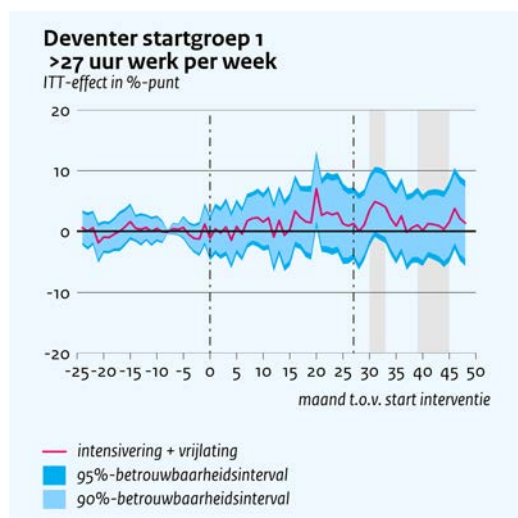
(d) Startgroep 2, >12 uur werk per week

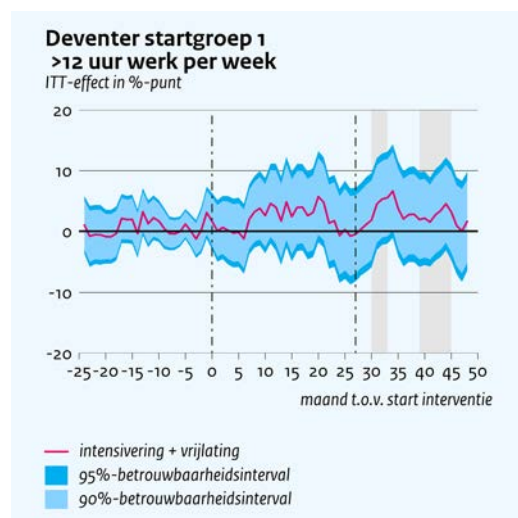
Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

Figuur B7.3 Deventer, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd, intensivering + vrijlating, per startgroep

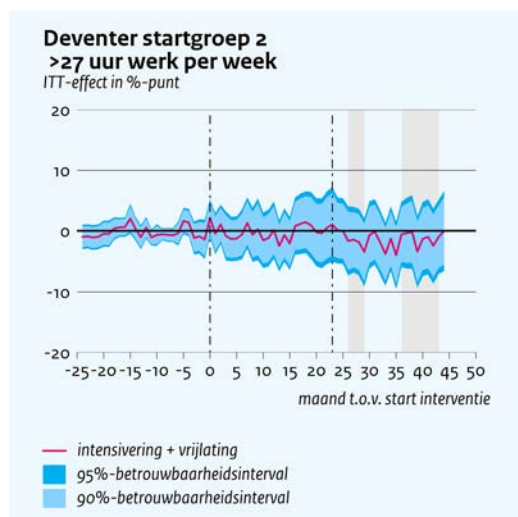
(a) Startgroep 1, >27 uur werk per week

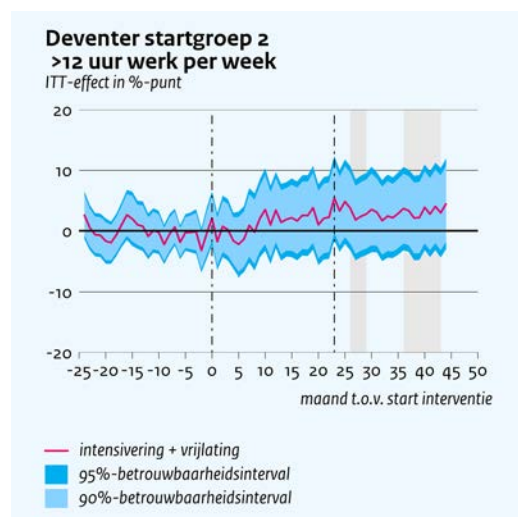
(b) Startgroep 1, >12 uur werk per week

(c) Startgroep 2, >27 uur werk per week

(d) Startgroep 2, >12 uur werk per week

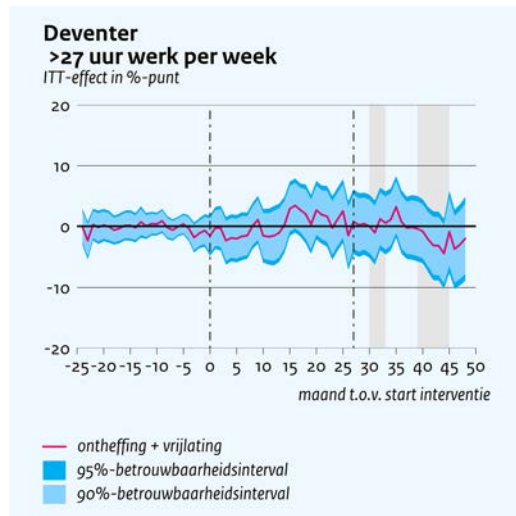

Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

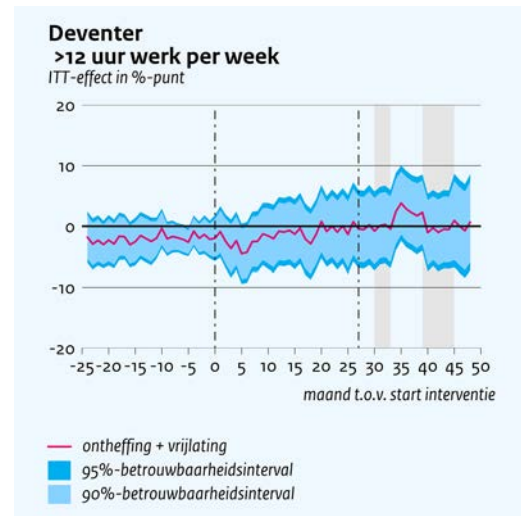
Bijlage VIII– ITT-effecten over de tijd ten opzichte van referentiegroep – Deventer, Groningen

Figuur B8.1 Deventer, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd ten opzichte van referentiegroep

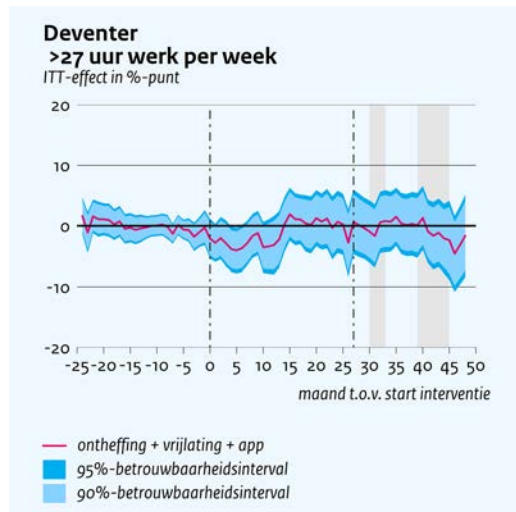
(a) Ontheffing + vrijlating, >27 uur werk per week

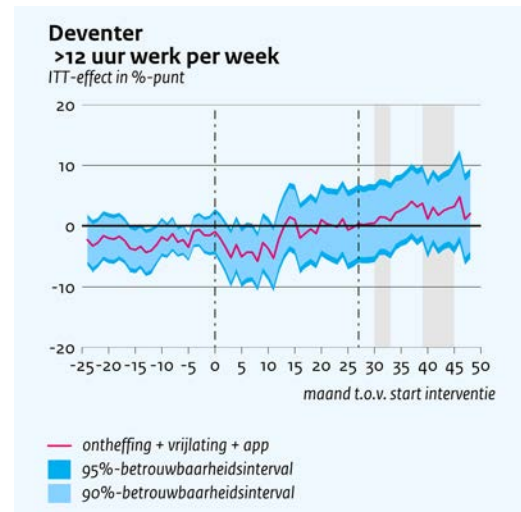
(b) Ontheffing + vrijlating, >12 uur werk per week

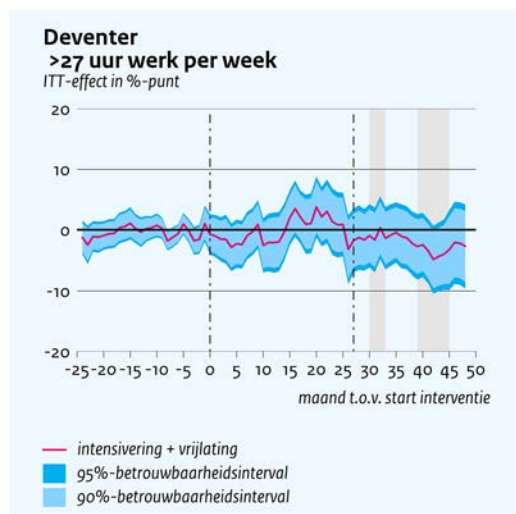
(c) Ontheffing + vrijlating + app, >27 uur werk per week

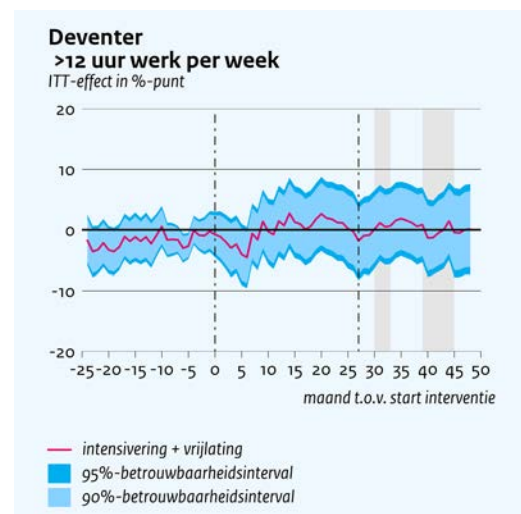
(d) Ontheffing + vrijlating + app, >12 uur werk per week

(e) Intensivering + vrijlating, >27 uur werk per week

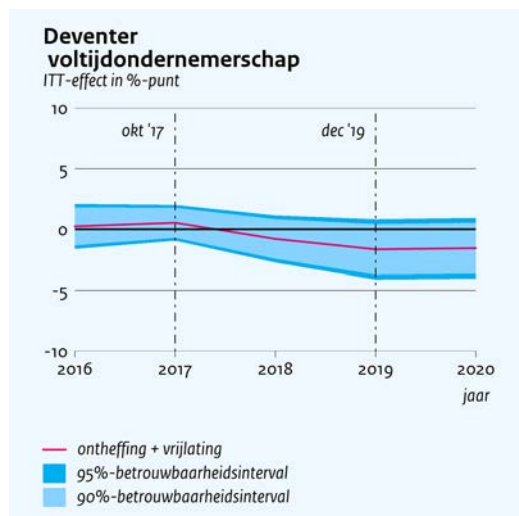
(f) Intensivering + vrijlating, >12 uur werk per week

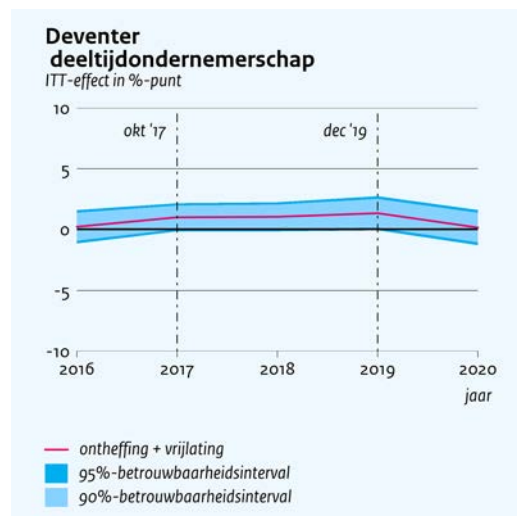
Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

Figuur B8.2 Deventer, ITT-effecten zelfstandig ondernemerschap over de tijd ten opzichte van referentiegroep

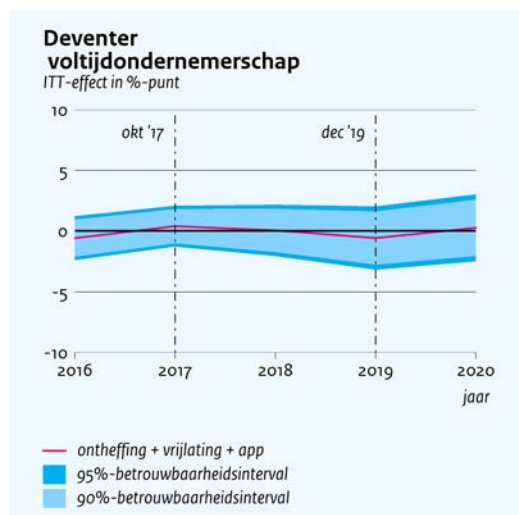
(a) Ontheffing + vrijlating, voltijdondernemerschap

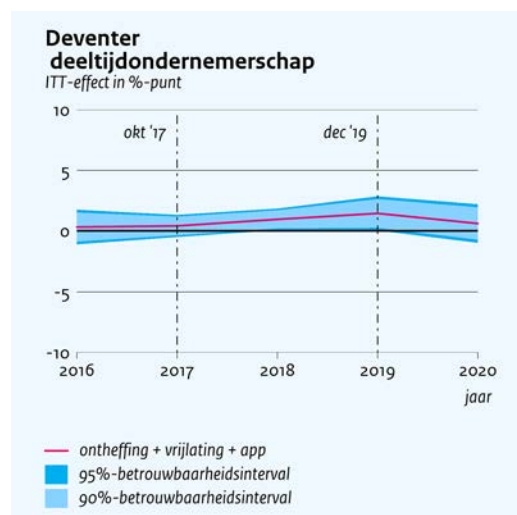
(b) Ontheffing + vrijlating, deeltijdondernemerschap

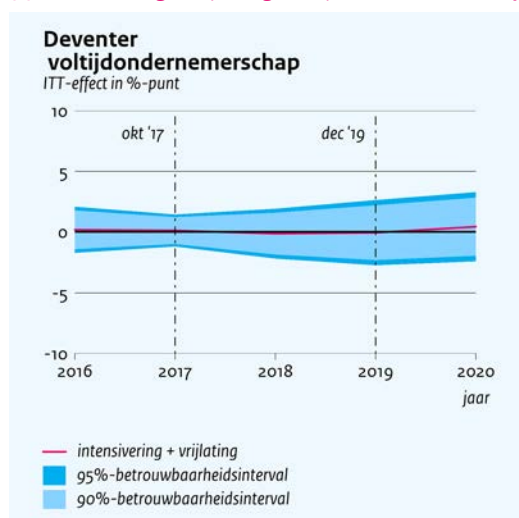
(c) Ontheffing + vrijlating + app, voltijdondernemerschap

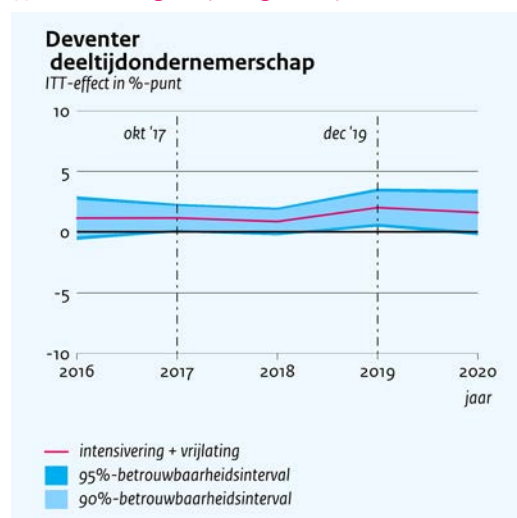
(d) Ontheffing + vrijlating + app, deeltijdondernemerschap

(e) Intensivering + vrijlating, voltijdondernemerschap

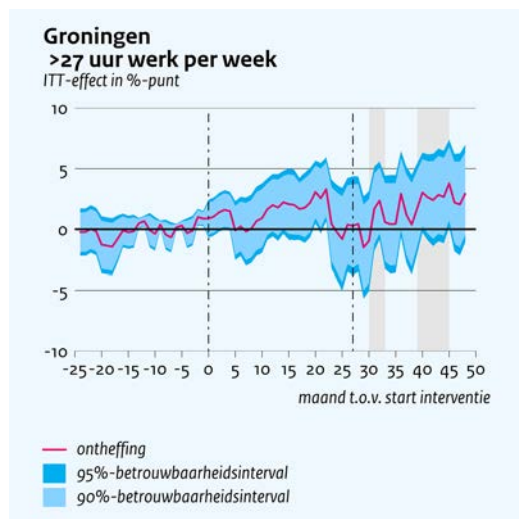

(f) Intensivering + vrijlating, deeltijdondernemerschap

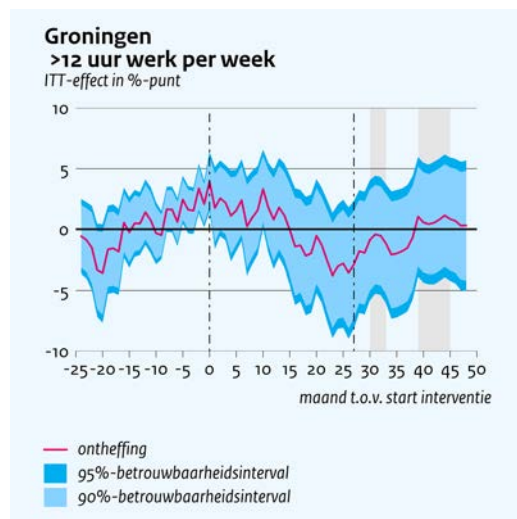

Figuur B8.3 Groningen, ITT-effecten uitstroom naar werk over de tijd ten opzichte van referentiegroep

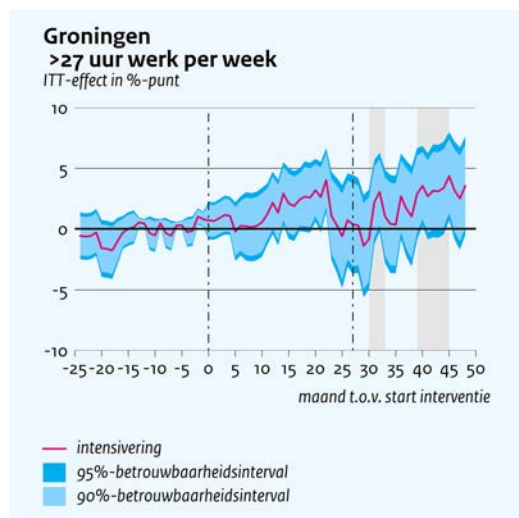
(a) Ontheffing, >27 uur werk per week

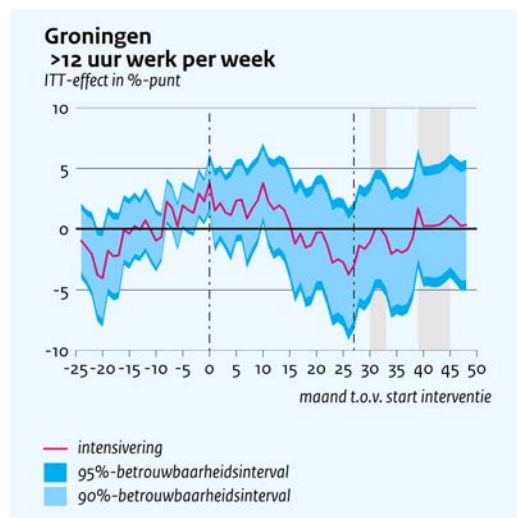
(b) Ontheffing, >12 uur werk per week

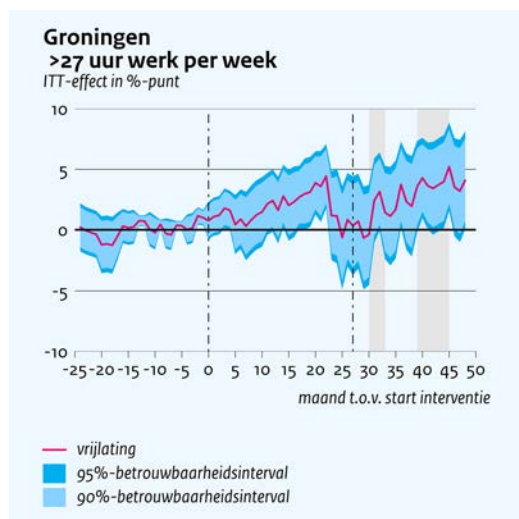
(c) Intensivering, >27 uur werk per week

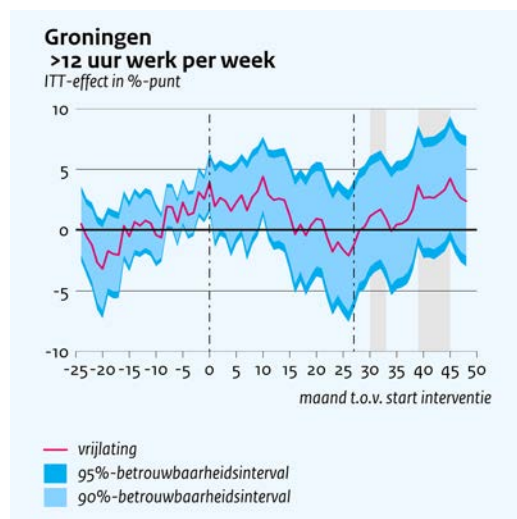
(d) Intensivering, >12 uur werk per week

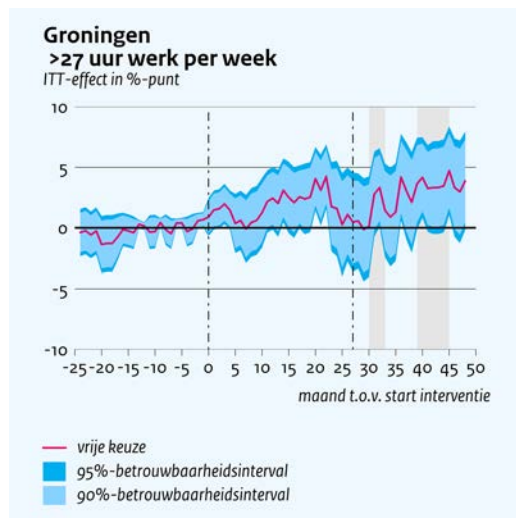
(e) Vrijlating, >27 uur werk per week

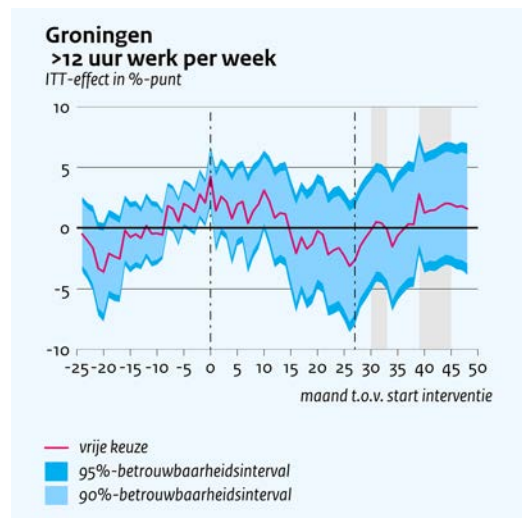
(f) Vrijlating, >12 uur werk per week

(g) Vrije keuze, >27 uur werk per week

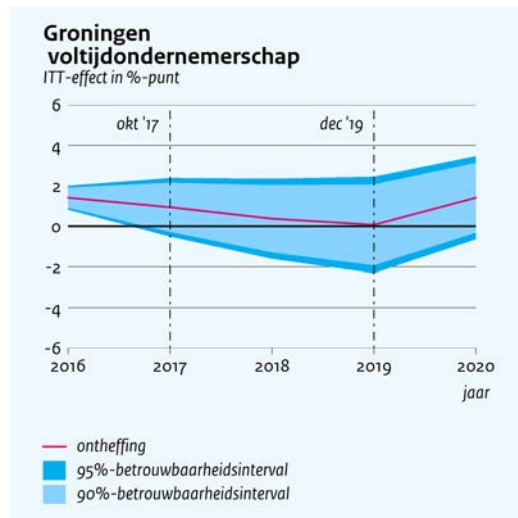
(h) Vrije keuze, >12 uur werk per week

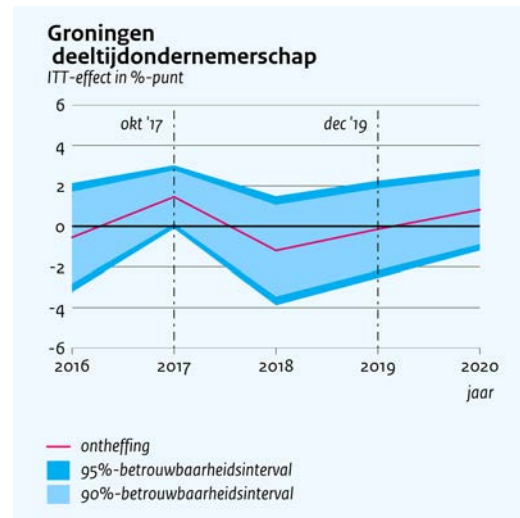
Noten: De zwarte gestippelde lijnen geven de start en het einde van de experimenten aan. De grijze vlakken markeren de maanden waarin de eerste en de tweede volledige lockdown werden ingesteld (maart 2020 tot en met juni 2020 en december 2020 tot en met juni 2021).

Figuur B8.4 Groningen, ITT-effecten zelfstandig ondernemerschap over de tijd ten opzichte van referentiegroep

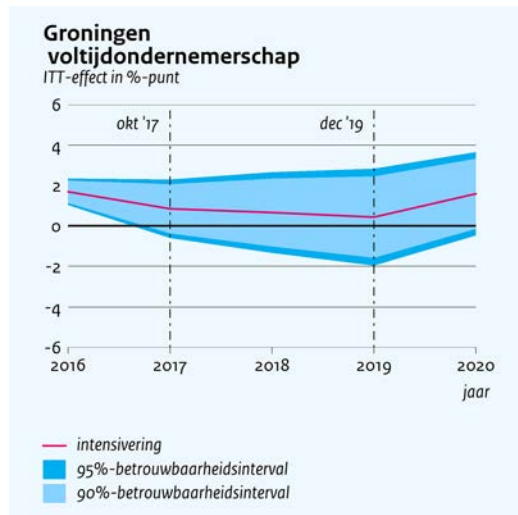
(a) Ontheffing, voltijdondernemerschap

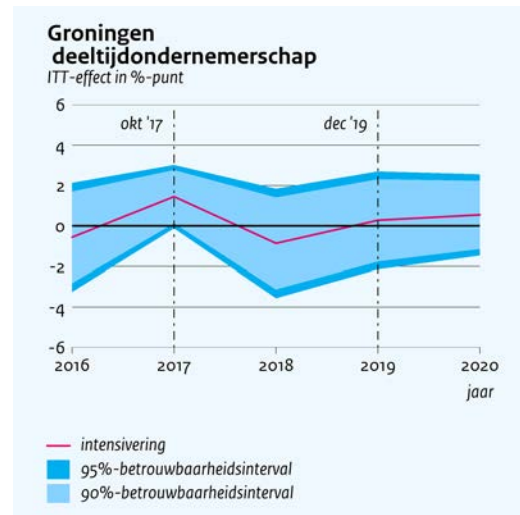
(b) Ontheffing, deeltijdondernemerschap

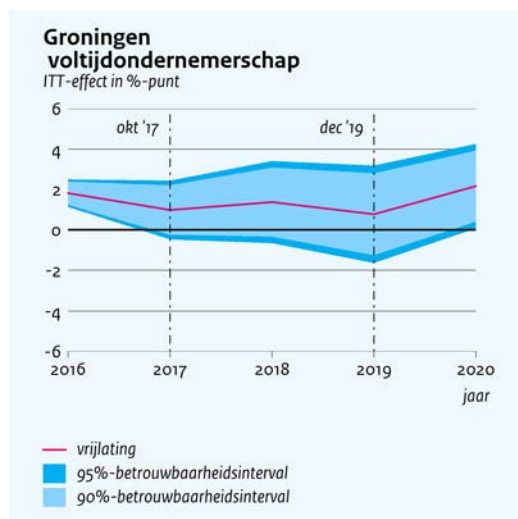
(c) Intensivering, voltijdondernemerschap

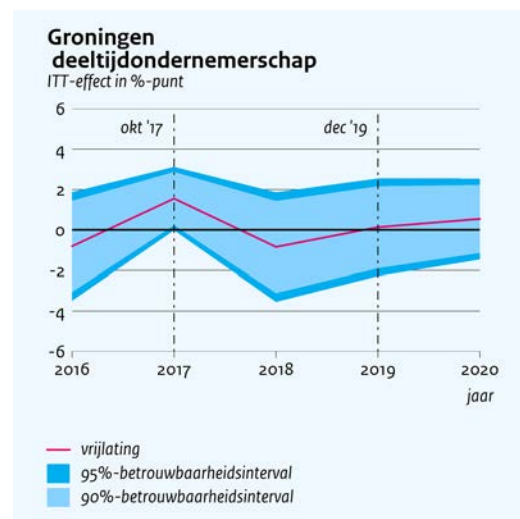
(d) Intensivering, deeltijdondernemerschap

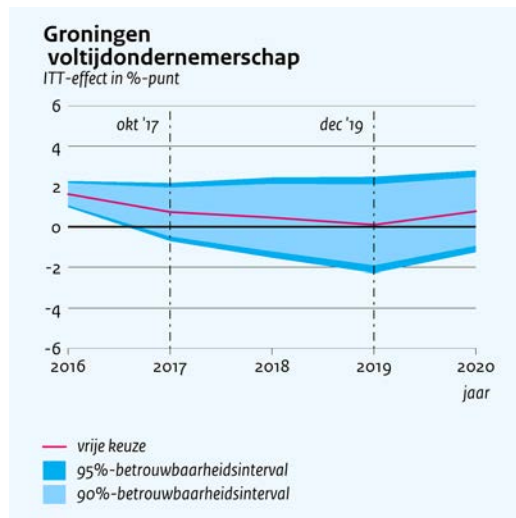
(e) Vrijlating, voltijdondernemerschap

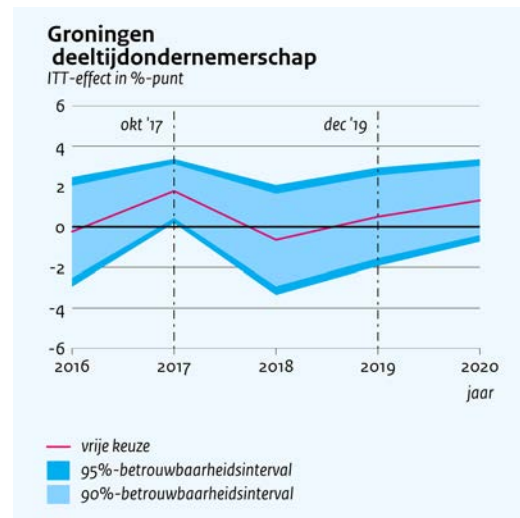
(f) Vrijlating, deeltijdondernemerschap

(g) Vrije keuze, voltijdondernemerschap

(h) Vrije keuze, deeltijdondernemerschap

Bijlage IX – Gevoeligheidsanalyses (ITT)

Tabel Bg.1 ITT-effecten, uitstroom naar werk met controle voor uitgangspositie, laatste meetmoment, alle gemeenten

	Utrecht	Deventer	Wageningen	Groningen	Nijmegen	Tilburg
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week						
Ontheffing ^a	0,045	0,022	-0,048	-0,025**	0,000	0,060
	(0,030)	(0,035)	(0,057)	(0,010)	(0,051)	(0,041)
Intensivering ^b	0,028	0,012	-0,048	-0,018*	-0,064	0,046
	(0,028)	(0,035)	(0,056)	(0,010)	(0,051)	(0,038)
Vrijlating	0,021		-0,091*	-0,015		
	(0,029)		(0,053)	(0,010)		
Overige ^c		0,015		-0,016		0,049
		(0,035)		(0,010)		(0,037)
Observaties	747	678	368	7963	286	462
Controlegroep	0,076	0,118	0,209	0,116	0,175	0,092
	(0,265)	(0,324)	(0,409)	(0,320)	(0,382)	(0,290)
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week						
Ontheffing ^a	0,079**	0,021	-0,094	-0,031**	-0,067	0,019
	(0,038)	(0,043)	(0,069)	(0,012)	(0,065)	(0,053)
Intensivering ^b	0,069*	0,014	-0,060	-0,029**	-0,137**	0,066
	(0,036)	(0,041)	(0,067)	(0,012)	(0,063)	(0,052)
Vrijlating	0,042		-0,025	-0,010		
	(0,037)		(0,069)	(0,012)		
Overige ^c		0,033		-0,017		-0,005
		(0,042)		(0,012)		(0,049)
Observaties	747	678	368	7963	286	462
Controlegroep	0,151	0,211	0,372	0,179	0,381	0,225
	(0,359)	(0,409)	(0,486)	(0,384)	(0,488)	(0,419)

Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en *fixed effects* voor het startmoment van het experiment, een de waarde van de respectievelijke uitkomstmaat in maand -8, -16 en -24. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ^c Ontheffing met vrijlating en digitale begeleiding in Deventer, vrije keuze in Groningen en intensivering in Tilburg. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.

Tabel B9.2 ITT-effecten, meer dan 32 uur en meer dan 8 uur werk per week, laatste meetmoment, alle gemeenten

	Utrecht	Deventer	Wageningen	Groningen	Nijmegen	Tilburg
Paneel A: Meer dan 32 uur werk per week						
Ontheffing ^a	0,059** (0,025)	0,005 (0,032)	-0,003 (0,053)	-0,015 (0,009)	-0,002 (0,048)	0,046 (0,035)
Intensivering ^b	0,054** (0,024)	0,012 (0,033)	-0,023 (0,052)	-0,008 (0,009)	-0,095** (0,044)	0,032 (0,032)
Vrijlating	0,032 (0,023)		-0,048 (0,050)	-0,005 (0,009)		
Overige ^c		-0,018 (0,030)		-0,005 (0,009)		0,030 (0,032)
Observaties	747	678	368	7963	286	462
Controlegroep	0,038 (0,191)	0,093 (0,292)	0,163 (0,371)	0,085 (0,279)	0,134 (0,342)	0,067 (0,250)
Paneel B: Meer dan 8 uur werk per week						
Ontheffing ^a	0,080** (0,039)	0,011 (0,044)	-0,086 (0,069)	-0,033** (0,012)	-0,049 (0,066)	0,001 (0,054)
Intensivering ^b	0,060 (0,037)	0,003 (0,042)	-0,060 (0,068)	-0,039** (0,012)	-0,148** (0,064)	0,054 (0,053)
Vrijlating	0,034 (0,038)		-0,029 (0,071)	-0,016 (0,012)		
Overige ^c		0,017 (0,042)		-0,016 (0,012)		-0,029 (0,050)
Observaties	747	678	368	7963	286	462
Controlegroep	0,168 (0,374)	0,242 (0,430)	0,407 (0,494)	0,198 (0,399)	0,412 (0,495)	0,250 (0,435)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ^c Ontheffing met vrijlating en digitale begeleiding in Deventer, vrije keuze in Groningen en intensivering in Tilburg. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.						

Tabel B9.3 ITT-effecten, mee dan 70% en meer dan 50% van het wettelijke minimumloon verdiend, laatste meetmoment, alle gemeenten

	Utrecht	Deventer	Wageningen	Groningen	Nijmegen	Tilburg
Paneel A: Meer dan 70% van het wettelijke minimumloon verdiend						
Ontheffing ^a	0,074**	0,003	-0,046	-0,029**	-0,056	0,012
	(0,034)	(0,038)	(0,062)	(0,011)	(0,062)	(0,048)
Intensivering ^b	0,045	0,032	-0,061	-0,019*	-0,147**	0,029
	(0,033)	(0,039)	(0,059)	(0,011)	(0,059)	(0,047)
Vrijlating	0,015		-0,080	-0,010		
	(0,032)		(0,060)	(0,011)		
Overige ^c		0,034		-0,015		-0,008
		(0,039)		(0,011)		(0,044)
Observaties	747	678	368	7963	286	462
Controlegroep	0,108	0,143	0,256	0,138	0,289	0,167
	(0,311)	(0,351)	(0,439)	(0,345)	(0,455)	(0,374)
Paneel B: Meer dan 50% van het wettelijke minimumloon verdiend						
Ontheffing ^a	0,086**	0,009	-0,067	-0,032**	-0,069	0,018
	(0,037)	(0,042)	(0,066)	(0,011)	(0,064)	(0,052)
Intensivering ^b	0,066*	0,020	-0,067	-0,028**	-0,135**	0,045
	(0,035)	(0,041)	(0,063)	(0,012)	(0,063)	(0,050)
Vrijlating	0,029		-0,029	-0,010		
	(0,035)		(0,065)	(0,012)		
Overige ^c		0,016		-0,017		0,004
		(0,040)		(0,012)		(0,047)
Observaties	747	678	368	7963	286	462
Controlegroep	0,130	0,193	0,302	0,165	0,340	0,200
	(0,337)	(0,396)	(0,462)	(0,371)	(0,476)	(0,402)

Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en *fixed effects* voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ^c Ontheffing met vrijlating en digitale begeleiding in Deventer, vrije keuze in Groningen en intensivering in Tilburg. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.

Tabel B9.4 ITT-effecten, looninkomsten en aantal uren gewerk, laatste meetmoment, alle gemeenten

	Utrecht	Deventer	Wageningen	Groningen	Nijmegen	Tilburg
Paneel A: Looninkomsten						
Ontheffing ^a	174,482**	56,918	-132,479	-65,509**	-136,650	-3,709
	(78,548)	(86,029)	(128,232)	(23,568)	(132,460)	(93,847)
Intensivering ^b	129,977*	55,257	-67,238	-46,539*	-291,026**	60,019
	(72,240)	(81,156)	(123,239)	(24,915)	(132,218)	(91,221)
Vrijlating	63,045		-135,472	-33,443		
	(74,490)		(115,187)	(24,197)		
Overige ^c		26,233		-28,058		-8,940
		(74,043)		(25,305)		(105,299)
Observaties	747	678	368	7963	286	462
Controlegroep	271,941	369,373	624,535	343,837	707,845	400,108
	(668,433)	(733,732)	(871,667)	(780,317)	(1008,842)	(769,313)
Paneel B: Aantal uren gewerkt						
Ontheffing ^a	13,215**	2,704	-7,814	-4,569**	-6,189	3,327
	(5,136)	(5,633)	(8,951)	(1,594)	(8,194)	(6,417)
Intensivering ^b	8,635*	2,753	-6,237	-4,273*	-18,921**	6,356
	(4,600)	(5,757)	(8,542)	(1,638)	(7,911)	(6,002)
Vrijlating	4,400		-7,377	-1,800		
	(4,703)		(8,687)	(1,670)		
Overige ^c		2,422		-2,279		-0,262
		(5,440)		(1,651)		(5,845)
Observaties	747	678	368	7963	286	462
Controlegroep	18,837	27,528	47,232	24,287	47,240	26,869
	(43,835)	(53,142)	(62,047)	(52,565)	(63,440)	(49,986)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van OLS-schattingen. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ^c Ontheffing met vrijlating en digitale begeleiding in Deventer, vrije keuze in Groningen en intensivering in Tilburg. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.						

Tabel B9.4 ITT-effecten, uitstroom naar werk met controle voor uitgangspositie, laatste meetmoment, alle gemeenten

	Utrecht	Deventer	Wageningen	Groningen	Nijmegen	Tilburg
Paneel A: Meer dan 27 uur werk per week						
Ontheffing ^a	0,045	0,022	-0,048	-0,025**	0,000	0,060
	(0,030)	(0,035)	(0,057)	(0,010)	(0,051)	(0,041)
Intensivering ^b	0,028	0,012	-0,048	-0,018*	-0,064	0,046
	(0,028)	(0,035)	(0,056)	(0,010)	(0,051)	(0,038)
Vrijlating	0,021		-0,091*	-0,015		
	(0,029)		(0,053)	(0,010)		
Overige ^c		0,015		-0,016		0,049
		(0,035)		(0,010)		(0,037)
Observaties	747	678	368	7963	286	462
Controlegroep	0,076	0,118	0,209	0,116	0,175	0,092
	(0,265)	(0,324)	(0,409)	(0,320)	(0,382)	(0,290)
Paneel B: Meer dan 12 uur werk per week						
Ontheffing ^a	0,079**	0,021	-0,094	-0,031**	-0,067	0,019
	(0,038)	(0,043)	(0,069)	(0,012)	(0,065)	(0,053)
Intensivering ^b	0,069*	0,014	-0,060	-0,029**	-0,137**	0,066
	(0,036)	(0,041)	(0,067)	(0,012)	(0,063)	(0,052)
Vrijlating	0,042		-0,025	-0,010		
	(0,037)		(0,069)	(0,012)		
Overige ^c		0,033		-0,017		-0,005
		(0,042)		(0,012)		(0,049)
Observaties	747	678	368	7963	286	462
Controlegroep	0,151	0,211	0,372	0,179	0,381	0,225
	(0,359)	(0,409)	(0,486)	(0,384)	(0,488)	(0,419)

Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en *fixed effects* voor het startmoment van het experiment, een de waarde van de respectievelijke uitkomstmaat in maand -8, -16 en -24. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ^c Ontheffing met vrijlating en digitale begeleiding in Deventer, vrije keuze in Groningen en intensivering in Tilburg. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.

Tabel B9.5 ITT-effecten, zelfstandig ondernemerschap met controle voor uitgangspositie, Utrecht, Deventer, Wageningen

	Utrecht			Deventer			Wageningen		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Voltijdondernemerschap (winst uit onderneming)									
Ontheffing ^a	0,008	-0,002	-0,008	-0,013*	-0,012	-0,011	-0,003	0,027	0,061**
	(0,013)	(0,015)	(0,017)	(0,007)	(0,007)	(0,008)	(0,021)	(0,021)	(0,026)
Intensivering ^b	-0,003	-0,004	-0,009	-0,005	0,004	0,009	0,028	0,008	0,005
	(0,006)	(0,014)	(0,014)	(0,008)	(0,010)	(0,011)	(0,027)	(0,018)	(0,019)
Vrijlating	-0,004	0,001	0,001				-0,016	-0,019	-0,010
	(0,009)	(0,014)	(0,016)				(0,022)	(0,014)	(0,018)
Ontheffing met app				-0,004	-0,002	0,006			
				(0,008)	(0,008)	(0,009)			
Observaties	752	748	748	1567	1549	1536	408	407	402
Controlegroep	0,016	0,022	0,032	0,018	0,018	0,018	0,022	0,011	0,011
	(0,126)	(0,146)	(0,177)	(0,132)	(0,133)	(0,133)	(0,147)	(0,104)	(0,104)
Paneel B: Deeltijdondernemerschap (inkomsten uit overig werk)									
Ontheffing ^a	-0,010	-0,016	-0,011	-0,002	-0,005	-0,010	-0,010	-0,006	-0,006
	(0,013)	(0,013)	(0,016)	(0,007)	(0,009)	(0,008)	(0,012)	(0,018)	(0,025)
Intensivering ^b	0,002	-0,010	-0,007	-0,005	0,001	0,004	0,031	-0,002	-0,005
	(0,013)	(0,012)	(0,015)	(0,007)	(0,010)	(0,010)	(0,022)	(0,021)	(0,024)
Vrijlating	-0,006	-0,022*	-0,007				0,005	-0,011	-0,039*
	(0,012)	(0,012)	(0,017)				(0,017)	(0,019)	(0,021)
Ontheffing met app				0,000	-0,001	-0,004			
				(0,007)	(0,009)	(0,008)			
Observaties	752	748	748	1567	1549	1536	408	407	402
Controlegroep	0,027	0,032	0,032	0,015	0,020	0,018	0,011	0,022	0,033
	(0,161)	(0,178)	(0,177)	(0,123)	(0,142)	(0,133)	(0,104)	(0,147)	(0,179)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment, een de waarde van de respectievelijke uitkomstmaat in 2017. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ^c Ontheffing met vrijlating en digitale begeleiding in Deventer, vrije keuze in Groningen en intensivering in Tilburg. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									

Tabel B9.6 ITT-effecten, zelfstandig ondernemerschap met controle voor uitgangspositie, Groningen, Nijmegen, Tilburg

	Groningen			Nijmegen			Tilburg		
Jaar	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Paneel A: Voltijdondernemerschap (winst uit onderneming)									
Ontheffing ^a	0,000	0,001	0,007	-0,007	-0,013	-0,034	-0,005	-0,010	-0,003
	(0,004)	(0,004)	(0,005)	(0,020)	(0,017)	(0,024)	(0,009)	(0,016)	(0,018)
Intensivering ^b	0,004	0,005	0,009*	-0,005	0,003	-0,013	-0,016*	-0,025*	-0,015
	(0,003)	(0,004)	(0,005)	(0,019)	(0,019)	(0,027)	(0,009)	(0,014)	(0,018)
Vrijlating	0,010**	0,008*	0,014**						
	(0,004)	(0,004)	(0,005)						
Vrije keuze	0,002	0,002	0,001						
	(0,003)	(0,004)	(0,004)						
Intensivering met vrijlating							0,004	-0,017	0,005
							(0,010)	(0,015)	(0,020)
Observaties	8087	8021	7970	362	362	361	775	769	766
Controlegroep	0,019	0,022	0,023	0,033	0,033	0,058	0,015	0,035	0,040
	(0,135)	(0,146)	(0,151)	(0,180)	(0,180)	(0,234)	(0,122)	(0,184)	(0,197)
Paneel B: Deeltijdondernemerschap (inkomsten uit overig werk)									
Ontheffing ^a	-0,006*	-0,004	-0,002	-0,004	0,014	-0,020	-0,015	-0,001	0,000
	(0,004)	(0,004)	(0,005)	(0,031)	(0,030)	(0,028)	(0,011)	(0,017)	(0,015)
Intensivering ^b	-0,003	-0,000	-0,005	-0,019	0,023	0,003	-0,002	-0,001	0,001
	(0,003)	(0,004)	(0,004)	(0,035)	(0,035)	(0,032)	(0,012)	(0,017)	(0,016)
Vrijlating	-0,003	-0,002	-0,006						
	(0,003)	(0,004)	(0,004)						
Vrije keuze	0,002	0,002	0,001						
	(0,003)	(0,004)	(0,004)						
Intensivering met vrijlating							0,004	-0,017	0,005
							(0,010)	(0,015)	(0,020)
Observaties	8087	8022	7969	362	362	361	775	769	766
Controlegroep	0,020	0,022	0,023	0,116	0,091	0,083	0,030	0,040	0,030
	(0,139)	(0,146)	(0,149)	(0,321)	(0,289)	(0,276)	(0,171)	(0,196)	(0,171)
Noten: Deze tabel laat coëfficiënten en standaardfouten zien van schattingen uit een lineair kansmodel. De standaardfouten staan tussen haakjes. De specificatie bevat de volgende controlevariabelen: geslacht (dummy), hoogste opleidingsniveau (vier categorieën: laag, middelbaar, hoog, onbekend), migratieachtergrond (vier categorieën: geen, westers, niet-westers, onbekend), huishoudtype (vijf categorieën: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en samenwonenden, gehuwden en samenwonend met kinderen, overig), leeftijd in jaren, duur van de lopende uitkering in maanden, cumulatief looninkomen negen tot drie maanden voor de start van de interventie, en <i>fixed effects</i> voor het startmoment van het experiment, een de waarde van de respectievelijke uitkomstmaat in 2017. Ontheffing = ontheffing van de verplichtingen in de bijstand. Intensivering = intensievere begeleiding naar werk. Vrijlating = hogere vrijlating voor bijverdiensten. ^a Ontheffing met vrijlating in Deventer. ^b Intensivering met vrijlating in Deventer. ^c Ontheffing met vrijlating en digitale begeleiding in Deventer, vrije keuze in Groningen en intensivering in Tilburg. ** is significant op 5%-niveau, * is significant op 10%-niveau.									